

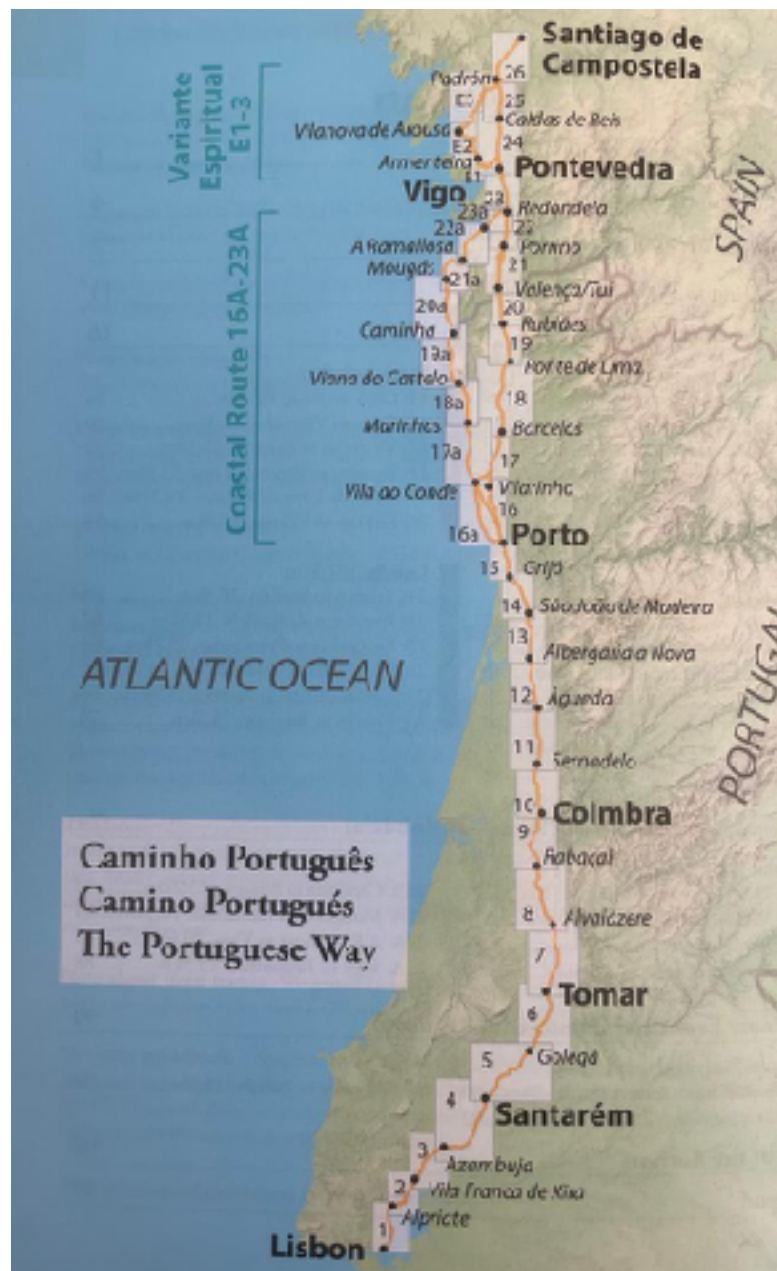
Camino Portugués

Caminho Português

The Portugues Way

Chris op zijn 26 haltes van Lissabon naar Santiago de Compostella

Ik liep de binnenland (central) route, vanaf Porto verder naar nummer 16 en verder.

Sint Jacobus pelgrimage

In de Bijbel wordt St. Jacobus een discipel van Jezus genoemd die zijn beroep als visser verliet om Jezus te volgen. De Bijbel vertelt weinig over hem, behalve dat hij werd verzocht om plaats te nemen aan de rechterhand van Jezus in de hemel en dat hij aanwezig was bij belangrijke gebeurtenissen zoals de Transfiguratie van Jezus huilend in de tuin.

St. Jacobus werd bekend als patroonheilige van Portugal (en primaire patroonheilige van Spanje) dankzij traditie, mondelinge geschiedenis, legende en mythe die vertelt over zijn bediening op het Iberisch schiereiland. Het verhaal gaat dat James tevergeefs predikte in Iberia.

De Maagd Maria verscheen aan Jacobus met de pilaar waaraan Jezus was vastgebonden om gezeseld te worden en droeg hem op een kerk te bouwen in Zaragoza. James keerde toen terug naar Jeruzalem en stierf de marteldood, en zijn lichaam werd op een stenen schip naar Spanje vervoerd.

Het schip landde in Iria Flavia (het huidige Padrón), en de discipel van Jacobus ontmoette het schip daar om zijn lichaam over te brengen voor begraving op een nabijgelegen heuvel. Het lichaam van St. Jacobus werd herontdekt in 813CE, toen een christelijke kluizenaar genaamd Pelayo een licht zag dat hem naar het graf leidde. De bisschop 2294 deze relikwieën en koning Alfonso II bouwde een kapel voor de heilige.

Aan de huidige kathedraal werd begonnen in het jaar 1075 en voltooid in de jaren 1120.

De bedevaart naar Santiago bereikte zijn hoogtepunt in de 11e-12e eeuw, met meldingen van 1000 pelgrims per dag die naar de kathedraal kwamen. De belangstelling voor relikwieën was groot en de infrastructuur voor pelgrims nam toe. Veel kerken boden onderdak aan pelgrims. Santiago werd een van de drie belangrijkste christelijke bedevaartsoorden, samen met Rome en Jeruzalem.

Voor de meeste middeleeuwse pelgrims betekende de weg naar Santiago een slopende reis van zes maanden tot een jaar. Net als vandaag kwamen pelgrims met verschillende doeleinden en motivaties. Een belangrijke motivatie was om te bidden, om vergeving te vragen, om een gelofte na te komen of om St. Jacobus te verzoeken om een bepaalde zegen, zoals genezing. De bedevaart werd soms 'voorgescreven' door een priester of religieuze ambtenaar als boetedoening voor een gepleegde misdaad.

Pelgrims kwamen uit alle lagen van de samenleving, van royalty's en rijke landeigenaren met paard en wagen, tot ambachtlieden en arbeiders te paard uit de middenklasse, tot boeren, paupers en bedelaars te voet. De tocht was beladen met vele gevaren, waaronder het vinden van drinkbaar water, het oversteken van rivieren, exorbitante tolgeden bij bergpassen, luizen en vlooiën, bandieten, dieven en moordenaars.

Daarom reisden pelgrims in groepen die voornamelijk uit mannen bestonden. De meeste hospices zorgden voor grote stromatrassen die door tientallen mensen werden gedeeld. Deze ontberingen werden gezien als een integraal onderdeel van de pelgrimservaring en identificeerden zich met de Via Dolorosa of 'weg van lijden' die Jezus onderging op zijn weg naar het kruis

Dag 1, Nieuwegein naar Lissabon

18 maart 2023

Vanmorgen vroeg door Adie naar Schiphol gebracht voor mijn vlucht naar Lissabon. Het vliegtuig vertrok mooi op tijd.

Vanuit het vliegtuig was de brug over de Taag ook goed te zien, later heb ik nog even op de achtergrond een foto van de Taag brug gemaakt die ik in de verte zag.

Vanaf het vliegveld ben ik met de metro naar de binnenstad gegaan. Mijn doel was om eerst naar de kathedraal te gaan. Dat is uiteindelijk de start van mijn pelgrimstocht naar

Santiago de Compostela. Hier heb ik mijn eerste stempel voor mijn pelgrims paspoort ontvangen.

De Kathedraal van Lissabon (Portugees: Sé de Lisboa)

Op de plek van de nieuwe kerk zou een 12e-eeuwse moskee hebben gestaan.

Het heeft vele aardbevingen doorstaan, waarvan de zwaarste in 1755 was. Hierbij liep het gebouw zware schade op. In de eeuwen daarop is het gebouw verschillende malen gerenoveerd.

Het is een sober gebouw, maar wel met een grote gobelin, een piëta, veel schilderijen en zilver. Het is natuurlijk de 40 dagen tijd voor Pasen, dan zijn kerken altijd al soberder.

Het is de drukte van jewelste in de stad, de oude trammetjes rijden nog steeds er rijden heel veel Tuk tuks, heel veel taxi's, elektrische stepjes en nog, veel meer. Het is natuurlijk zaterdag en daarbij zijn er veel toeristen. Ik ben . met tram 28 even naar boven het kasteel gegaan, de tram slingert zich door heel nauwe straatjes omhoog

En dan nog een kleine greep uit andere mooie plekken, voor 1 dag kom je niet overal. .

Rossio is de populaire naam van het Pedro IV-plein in het centrum van Lissabon. Het is al sinds de Middeleeuwen een van de hoofdpleinen van de stad. Eerder stond het bekend als plaats voor executies, stierengevechten, demonstraties en als ontmoetingsplek. Het bijzondere aan dit plein is bijvoorbeeld het straatwerk, je hersens denken dat het heuvelachtig is gemaakt, nee het is gezichtsbedrog het is gewoon vlak. Mijn overnachting's plek is vlakbij dit plein een aantal jaar geleden zijn Adie en ik hier ook geweest en sliepen we ook hier vlakbij.

De Santa Justa-lift (Portugees: Elevador de Santa Justa) is een 45 meter hoge lift in Lissabon.

De lift verbindt de Santa Justa-straat, in het centrum van Lissabon, met het hoger gelegen Carmoplein.

Het is een belangrijke toeristische attractie in de stad.

De lift is een ontwerp van Raul Mesnier de Ponsard. De bouw begon in 1900 en in 1902 was het bouwwerk klaar. De constructie is geheel uit ijzer opgebouwd en rondom versierd met neogotische figuren..

Praça do Comércio is een groot plein in het centrum van Lissabon, vlak bij de Taag. In 1974 was dit plein het toneel voor de Anjerrevolutie, die een einde maakte aan het bewind van Marcello Caetano.

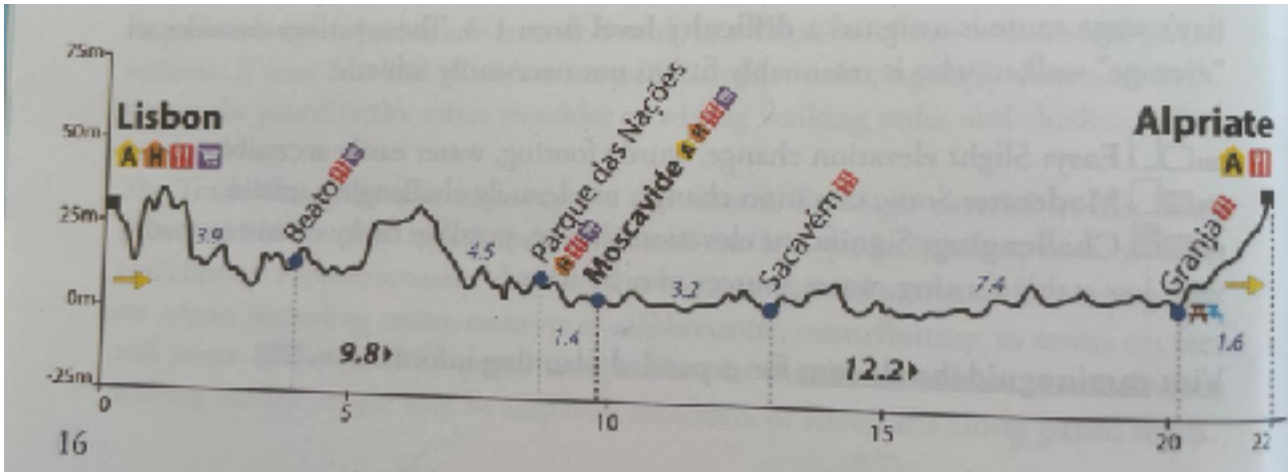
En dan natuurlijk de Pastéis de nata of Pastéis de Belém (letterlijk: pasteitjes uit Belém/ pasteitjes van room; enkelvoud: Pastel de Belém/nata) zijn een van de bekendste zoetigheden uit de Portugese keuken.

De eerste Pastéis de Belém werden al in 1837 verkocht in Belém, wat in die tijd nog ver buiten de stad lag. De Pastéis de Belém groeiden uit tot een van de populairste lekkernijen van Portugal. Traditiegetrouw worden de Pastéis de Belém warm gegeten met kaneel en poedersuiker en een espresso.

morgen loop ik verder dan wat bedacht was, Alprate, daar is geen overnachtingsplek meer. Ik ga een stuk verder.

Dag 2, Lissabon naar Forta da Casa 19 maart 2023

Gisteren natuurlijk nog even gegeten op de “Ramblas” van Lissabon die hier de Rua Auguste heet, maar vergelijkbaar is het wel. De tent die ik uitgezocht had was te toeristisch, het eten was geen topper. Daarna mijn blog af gemaakt, het is wel even wennen omdat ik met een ander programma werk. Alles werkt net even iets anders. Ook het uur tijdsverschil speelt mee, het is hier nu 10 voor zeven terwijl het in Nederland al 10 voor acht is. Vandaag ook laat omdat ik eerst even water heb gekocht en wat heb gegeten.

Vandaag zou een zonnige dag worden. Dat was het ook, gelijk wandelweer voor alleen mijn polo aan. Bij vertrek uit de stad om ca. 9 uur zag je dat al, op de Rua Auguste was het nog redelijk rustig. De steentjes van de straat lijken nat maar dat is niet zo, die steentjes glimmen heel erg.

De route start bij de kathedraal, en vanaf daar ga ik rechts van de kathedraal naar beneden de oude stadswijk in. Redelijk snel had ik mijn eerste camino pijl in de gaten. Soms is de route heel duidelijk aangegeven en soms heb ik echt mijn telefoon met GPX nodig om de route te vinden.

De route gaat door mooie smalle oude straatjes, wat opvalt dat ieder straatje wel een pinautomaat heeft. In Nederland verdwijnen ze en hier in grote overvloed. Alle cafés zijn al vroeg open, ook voor het ontbijt.

En dan kom ik ineens in de wijk waar de wereldexpo 1998 is geweest. Adie en ik hebben die bezocht in Hannover en Sjanghai, maar deze niet. Toen we de laatste keer in Lissabon waren wilde we daar naar toe, maar het bleef maar regenen en hebben we andere dingen gedaan. Bij voorbeeld de Eiffeltoren is een overblijfsel van een wereldexpo en in Nederland de Euromast.

Er staan nog heel veel landenpaviljoen die allemaal een bestemming hebben gekregen, het Portugal paviljoen staat in de Taag met daarnaast een nog steeds functionerende kabelbaan waar druk gebruik van wordt gemaakt. Ik heb de vele foto's in een collage gezet. Het is er trouwens zeer druk met bezoekers, sporters en nog veel meer.

Na deze verrassing, ga ik na ruim 2,5 uur lopen het stedelijk gebied van Lissabon uit. Ik zou oorspronkelijk naar Alpriate lopen maar daar is de enige overnachtingsplek inmiddels gesloten. De weg daar naar toe was een gedeelte langs een rivier over zandpaden en verder zand of grindpaden, ruim 10 km lang. Na het bijzondere Lissabon is dit even wat anders, geen huis echt helemaal niets onderweg.

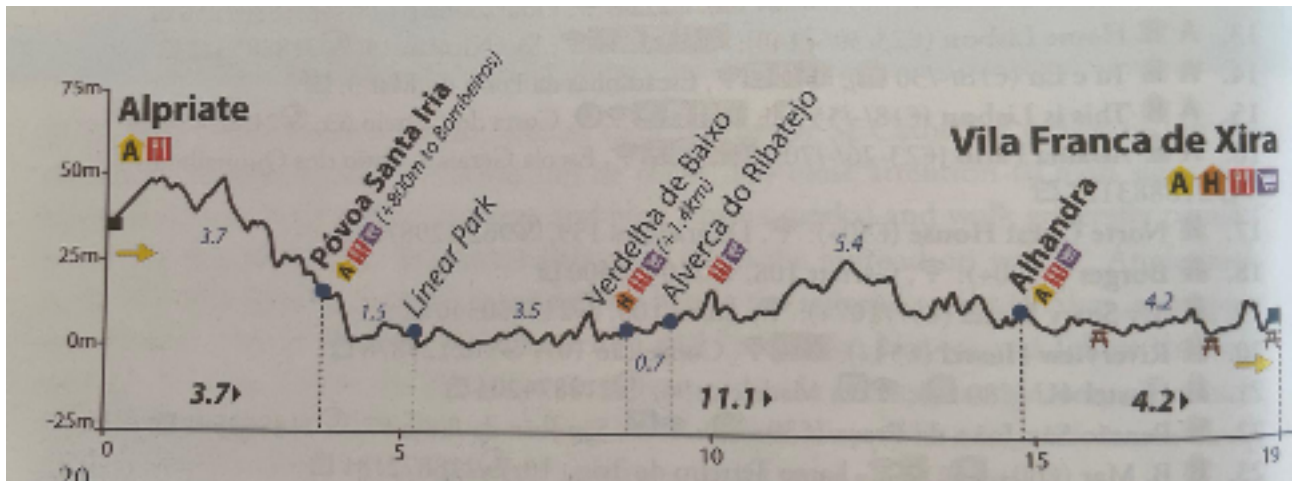
Uiteindelijk was ik pas om kwart voor vier op mijn bestemming in Forta da Casa. Een aardige mevrouw heeft mij binnen gelaten en een zeer uitgebreide inschrijving gedaan. Er kwamen tegenwoordig zoveel mensen die vanuit Lissabon zijn komen lopen, ze snapt dat echt niet. Ze zal best meer lopers krijgen omdat overnachten niet meer kan in Alpriate. Ze wees me later nog even de weg naar een supermarkt waar ik water kon kopen en naar een restaurant waar ik vroeg terecht kan. Ik had we zin om even wat te eten.

Morgen gaat de tocht naar Vila Franca de Xira, omdat ik vandaag meer heb gelopen (31 km) is de tocht morgen veel korter, iets meer dan de helft van vandaag schat ik. Morgen is het zeker weer droog, of de zon veel schijnt zie ik morgen wel. Het is inmiddels hier 10 over half acht.

Dag 3, van Forta da Casa naar Vila Franca de Xira

20 maart 2023

Gisteren nog even vergeten een foto te plaatsen van Vasco da Gama brug, een brug over de Taag van ruim 12 km lang. Tegenwoordig is de nieuwe Krimbrug langer dan deze. Vasco da Gama was een Portugese ontdekkingsreiziger.

Vandaag is het weer zonnig en kan ik gewoon met alleen mijn polo op stap, geen jas nodig. Genoeg water bij me en aandacht geven dat mijn nek niet verder verbrand. Ik loop naar het noorden en heb een groot gedeelte van de dag de zon op mijn rug.

De route is best erg duidelijk aangegeven met de tekens vaak op paaltjes of op muren.

En dan kan het zijn dat je op smalle paadjes terecht komt. Maar dat is niet het beeld van vandaag, een gedeelte van de route gaat langs een drukke weg met veel vrachtwagens en ander verkeer.

Op die drukke weg ontmoette ik drie andere pelgrims, een man en vrouw uit Zuid Korea en een andere vrouw die ik niet gesproken heb, buiten het Bon Camino om. Met de Zuid Koreanen heb ik even een drink pauze gehouden. Ook zij zijn gisteren gestart in Lissabon en gaan dezelfde route naar Santiago lopen als ik. Vandaag overnachten ze ook in Villa Franca de Xira en morgen lopen we ook naar dezelfde plek. De voertaal is weer zoals altijd Engels, dat spreekt bijna iedereen. Ook dat gaat goed met de Portugezen.

In Alhandra hadden we onze drinkpauze, mooi aan de Taag. In Alhandra staat de kerk boven op de berg, een mooi plaatje.

Van Alhandra naar Vila Franca de Xira liep de route voorheen verder langs die drukke weg. Dat is nu goed verbeterd, over de hele lengte is een voet-fietspad langs de Taag gemaakt, loopt zeker veel veiliger. Wat opvalt dat de 4 pelgrims niet de enige wandelaars zijn. Het is zeer druk met veel wandelaars. In de verte zie je de brug over de Taag bij Vila Franca de Xira.

Uiteindelijk kwam ik samen met de Zuid Koreanen al rond de klok van twaalf aan in Vila Franca de Xira. Eerst maar mijn eerste koffie genomen en bij de toerist info naar binnen. Wat is hier te beleven? Twee dames gaven mij uitgebreid uitleg over de stad. En natuurlijk een kaartje mee. Van hun heb ik ook een stempel in mijn pelgrimspaspoort gekregen, een kistje kwam te voorschijn met daarin de belangrijke stempel, hij staat in mij paspoort. Ik ben eerst even naar de markthal geweest omdat dat soort zaken met siësta gaan. Een mooi gebouw aan de buitenzijde met natuurlijk veel tegels op de wand zoals je dat heel veel in Portugal ziet.

En natuurlijk binnen de verkoop plekken met brood, vis, groente, bloemen en veel meer. Het was om 13 uur al erg rustig.

Na langs het visvrouwkje te zijn gelopen, ben ik op zoek gegaan naar een eenvoudig plekje voor een lunch, een lekkere tosta mista, gewoon een ham kaas tosti. Daarna ben ik weer naar de Taag gelopen en heb een bankje in de schaduw gezocht om vast een groot deel van dit blog te maken, met uitzicht op de haven en de brug over de Taag.

Nadat ik eerst naar mijn overnachtingsplek ben gegaan, mij gedoucht heb en dergelijke ben ik weer even het stadje in gelopen. Leuk altijd al die kleine winkeltjes, geen grote

ketens in de stad. Op veel woningen en gebouwen zitten in Portugal, net als in Wenen en Marokko veel tegels tegen de gevel. En soms met de mooiste taferelen.

Vila Franca de Franca is een stad van stieren gevechten, er is een groot stieren gevecht stadion. Voor het station staat een mooi beeld daarvan. In de hele stad is ook muziek te horen, ik hoorde het al van ver toen ik het laatste stuk liep, zelfs hier op mijn kamer hoor ik het.

Ik heb een overnachtingsplek met allemaal pelgrims, ik heb een eigen kamer en badkamer. De pelgrims die ik vandaag ontmoet heb zitten ook hier, de Zuid Koreanen en de vrouw waarvan ik niet wist waar zij vandaan komt, inmiddels weet ik het, zij is een Portugese en loopt ook naar Santiago. Later zag ik nog meer mensen met rugzak binnen

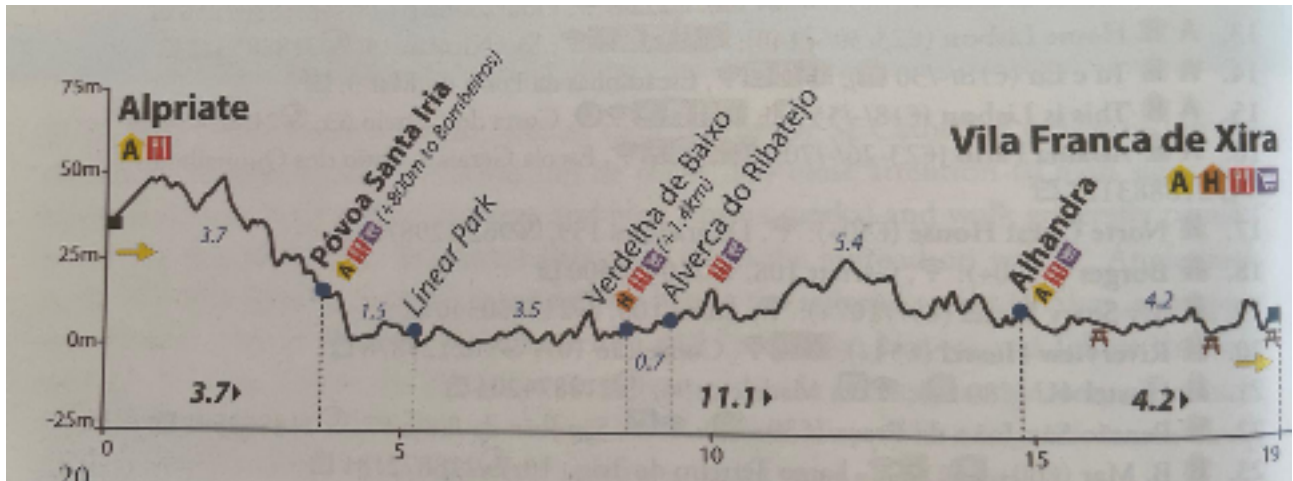
komen. Hieronder de plek met op de hoek het camino teken, de schelp.

Morgen gaat de tocht naar Azambuja, een 20 km hier vandaan. Ontbijten met andere pelgrims mits ze niet te vroeg weggaan. Het blijft weer droog en de zon dat weet ik na afloop.

Dag 3, van Forta da Casa naar Vila Franca de Xira

20 maart 2023

Gisteren nog even vergeten een foto te plaatsen van Vasco da Gama brug, een brug over de Taag van ruim 12 km lang. Tegenwoordig is de nieuwe Krimbrug langer dan deze. Vasco da Gama was een Portugese ontdekkingsreiziger.

Vandaag is het weer zonnig en kan ik gewoon met alleen mijn polo op stap, geen jas nodig. Genoeg water bij me en aandacht geven dat mijn nek niet verder verbrand. Ik loop naar het noorden en heb een groot gedeelte van de dag de zon op mijn rug.

De route is best erg duidelijk aangegeven met de tekens vaak op paaltjes of op muren.

En dan kan het zijn dat je op smalle paadjes terecht komt. Maar dat is niet het beeld van vandaag, een gedeelte van de route gaat langs een drukke weg met veel vrachtwagens en ander verkeer.

Op die drukke weg ontmoette ik drie andere pelgrims, een man en vrouw uit Zuid Korea en een andere vrouw die ik niet gesproken heb, buiten het Bon Camino om. Met de Zuid Koreanen heb ik even een drink pauze gehouden. Ook zij zijn gisteren gestart in Lissabon en gaan dezelfde route naar Santiago lopen als ik. Vandaag overnachten ze ook in Villa Franca de Xira en morgen lopen we ook naar dezelfde plek. De voertaal is weer zoals altijd Engels, dat spreekt bijna iedereen. Ook dat gaat goed met de Portugezen.

In Alhandra hadden we onze drinkpauze, mooi aan de Taag. In Alhandra staat de kerk boven op de berg, een mooi plaatje.

Van Alhandra naar Vila Franca de Xira liep de route voorheen verder langs die drukke weg. Dat is nu goed verbeterd, over de hele lengte is een voet-fietspad langs de Taag gemaakt, loopt zeker veel veiliger. Wat opvalt dat de 4 pelgrims niet de enige wandelaars zijn. Het is zeer druk met veel wandelaars. In de verte zie je de brug over de Taag bij Vila Franca de Xira.

Uiteindelijk kwam ik samen met de Zuid Koreanen al rond de klok van twaalf aan in Vila Franca de Xira. Eerst maar mijn eerste koffie genomen en bij de toeristinfo naar binnen. Wat is hier te beleven? Twee dames gaven mij uitgebreid uitleg over de stad. En natuurlijk een kaartje mee. Van hun heb ik ook een stempel in mijn pelgrimspaspoort gekregen, een kistje kwam te voorschijn met daarin de belangrijke stempel, hij staat in mij paspoort. Ik ben eerst even naar de markthal geweest omdat dat soort zaken met siesta gaan. Een mooi gebouw aan de buitenzijde met natuurlijk veel tegels op de wand zoals je dat heel veel in Portugal ziet.

En natuurlijk binnen de verkoop plekken met brood, vis, groente, bloemen en veel meer. Het was om 13 uur al erg rustig.

Na langs het visvrouwkje te zijn gelopen, ben ik op zoek gegaan naar een eenvoudig plekje voor een lunch, een lekkere tosta mista, gewoon een ham kaas tosti. Daarna ben ik weer naar de Taag gelopen en heb een bankje in de schaduw gezocht om vast een groot

deel van dit blog te maken, met uitzicht op de haven en de brug over de Taag.

Nadat ik eerst naar mijn overnachtingsplek ben gegaan, mij gedoucht heb en dergelijke ben ik weer even het stadje in gelopen. Leuk altijd al die kleine winkeltjes, geen grote ketens in de stad. Op veel woningen en gebouwen zitten in Portugal, net als in Wenen en Marokko veel tegels tegen de gevel. En soms met de mooiste taferelen.

Vila Franca de Franca is een stad van stieren gevechten, er is een groot stieren gevecht stadion. Voor het station staat een mooi beeld daarvan. In de hele stad is ook muziek te horen, ik hoorde het al van ver toen ik het laatste stuk liep, zelfs hier op mijn kamer hoor ik het.

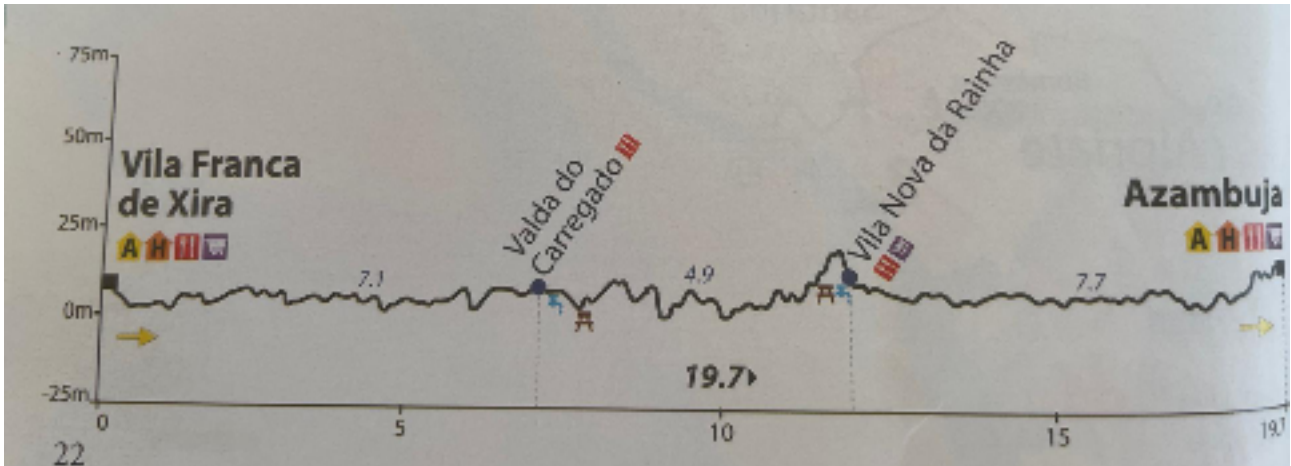
Ik heb een overnachtingsplek met allemaal pelgrims, ik heb een eigen kamer en badkamer. De pelgrims die ik vandaag ontmoet heb zitten ook hier, de Zuid Koreanen en de vrouw waarvan ik niet wist waar zij vandaan komt, inmiddels weet ik het, zij is een Portugese en loopt ook naar Santiago. Later zag ik nog meer mensen met rugzak binnen komen. Hieronder de plek met op de hoek het camino teken, de schelp.

Morgen gaat de tocht naar Azambuja, een 20 km hier vandaan. Ontbijten met andere pelgrims mits ze niet te vroeg weggaan. Het blijft weer droog en de zon dat weet ik na afloop.

Dag 4, van Villa Franca de Xira naar Azambuja

21 maart 2023

Weer een nieuwe dag op de camino Português, na een lekker ontbijt vertrokken richting Azambuja. De andere pelgrims waren denk ik allemaal al weg, ik heb ze vandaag nog niet gezien. Heel vroeg vertrekken heeft niet altijd zin omdat je dan niet op je overnachtingsplek terecht kan.

In ieder geval weer een dag met zon, ik voelde de zon af en toe goed branden. Mijn overnachtingsplek zit pal naast de overdekte markt, de markthal. Daar heb ik eerste foto gemaakt met blauwe lucht. Ik ben even door de markthal gelopen en nu stonden er ook een aantal vishandelaars.

Naar de route was het niet ver lopen maar ik heb er toch een half uur over gedaan. Ik moet een spoorweg overgang over en daar heb ik 20 minuten voor staan wachten. In die tijd zijn er 6 treinen gepasseerd. Lang gebeurt er niets en denk je waarom niet oversteken? Gisteren viel mij al op dat er constant twee volwaardige politieagenten staan,

met aan beide zijden van de spoorbaan een hokje waar ze bij slecht weer kunnen wachten. De bewaking dat er niemand oversteekt is hun enige taak en iedereen blijft keurig 20 minuten wachten, wel met veel zuchten als er weer een trein langs komt en de bomen dicht blijven. Er zullen hier wel te vaak ongelukken zijn gebeurd.

De route van vandaag was niet echt geweldig, eigenlijk de hele weg naar Azambuja langs de spoorlijn waar ik zo lang voor moest wachten. Over brede asfaltwegen waar nagenoeg geen verkeer is, over smallere asfaltwegen, over zand-grindwegen, enz. De felle zon op de rug. En twee keer de spoorbaan over gestoken bij een station. Ik las later in mijn boekje dat de route zo liep en dat je eenvoudig een stuk kon skippen omdat je langs alle station loopt. Hieronder een samenvatting, de spoorlijn zie je niet altijd maar loopt altijd links. En voor het bezoek van één plaats moest ik twee keer via het station de spoorlijn over.

Het enige plaatsje waar ik door liep was Vila Nova da Rainha. Ik kreeg net vanuit Utrecht een foto van een lunch en bewolking. Ik zag wat anders dan bewolking. In deze plaats heb ik een barretje even koffie en water genomen met wat eten erbij.

Onderweg kwam ik langs een grote wijn "fabriek", toch iets bijzonders gezien. Meestal wordt wijn bewaard in grote RVS tanks, maar hier doen ze dat anders, in grote gemetselde ronde bakken. Op internet kan ik helaas niets vinden van het bedrijf.

Blik op oneindig en doorstappen van station naar station. Net voor Azambuja moest ik door een tunneltje onder de spoorlijn door en zowaar over een honderd meter ander soort pad.

Net voor twee uur liep ik Azambuja binnen. Gelijk langs weer een stierengevecht stadion. Niet een net zo mooie als gisteren waar ik geen foto van heb gemaakt. Dat is in dit gebied nog een gebruikelijke activiteit. Ze hebben hier geen Partij voor de Dieren.

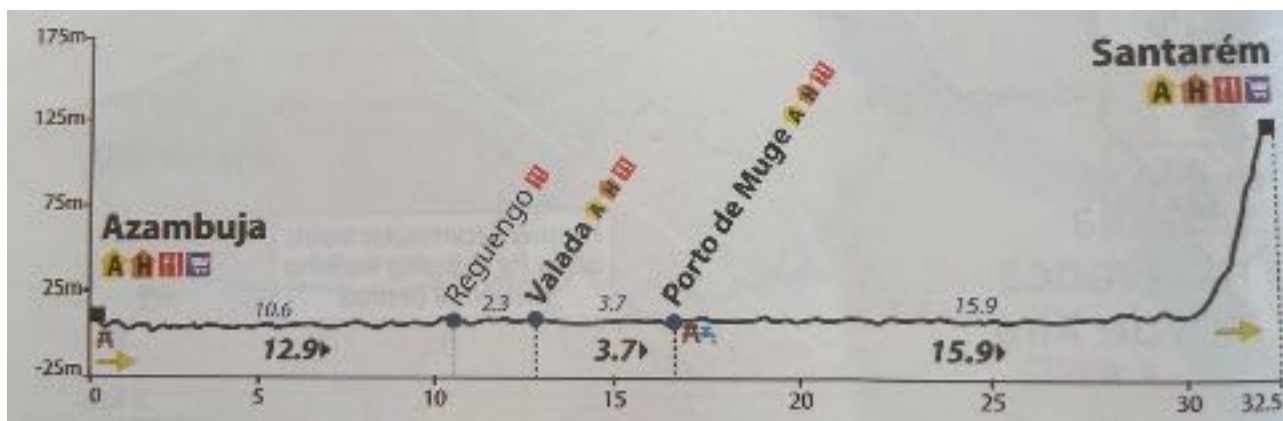

Ik kon direct terecht op mijn prachtige overnachtingsplek met behulp van allerlei codes die ik eerder vandaag had ontvangen. De was had ik gisteren al even gedaan, dat kan nog even wachten. Boodschappen gedaan, iedere dag twee 1,5 liter flessen water voor de volgende dag. Ik zit in een oud huis met grote hoge kamers. Een keuken waar ik zelfs mag bakken en braden. Op de foto de voorkant van het betegelde huis, mijn deuren staan open. En dat voor € 32. Een biertje kost € 1,20, koffie € 0,70, heel andere prijzen dan in Utrecht.

Morgen gaat de tocht naar Santarém, een lange tocht van rond de 30 km. Niet langs de spoorlijn. Ik loop weer richting de Taag die in het Portugees Rijo Tejo heet?? Die vertalingen begrijp ik niet altijd, waarom is het voor ons de Taag? De Taag loopt het grootste deel in Spanje waar die op berghellingen in het oosten ontspringt. In Spanje heet de rivier Tajo, en dat zal hem zijn, het antwoord. Inmiddels luidt de kerkklok 5 uur, bij jullie dan 6 uur. Het staat er weer. Tot morgen!!!!

Dag 5, van Azambuja naar Santarém 22 maart 2023

Vandaag wordt net als de komende wandeldagen een lange dag. Met lang bedoel ik veel kilometers. Maar vergeleken met gisteren was het vandaag een prachtige wandeling. Eindelijk weg van al die industrie en spoorlijn, nu komen de boeren in beeld. Bij vertrek vanmorgen was het mistig, ik was na het ontbijt in een café om 8 uur al op pad. In het café kwam ik nog een Italiaanse pelgrim tegen, maar niet erg spraakzaam. Ik moest voor de route weer over een loopbrug bij het station, in ieder geval hoefde ik hier niet twintig minuten te wachten voor de spoorbomen.

De mist was na een klein uur helemaal weg en kon de zon weer branden. De Italiaanse pelgrim liep even voor mij, ik passeerde hem met een hallo en ik heb hem verder in geen velden of wegen meer gezien.

Nog even over gisteren, de maaltijd, ik heb gegeten bij een echt Spaans ongezellig restaurant. De kokkin was vereerd voor mij te mogen koken. Zij zou wel even een biefstukje voor mij bakken, ze kwam mij het grote stuk even laten zien, het was echt vers. Ik vond dat stuk te groot voor mij gaf ik haar aan. Met een schaterlach duikt ze achter haar

kookplaat. Ik kreeg ongevraagd een karaf rode wijn, maar kon kiezen voor gekoeld of normaal. Dit doet mij echt denken aan de pelgrims menu's in Spanje. Alles te samen met nog een kop koffie was ik € 15 kwijt. Uiteindelijk kwamen er ook nog een aantal Portugezen eten. En de kokkin bleef maar lachen en hardop praten.

Zoals ik al aangaf was de lucht weer snel blauw. Op zandwegen is het ook een grote stofboel, gelukkig gaan passerende auto's rustiger rijden.

Gisteren schreef ik al dat de route weer richting de Taag gaat. Uiteindelijk kom ik bij een dijk uit die soms verderaf en soms nagenoeg langs de Taag loopt. Soms is de dijk goed beloopbaar maar soms gaat de route ook over die dijk maar die is dan met manshoog bloeiend koolzaad begroeit. Het eerste stuk van dat pad ging wel maar verderop moest ik me een weg banen door dat koolzaad. Nogens kon ik van de dijk af omdat de helling vol met bramen struiken stonden. Gelukkig een plekje waar meer mensen waren afgedaald, achteruit op mijn knieën de stijle dijk af. Ik en mijn rugzak zaten helemaal onder de gele bloesem van het koolzaad. Van dat deel was ik niet in staat een foto te maken. De foto is van het goed beloopbare stuk.

Je komt langs de Taag langs allemaal hele leuke dorpjes met hele mooie kleine huisjes, het lijken wel huizen die van vissers waren. Vaak in de mooiste kleuren, het komt zeer gezellig over. Het zijn 4 dorpjes en in ieder dorp kun je wat drinken. Ook dat is al top. In het eerste dorpje Valada, heb ik dan ook koffie met iets erbij genomen. Het bewijs dat een grote koffie € 0,70 kost heb ik bijgeleverd. De koffie hier is net zo goedkoop als in Spanje en Italië, en dan zit er in Portugal ook nog 23 % omzet belasting op. Hoe kan dat in Zuid-Europa?

En dan die mooie huisjes in al die dorpjes. In het vierde dorpje Porto du Muge liep ik ook even de kroeg in voor een flesje water. Bij binnenkomst gelijk een enthousiast geroep naar mij, het waren de Zuid-Koreaanse pelgrims. We hebben ons nu ook maar even voorgesteld, hij heet Charles en zij heet Clara, niet echt Koreaanse namen, zij zijn vanmorgen om half zeven vertrokken uit Azambuja, terwijl ik pas om 8 uur ben vertrokken. Anderhalf uur verschil. Het is echt niet dat ik af een toe niet op een bankje ga zitten, en nu zelfs onderweg aan de koffie heb gezeten. Ze zijn beiden niet getraind in lange afstand lopen. Ik heb ze aangegeven dat ze dat nu doen en echt wel ook in Santiago aankomen. En dan nu nog even de mooie huisjes.

Ik schreef al eerder dat die lelijke industrie weg is, je ziet nu alleen maar boeren aan de slag, grond bewerken, planten, hooien, etc. Dat geeft veel bedrijvigheid onderweg. Ik stond net bij twee grote plantmachines waar op iedere machine 4 mensen achterop op een stoeltje zitten om te planten. Maar helaas het was siësta tijd en ze gingen met ruim 10 man even naar de boerderij, een eind verder. Dus geen leuke foto van dat planten. Op deze foto moeten de planten nog gezet worden.

Gisteren liep ik langs die wijn "fabriek" maar ik had nog geen druivenstokken gezien. Zou ook raar zijn in die industriële omgeving. Maar vandaag is dat goed gemaakt, hoe dicht er bij Santarém kom, meer druivenstokken. In Santarém zitten ook verschillende wijnmakerijen. Bijvoorbeeld de Quinta Monteiro de Matos. een reserva wijn uit deze streek.

Gelukkig zie ik eindelijk boven op een berg Santarém liggen, het is dan nog wel 7 km lopen met naar de stad een klim. Tijdens die klim kwam ik nog een bron tegen die op dit moment volledig wordt gerestaureerd. Ik kon mijn gezicht met het altijd stromende water wel even opfrissen.

Ik was om kwart over drie boven in Santarém.. ik ben benieuwd hoe laat Charles en Clara aankomen, ik verwacht ze niet te spreken vandaag. Ik was zelf ook wel een beetje op. Voordat ik naar mijn overnachting plek ben gegaan heb ik eerst even het water en andere dingen gekocht, dat scheelt mij een extra wandelingetje. Ik ga zo wel even ergens wat eten.

Morgen gaat mijn tocht naar Colegã, met een afstand van nog meer dan vandaag, 32,8 km. Maar volgens het boekje is morgen de afstand 34,4 km. Ik overweeg om met de trein 1 halte te nemen om de route wat in te korten, moet dat even uitzoeken of dat kan en afhankelijk hoe ik me morgen voel. De dagen daarna zijn ook veel kilometers.

Dag 6, van Santarém naar Colegã

23 maart 2023

Inmiddels zitten er al weer na vandaag ruim 110 km op. Vandaag toch besloten gewoon de hele route te lopen en niet een stuk de trein te nemen. Volgens mijn app heb ik er vandaag ongeveer 35 km opzitten. Het liep erg goed, ik haalde een wandelsnelheid van iets meer dan 5 km per uur, dat is niet verkeerd maar zeker geen must. Ontbijt had ik vandaag op mijn overnachtingsplek, ik had om 7 uur willen ontbijten maar schrok om kwart voor zeven wakker. Dan heb ik nog zeker wel een half uur nodig om de rugzak goed in te pakken, de watervoorraad op orde brengen en me nog even douchen. Uiteindelijk vertrok ik om ca. half acht.

De route gaat wel langs het station, maar dat ligt beneden aan de heuvel buiten de stad en was drie kwartier lopen. Het leek een bewolkte dag te worden, wel droog. Maar achteraf voel ik dat de zon toch pittig op mijn hoofd heeft gebrand. Ik had toch mijn hoed moeten opzetten.

Santarém ligt boven op een heuvel, als ik dat in Italië zag was dat dan altijd een ommuurde vesting. Bij het verlaten van de stad liep ik door de Porte de Santiago, een overblijfsel van een klein stuk vesting muur.

Vanaf hier ging ik via een stijl smal paadje de helling af, ik moest opletten niet onderuit te gaan. Met beleid ben ik goed beneden gekomen. Onderweg nog een mooi zicht op de Taag.

Beneden aangekomen over een bewaakte spoorweg waar ik nu niet hoefde te wachten. Een stuk verder duik ik de wijngaarden in en loop ruim 5 km tussen wijngaarden in. De boeren zijn veel aan het ploegen tussen de wijnstokken in, en ze ontzien niet echt het wandelpad. Soms werd er gewoon doorgeploegd over het wandelpad heen. Het zal wel een gunst van hen zijn dat we hier mogen lopen. soms nog even terugkijkend naar het hoog gelegen Santarém.

Het eerste plaatsje waar ik doorloop is Val de Figueira, het plaatsje waar ik eventueel met de trein heen gewild had.

Vandaag is de weekmarkt in het dorp, met het maken van de foto kreeg ik veel schaterlach, wie maakt hier nu een foto van? Twee verkopers.....

Na deze plaats kom ik in een Eucalyptus bos, die heb ik ook veel in Spanje gezien, toen roken ze heerlijk, daar is het nu nog te vroeg in het jaar voor. Het bleek geen heel groot bos te zijn, helaas.

Ben ik nog andere pelgrims tegengekomen vandaag? Niet de bekende, maar wel anderen, even samengelopen met een Duitse vrouw die vandaag gestart is in Santarém. Zij wilde niet in Lissabon starten. Ze sprak ook nog wat Nederlands omdat ze een master in Leeuwarden heeft gedaan. Ze is wel van plan naar Santiago te lopen. Dan nog een man die ik niet gesproken heb, hij kwam vlak achter mijn aan bij mijn lunch plek. Ik had verwacht dat hij mij wel zou inhalen, maar niet meer gezien. Ik zit nu in een Hostel waar meer pelgrims verblijven, het kan best zijn dat zij al binnen zijn. Maar iedereen heeft een eigen kamer met tweepersoonsbed a la een hotel. Iedereen trekt zich na zo een dag even terug voor de nodige rust.

Ik had wel zin in de lunch maar dat was even flink doorstappen, om 13 uur kwam ik aan in het plaatsje Azinhaga. Altijd weer leuk om zo een plaats binnen te lopen na een lange route over zand en grindwegen.

Ja, een verder in de plaats een lekker terrasje voor de lunch. En natuurlijk dat goedkope kopje koffie.

Hier ook even mijn watervoorraad aangevuld om voldoende te hebben tot Colegã. Ik was niet de enige die uit wilde rusten, op de bank zit iemand 24 uur per dag. Apart dat ik dat tafereel later ook in Colegã tegen ben gekomen.

Vanaf hier is het nog maar 7 km naar Colegã lopen. Maar de weg daar naar toe is recht toe recht aan, een brede asfaltweg waar veel auto 's langs razen. In mijn boekje stond al een waarschuwing en langs de weg staan borden om automobilisten erop te wijzen dat hier pelgrims lopen. Ik moet zeggen, iedereen geeft ruim baan, maar ik ben altijd zeer oplettend met de weet zonodig in de berm te springen. Was niet het leukste stuk van de dag.

Ik was blij na 1 uur en drie kwartier blij het bordje Colegã te zien. Je loopt eerst langs natuurlijk de kerk, en dan langs de man op het bankje, de foto die ik eerder liet zien. Net voor drie uur kon ik mijn hostel binnen. Ik had al bericht dat mijn sleutel in de bloembak zou liggen met mijn naam erop. Er lagen zeker nog 5 sleutels.

Schoen uit en op naar de douche, die wel in een gedeelde badkamer zit, maar wat wil je voor

€ 16,20 voor een overnachting.

omdat ik de eerste was ben ik gelijk de douche ingedoken nadat ik daar ook mijn was weer heb gedaan, ik had inmiddels vuile was van drie dagen.

Daarna nog even op zoek gegaan naar een supermarktje, altijd goed om even uit te lopen op mijn slippers.

Colegã heeft iets met paarden, overal zie ik paardentram haltes, en een grote baan midden in de stad. Hoe kan dat? Ik heb wat gevonden op internet, en dat omdat je geen overnachtingsplek had.

De twaalfde eeuw, Portugal. Een vrouw uit Galicië reist tussen Tomar en Santarem en mist één ding: een overnachtingsplaats. En dus wordt er op haar verzoek een herberg gebouwd. De naam? Venda da Galega, oftewel de winkel van de Gallische. Wat begon als een enkele herberg groeide in honderden jaren uit tot dé paardenhoofdstad zoals we 'm nu kennen: Golegã.

Deze kleine plaats is jaarlijks het speelveld van een van de grootste paardenfestivals ter wereld. In de achttiende eeuw begon dit festival als een simpele markt waar boeren uit de omgeving hun producten aan de man brachten. In de omgeving woonden echter veel paardenfokkers. Hierdoor duurde het niet lang voordat deze boerenmarkt uitgroeide tot een paardenmarkt.

Elk jaar vindt de International Horse Fair hier plaats van één tot elf november. Bij de viering van dit festival horen veel tradities. Zo dragen aanwezigen bijvoorbeeld klederdracht uit de achttiende eeuw. De Golegaanse straten worden gevuld met de geur van vers gepofte kastanjes en een wirwar van aandoenlijke kramen waar je terecht kan voor verschillende soorten drank.

Dit festival draait om status, pronken en paraderen. Zo vind je om de arena waar de wedstrijden zich afspelen de Manga. De weg waar alle paarden, ruiters en fokkers zichzelf laten zien en toejuichen. Om de Manga ligt de Casetta. Hier kan je de paardenfokkers ontmoeten. Hoe dichter een paardenfokker bij de Manga en dus de arena staat, hoe meer aanzien hij of zij heeft. De trots die straalt uit de gebruiken van dit paardenfestival, is onlosmakelijk verbonden met de Portugese cultuur.

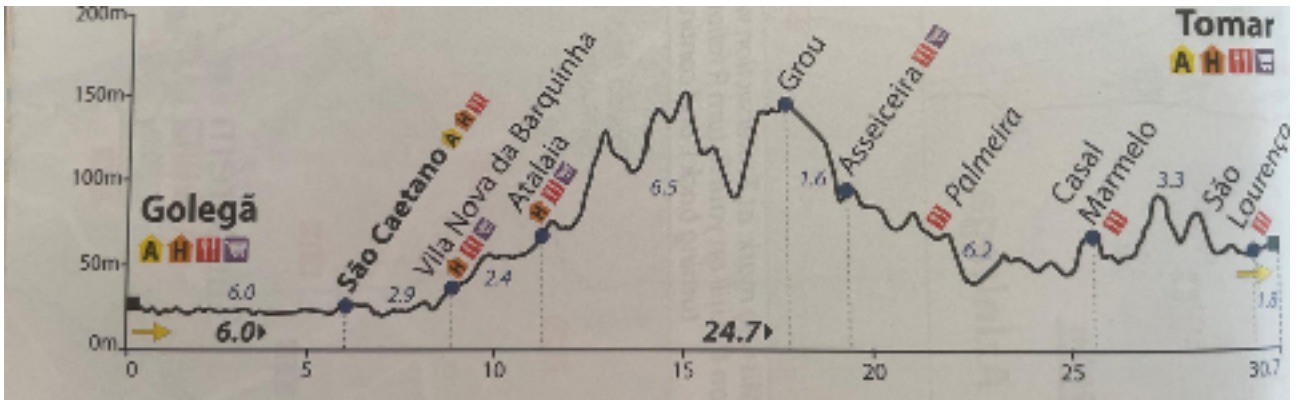

Morgen loop ik naar Tomas, weer een pittige tocht. Het zou zelfs een ietsepietsie nat kunnen worden. Ik za het beleven. Nu moet ik eerst even mijn kleindochter Nina bellen die bij Adie is, over een half uur moet ze naar bed. Tot morgen....

Dag 7, van Colegã naar Tomar

24 maart 2023

Vanmorgen op tijd uit bed om te proberen rond de klok van zeven te vertrekken. Om kwart over zeven vertrok ik zonder ontbijt richting Tomar. Het was “lekker” bewolkt en geen zon op mijn kop, die ik gisteren had laten verbranden. Als ik maar enigszins schaduw zag zette ik mijn hoed op. Een ietsepietsie regen heb ik gehad, ca. 10 minuten motregen, dat was alles.

de dag van vandaag gaat niet meer over vlakke wegen, af en toe moet ik wat klimmen. Hieronder daar een voorbeeld van. Daar kwam ik van beneden vandaan.

Dat klimmen is weer even wennen, niet dat het grote hoogtes zijn maar soms erg steil. Ik

hoopte snel een bar te vinden voor mijn ontbijt, helaas in de eerste twee dorpjes niets, pas na ruim twee uur lopen en barretje die je bijna voorbij zou lopen.

De barman ontving mij erg enthousiast, hij maakte wel even een broodje met ham en daar een bak koffie bij. Hij sprak regelmatig Duits tegen mij. Op mijn vraag daarover gaf hij aan dat hij 15 jaar een transportbedrijf in Zwitserland heeft gehad. Zijn familie runt dat nog maar hij is met zijn vrouw teruggegaan naar Portugal. Hij is op leeftijd en runt nu het barretje wat hem uitstekend bevalt.

Hij vroeg ook of ik stempel in mijn pelgrimspaspoort wilde, die had hij speciaal voor de pelgrims, een stempel van de kerk Igreja Matriz de Atalata, vertaald moeder kerk van Atalata. Die ga je straks nog zien gaf hij aan, en ja hoor, zelfs een nationaal monument en zeer goed onderhouden.

Over onderhouden gesproken! Eerder liep ik door een spook dorpje, er woont en leeft niemand meer, ingestorte boerderijen, leegstaande minihuisjes, een ingestorte kerk en nog aan de buitenzijde een redelijk uitzierend gebouw, vermoedelijk vroeger een klooster of zo iets. Ook dat stond helemaal leeg. Ik ben even een huisje ingelopen, dat is een huisje zoals je veel onderweg ziet. Een kleine woonkamer, keukentje en 2 slaapkamers, dat vul ik maar zelf in.

Ooievaars en ooievaars, dat beeld heb ik ook van Spanje. Hier onder andere in de hoogspanningsmasten, barst het van de nesten met ooievaars daarop, per mast tel ik al snel 8 tot 10 nesten. Altijd weer een bijzonder gezicht dat zij waar het ook maar kan nestelen.

De bossen waar ik vandaag doorloop staan weer vol met eucalyptus bomen. Daaronder

lijkt het net of de heide al bloeit, dat kan natuurlijk niet dat hoort pas in augustus. Maar... het lijkt er wel op en bloeit in maart.

Morgen heb ik ook een lange tocht voor de boeg. Vandaag toch maar besloten om de laatste 6 km met de trein doen. Ik moest ruim een uur wachten, maar heb intussen het blog gemaakt tot vóór dit stuk. Ik had wel verder willen gaan maar werd aan de praat gehouden door een man uit India, hij verwacht binnenkort zijn Portugese paspoort te krijgen met het besef dat hij overal in de EU kan werken. Hij wil het restaurant in, en was zeer geïnteresseerd wat hij dan in Nederland zou verdienen, echt een goed antwoord kon ik hem niet geven, ik heb maar € 1500 in de maand gezegd. Nederland leek hem een geweldig land.

Daarna met de trein in 10 minuten naar Tomar.

Wel lekker dat ik dit gedaan heb want ik had nog de energie om even Tomar in te gaan. Het was drie uur en ik kon pas om vier uur op mijn overnachting plek terecht. vanaf het station had ik direct zicht op het Convento di Christo boven op de berg.

Het Convent van Christus is een klooster. Het klooster staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Het klooster is oorspronkelijk gebouwd door de Orde van de Tempeliers en later uitgebreid door de Orde van Christus, de opvolgers van de Tempeliers in Portugal.

Tegenwoordig is het complex een museum.

Op mijn overnachtingsplek heb ik half uur geschiedenis gekregen over Tomar. De Eigenaar had in Wageningen gestudeerd en runt nu een elektrische apparaten zaak en de overnachtingen.

Het komt hier op neer:

Onder de stad Tomar liggen de resten van de twee Romeinse steden Nabantiaen Sellium. In maart 1147 viel de stad toe aan Alfons I van Portugal, die het op de moslims van Al-Andalus veroverde. In 1159 werd het aan de Tempeliers onder grootmeester Gualdim Pais geschonken. De Tempeliers maakten van Tomar hun hoofdkwartier en bouwden er een kasteel. Het lukte de emir Aboe Joesoef Jakoeb al-Mansoer in 1190 niet de stad en kasteel op deze Tempeliers onder grootmeester Gualdim Pais te heroveren.

Ook heeft het een relatie met Nederland, hij liet mij een foto zien van kanklossen, dat doen ze bij ons en bij hun. Hier heet het wel anders natuurlijk, maar het woord kanklossen kende hij ook. Ook haalden de Nederlanders en de Belgen veel fruit uit deze streek. Ik kon als Nederlander niets bij hem verkeerd doen.

Nog even verder de stad ingelopen en lekker een biertje genomen dat is ontspannen. (€ 1,60)

Door de stad loopt de rivier de Rio Nabão, dat oogt altijd direct gezellig en mooi, het verloop is behoorlijk en het water duikt op verschillende plekken omlaag, een echt foto plekje.

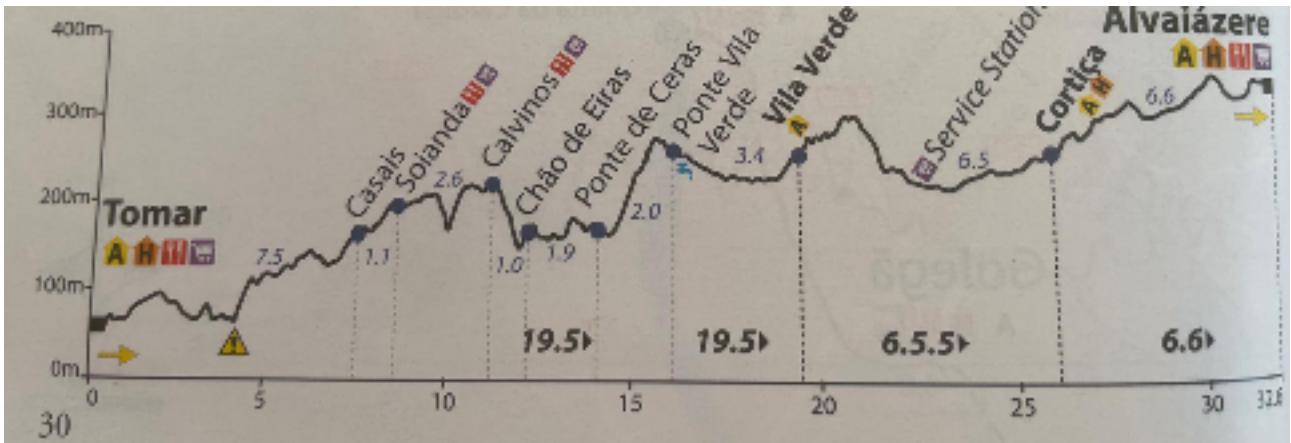
Inmiddels werd de lucht ook weer blauw en moest ik in Tomar mijn hoed weer op. Het was een goede keus van me om een stukje trein te pakken, even lekker ontspannen. Uiteindelijk heb ik toch al vandaag 26 km gelopen.

Erg leuk dat er weer zoveel mensen meelesen!!!!

Morgen loop ik naar Alvaiázere, een kleine 33 km verder, meest langzaam omhoog lopend. De truc met de trein kan niet want Tomar is een eindstation. 74 % verhard lopen en 26 % onverhard, althans dat staat in mijn boekje. Het weer is morgen goed, geen regen en half bewolkt. Weer lekker op tijd weg dat is mij goed bevallen. Wel eerst hier even een bar zoeken voor het ontbijt en koffie voor vertrek.

Dag 8, van Tomar naar Alvaiázere

25 maart 2023

Vanmorgen om 7 uur al klaar voor vertrek, ik wist dat ik rond de 33 km moest lopen, je mag het ook als mogen lezen, daarnaast is de hele route veel omhoog lopen en soms over een steil stuk. Eerst even ontbijten in de eerste bar die ik tegenkom, koffie met een warme croissant.

Dan op pad, eerst nog langs een monument wat ik gisteren wel gezien had maar me niet realiseerde wat het is. Op de foto gisteren met het verval van de rivier is eigenlijk al de basis gelegd. Het water wordt hoog gehouden zodat het naar een monumentale papierfabriek loopt, het water loopt door de fabriek heen en komt dan weer in het lagere gedeelte van de rivier uit. De overlevering laat weten dat het een servetten fabriek was. Deze fabriek is ook een nationaal monument.

De eerste foto is met het water aan de hoge zijde waar het de fabriek in loopt, en de andere zijde zie je de wateruitlaten.

Bij het verlaten van Tomar kom ik een keuze tegen, de regenroute en de zonroute. Maar vandaag zou de zon weer schijnen en was mijn keus duidelijk, de zonroute. De fiets moest gewoon de andere route nemen.

De zon route keuze was dan ook de moeite waard, de route ging over in een smal paadje en liep langs de Rio Nabão, met een groot verval en damp op het water. Het pad was denk ik 2 km lang dus de moeite waard.

Aan het eind van de route liep ik nog over een oud bruggetje. Iets verder kwam de regenroute er weer bij. Daar vandaan zag ik een vrouw aankomen met rugzak op, kan niet missen, wil ook naar Santiago. Klopt natuurlijk, ze komt oorspronkelijk uit Brazilië, heeft een tijd in Amerika gewoond maar gaat nu voor Europa. Ze heeft wel oren naar een appartement in Amsterdam. Wij zijn elkaar telkens vandaag weer tegengekomen, soms loopt zij voor en soms ik

Inmiddels ben ik in een heuvelachtig deel van Portugal aangekomen, geen grote landbouwgrond gebieden en geen wijnbouw. De streek lijkt mij ook geen streek van rijke

mensen, natuurlijk op die enkele uitgezonderd. De huizen zijn wel groter dan de eerdere minihuisjes, maar waar men van leeft kan ik nog niet echt achterhalen. Het kunnen "arbeiders" zijn. Van veraf ziet het er allemaal erg mooi uit, maar ik heb lang door een deel gelopen waar het erg verwaarloosd er uit ziet.

Wat nagenoeg iedereen wel heeft is een eigen groentetuin en een sinaasappel en citroen boom. Ze hangen overvol. Ik heb er toch een geplukt, ik wilde wel een sinaasappel proeven. Er zit een hele dikke schil om, maar verder is het gewoon lekker, en echte sinaasappel.

De route ging vandaag veel door de eucalyptus bossen en over smalle asfaltweggetjes. Met de klim was de Braziliaanse vrouw iets sneller dan ik maar op het vlakke deel ging ik veel sneller. Pet op want de zon bleef weer branden vandaag. Er waren in het begin twee bars waar je even wat kon drinken, maar daarna over 20 km

geen bars meer, er stond er nog wel een aangegeven maar die was al lang gesloten. Op een km of 10 voor Alvaiázere, zag ik een stukje van de route een benzinestation, daar kon ik gelukkig mijn water bij tanken en wat eten. De Braziliaanse vrouw heeft dat gemist. Zij is mij daar voorbij gelopen en klaagde later toen ik haar 6 km voor Alvaiázere zag dat ze zo honger had. Ik heb nog gevraagd of ze voldoende water had, anders had ze zeker wat van mij gekregen.

Wat is in de Zuid Europese landen de natuur mooi in deze tijd van het jaar, van alles groeit en bloeit in deze tijd, hier hoef je geen ijsheiligen af te wachten.

Ik was bang dat na mijn stop bij de benzinepomp de laatste 10 km van vandaag over een brede asfaltweg ging, recht toe recht aan, maar dat stopte gelukkig na 4 km. Niet dat de laatste 6 km comfortabel liep, dat ging grotendeels over kinderkopjes, wat niet geweldig loopt. Maar als pelgrim horen die ontberingen erbij. De laatste 6 km liep de Braziliaanse vrouw weer achter mij, dat was op het punt dat ze honger had. Eerst de asfaltweg en dan de kinderkopjes.

Rond de klok van drie uur was ik 33,7 km, 49.436 stappen en 48 verdiepingen klimmen in Alvaiázere. Gelijk even mijn boodschappen gedaan, en op naar mijn overnachtingsplek, een complete hotelkamer weer voor € 17,50. Het voordeel is dat hieronder een restaurant zit en ik heb mij al als gast aankondigd voor vanavond.

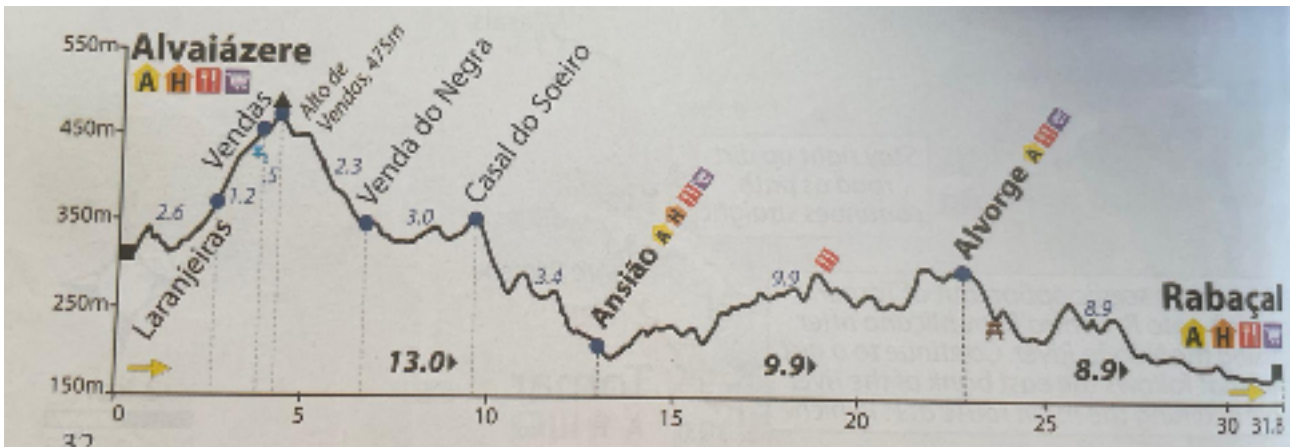
De Braziliaanse vrouw kwam ik weer tegen op zoek naar haar overnachtingsplek, we hebben niet hetzelfde adres.

Morgen weer een nieuwe dag, ik loop morgen maar een 22 km naar Alvorge. Ik heb daar een prachtige overnachtingsplek in een echte Spaanse molen. Morgen daar meer over. In het begin even van 250 meter naar 450 meter en dan hoofdzakelijk afdalen naar 175 meter.

Dag 9, van Alvaiázere naar Alvorge

26 maart 2023

Ook ik moest vanmorgen even wennen aan de zomertijd, ook hier is de klok een uur vooruit gegaan, het uur tijdsverschil met Nederland blijft. Ik werd dan ook pas kwart voor acht wakker, ik had wat eerder willen opstaan. Maar wat maakt het uiteindelijk uit. Rond half negen ben ik vertrokken maar moest nog wel even een bar vinden voor ontbijt. Ineens kwam om de hoek de Braziliaanse vrouw die overigens Lustara heet, wel handig altijd om te weten. Ook zij fris en fruitig maar had al wel ontbeten. Onze wegen scheiden al na de eerste meters bij een bar. Daar even snel ontbijten en dan echt op stap.

De hoogte kaart geeft aan eerst na het verlaten van Alvaiázere even naar 460 meter hoogte te gaan, even doorstappen tot je op de top in Vendas bent. Dit omhoog lopen was over een asfaltweg. Daarna werd de route prachtig, vaak over smalle paadjes en smalle weggetjes.

Even teruggekeken naar Alvaiázere, dat al ver benden ligt. Veel wolken maar geen regen en later op de dag weer blauwe lucht.

Na de top was het 8 km lekker ontspannen naar beneden lopen, in eerste instantie door een groot natuurgebied met ook veel olijfbomen en kurkbomen. De lucht begint al wat te breken.

De Camino loopt ook door kleine dorpjes, zoals ik al eerder schreef, vaak niet geweldig er uit zien. Van de woningen is soms wel de helft een bouwval, die zelfs soms nog wel te koop staan. Er zal geen belangstelling zijn om te wonen in die dorpjes, vaak ook geen voorzieningen. Maar in dit dorpje was zelfs nog een kerkje dat geen bouwval was.

Na een 10 km na Alvaiázere, net voor een grotere plaats, Ansiãno, kwam ik Lustara tegen, langs het bospad lagen twee gedumpte wasmachines op hun zijkant en daar zat ze op. Ze zat een beetje te zuchten dat ze de afstanden wel lang vind, maar wel morgen in Coimbra wil aankomen. Ik weet niet wat ze gedaan heeft want ik haar de rest van de dag niet meer gezien. In Ansiãno heb ik mijn eerste stop bij een barretje genomen. Ik heb nog opgelet of ik haar langs zal lopen, maar helaas niet gezien.

Na Ansiãno gaat de route wat omhoog en omlaag, goed te doen. Ergens midden in het bos kom je dan een vererings plekje voor Maria tegen. Wie maakt dat daar, het kan zijn dat daar ooit iemand is verongelukt.

Op alle camino's die ik gelopen heb is de weg naar beneden vaak een keien pad, het is hier weer niet anders. Het voordeel hier is dat het nooit erg lang is omdat de bergen niet zo hoog zijn.

En nog even een plaatje van een gepelde kurkeik, in het jaar 2022.

Onderweg op de camino kom je soms mooie tafereeltjes tegen, in een nietszeggend dorpje toch aandacht hiervoor.

De lucht wordt steeds blauwer, en de route gaat over mooie paden en zandweggetjes. Ook dat is de Camino eigen, je komt van boven, ziet het dal voor je en weet dan je daarna weer omhoog mag lopen.

Uiteindelijk kom ik aan in Alvorge, gelijk bij het binnenlopen van de plaats een restaurant annex bar. Tijd voor mijn tweede tussenstop, wat gedronken en gegeten en een mooie stempel in mijn pelgrimspaspoort. Het was rond twee uur en zondag dus de zaak zat stampvol, maar ze namen gewoon even de tijd voor mij. Toen ik aan kwam lopen riepen als twee mensen dat ik naar binnen moest gaan en om een stempel moest vragen.

Gisteren gaf ik aan dat Alvorge mijn stopplek is voor vandaag, nog niet helemaal goed gekeken want Alvorge is groter dan de plaats, ik moet nog 3,5 km verder richting Rabaçal. Uiteindelijk vind ik dat niet zo erg want dan is morgen Coimbra te doen.

In Alvorge nog een mooi plein wat er met zon erop altijd er goed uitziet

Na Alvorge kom ik een grote picknick tegen, kun je je in Nederland nu even niet voorstellen maar hier gebeurt het. Veel mensen, veel auto's een aggregaat en bakken en drinken maar.

Na Alvorga nog even 3,5 km doorstappen en zie ik in de verte al mijn geweldige overnachtingplek in beeld. Pal aan de camino. Een authentieke Spaanse molen op een heuvel.

Echt een keer een topplek, niet in een plaatsje maar gewoon onderweg. De molen lijkt buiten nog bruikbaar maar dat is die zeker niet. In de molen is een B&B gemaakt, begane grond met een keukentje, eettafel en badkamer en op de verdieping onder de molenkap

de slaapkamer. De hele dag was ik al in contact met de eigenaar over hoe laat ik zou aankomen, later heeft hij mij nog bericht of een half uur voor aankomst contact wilde opnemen, dat bericht had ik niet meer gezien.

ik heb me door struikgewas een weg geworsteld naar de molen, ik zag geen aanwijzingen staan hoe er te komen. Daar aangekomen met de eigenaar contact gehad die binnen 5 minuten ter plaatse was om mij binnen te laten. Het ontbijt hadden ze gelijk bij zich met een hoeveelheid waar je met twee man van kan eten. Ik verwacht dat ze ook voor twee hadden meegenomen. Komt mooi uit want dan heb ik voor vanavond ook te eten met zelfs koffie erbij uit de Nespresso. En ook 3 liter water.

En zicht op de camino die onder langs loopt.

Ik moet wel zeggen dat de kap van de molen telkens wat kraakt, dat zal vannacht niet anders zijn.

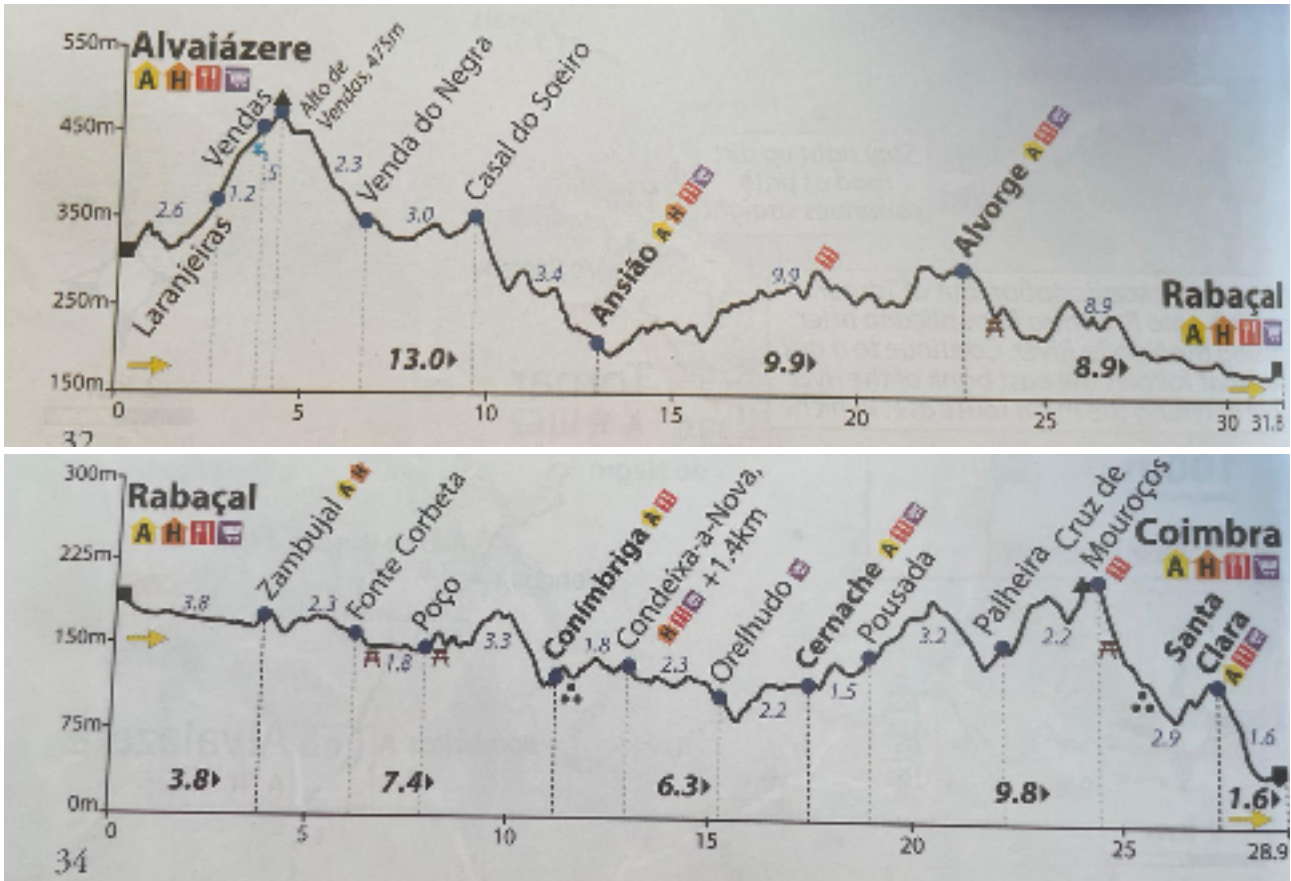
Morgen loop ik naar Coimbra een grote stad met universiteit. Ook daar ben ik weleens eerder geweest maar daar waren Ellen en Peter nog bij dat is heel lang geleden. Ik heb dan ongeveer een derde van de tocht erop zitten. Na Coimbra worden de afstanden wat korter met een max van 25 km en sommige dagen nog minder.

Het blijft genieten en ontmoeten. Vandaag ook nog twee Engelse vrouwen ontmoet, maar dat was een kort contact.

Dag 10, van Alvorge naar Coimbra

27 maart 2023

Vanmorgen om 8 uur de molen verlaten, het was toch erg leuk om dat een keer mee te maken. De zon stond nog laag maar de lucht was al weer blauw. Het leverde op weg naar Rabaçal een heel lange schaduw op.

Vanaf de molen naar Rabaçal was het een half uur lopen. Ik hoorde tekens een luid elektronisch geluid. Bij Rabaçal aangekomen ontdekte ik dat dat de elektronische klokken van de kerk zijn. Het gaat zo hard dat je het van heinde en verre kan horen. Of het mooi is? Daar zullen de meningen over verdeeld zijn. Na Rabaçal is het volgens het boekje nog 29,6 km lopen naar Coimbra.

Je ziet het weer is weer geweldig in dit bergzame deel van Portugal. Je komt weer door de mooiste dorpjes met helaas die vele vervallen huizen. In Zambuljal een mooi pleintje met natuurlijk een kerk.

Na Zambujal kwam ik de eerste “donativo” tegen, er staat van alles te eten en drinken klaar en je geeft wat je wilt. Tijdens mijn bezoek was er niemand, toen ik er voorbij was kwam ik een man tegen met een kruiwagen vol met gevulde waterflessen. Hij hoort hierbij. Het ik ook een echte kunstenaar, hij heeft van allerlei tafereeltjes gemaakt, Maria beelden en zelfs een kapel heeft hij vorig jaar gemaakt. Het is altijd geweldig om hier even rond te struinen. Ik heb een appel gepakt en natuurlijk gedoneerd, dit moet je in ere houden.

Verderop in Poço, een dorp met 4 huizen waarvan 2 vervallen is wel een ouderwetse wasplaats. Een vrouw op leeftijd was de wasbak met koud water aan het vullen, water wat gewoon uit de grond gepompt wordt. Ik was even nieuwsgierig en keek bij de wasbakken waar ze de was al had klaar liggen. Ze wees me er wel op dat de route die kant op is. Ik heb mij even bij de kraan opgefrist en heb de camino weer opgepakt.

Na Poço ga ik verder over een onverharde weg, althans met veel losse keien. In eerste instantie lijkt het alsof het pad door het dal slingert tussen de bergen door. Maar een vergissing, het pad ging na de bocht even stevig omhoog om na 1 km sterk te dalen naar Cominbriga, na het dal nog even omhoog naar de ruïnes van Raman en dan door naar Cominbriga.

Bij Cominbriga heb ik bij de bar even rust genomen en wat te drinken genomen met een koffie. Net toen ik aankwam zag ik twee vrouwen de route oplopen. In Cernache kwam ik hun weer tegen, het zijn moeder Ton met dochter Ellen die naar Porto lopen. Santiago naar Porto hebben ze eerder gedaan. Ook kwam ik een Duitse man tegen, Jens uit Berlijn, die gestart is in Colegá en nu door wil naar Santiago. Ton en Ellen gaven aan dat zij al veel meer Nederlanders ontmoet hebben. Voor mij waren zij de eerste. Op een bepaald moment waren we zijn vieren samen, de Duitser Jens uit Berlijn stapte door en heb ik verder niet gezien. Ton en Ellen heb ik vaker ontmoet. Ik mocht ze ook even op de foto zetten. Ze weten dat ze dan in mijn blog komen.

Het werd maar warmer en warmer, de hoogste temperatuur was 24 graden met felle zon. De camino ging nog naar Cruz de Mouros, weer een stuk omhoog. Ik had verwacht daar een groot kruis te zien met zicht op Coimbra, dat laatste was wel het geval, maar verder... Er staat een slecht onderhouden kerk met een kruis, met alles afgesloten met een hek. Dan nog een niet aantrekkelijk uitzichtpunt maar wel met een mooi zicht op Coimbra.

Hierna sterk dalend richting Santa Clara, een voorstad van Coimbra. Knieën heel houden en rustig naar beneden over de snelweg heen. Erfgoed is hier gewoon stuk gemaakt voor de snelweg, een oud aquaduct. Rechts op de parallel weg met de witte auto loopt mijn route wel onder een boog van het aquaduct.

In Santa Clara aangekomen had ik het wel een beetje gehad met lopen voor vandaag, bij de eerste bushalte ben ik gaan uitzoeken of ik vandaar in Coimbra kon komen met de bus. Twee vrouwen stonden te wachten op de bus en zij konden mij via de vertaalapp aangeven dat bus 14 naar Coimbra gaat, daat stonden zij ook op te wachten. Toen ik zat te wachten liepen Ton en Ellen langs, die hebben het kort overwogen maar zijn te voet de laatste 2 km gaan lopen, kankers. Ik was blij met de bus want in Coimbra heb ik nog zat moeten klimmen en kom ik nog op 31,3 km uit voor vandaag.

Ik ben hier eerder geweest, ruim 30 jaar geleden maar kon mij niet goed herinneren dat Coimbra op een heuvel is gebouwd. Ja dan is mijn overnachtingplek ook nog op die heuvel.

Ik heb eerst even op een terras een biertje gepakt, daar was ik echt aan toe. Het is een lekker drukke stad, mijn overnachtingsplek zit naast de universiteit die ook op de heuvel staat.

Met de wandeling of zeg maar klim ben ik nog langs de kathedraal gekomen, daar even een stempel voor mijn pelgrimspaspoort gehaald. Al de tweede vandaag, op de Donative was er ook een.

De was moest ook nog gedaan worden, en dan het blog nog even. Inmiddels is het hier 19 uur.

Morgen loop ik maar een 23 km naar Maelhada. Het lijkt morgen bewolkt te worden maar wel met een temperatuur van 26 graden.

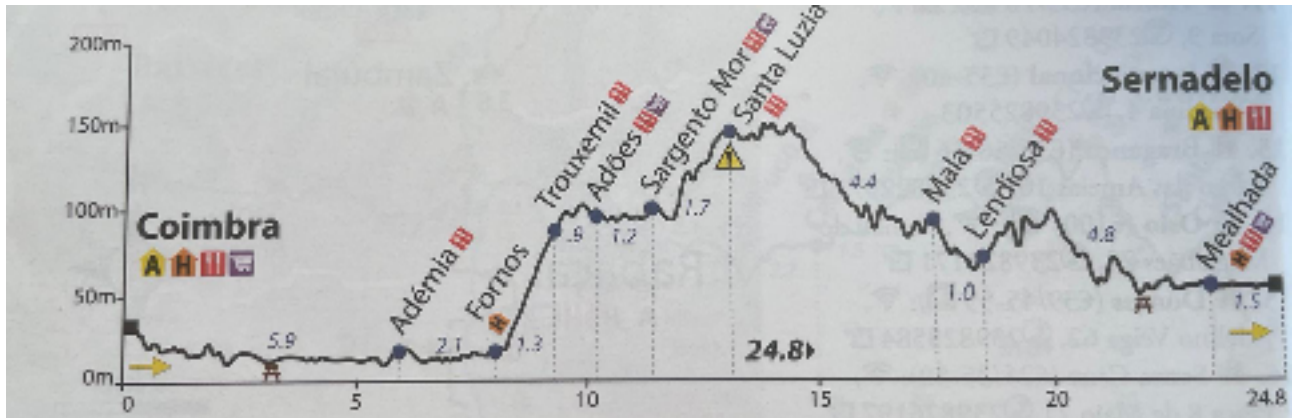

Hieronder nog even de kathedraal met kantelen???

Dag 11, van Coimbra naar Maelhada

28 maart 2023

Vannacht had ik mijn raam openstaan, op de trap naar een van de universiteit gebouwen zitten een aantal muzikanten met gitaar, accordeon en meer, heerlijke fado muziek te maken, het klonk prachtig maar echt in slaap komen lukte niet echt. Nadat ik het raam had dicht gedaan was het geluid behoorlijk weg. Dan krijg je een gratis optreden en dan.....

Vanmorgen op mijn gemak opgestaan en even de stad in voor mijn ontbijt. Het zou vandaag bewolkt worden maar de lucht was al blauw. Er stond een iets frisse wind maar lekker om zonder jas te vertrekken.

Je bent in een grote stad, het heeft niet de charme van de vele dorpen waar ik verblijf. Het is druk, de prijzen liggen wat hoger, en iedereen loopt gehaast. De eerste kilometers gaan natuurlijk door de stad, over brede straten met sinaasappel bomen. De drukte met het verkeer viel mij nog mee.

Coimbra uit gaat de route ongeveer 4 km over een asfaltweg, best daar wel veel verkeer, maar de hele route was er een pad langs de weg afgescheiden met paaltjes. Waar al dat

verkeer vandaan kwam? Ik weet het niet. Ik denk dat ze allemaal werk hebben in Coimbra. Een beetje saai lopen. En waar is die bewolking?

87 % van de route gaat vandaag over asfalt, door onder andere 8 dorpjes. 2 klimmetjes erin beiden over natuurlijk een asfaltweg. Na de eerste klim kom ik in Adões, gelijk tegenover de kerk een supermarktje annex bar. Ik werd hartelijk begroet door de eigenaresse, ze zette een tafel en stoel voor mij in de schaduw, het was veel te heet volgens haar. Wat te drinken besteld en ik moest even meelopen naar achter in de winkel, daar heeft ze een wand die helemaal volgeschreven is door pelgrims. Ik moest er ook wat bij zetten. Er was alleen hoog een plek, een stoel erbij om op te staan die zij goed vasthield, en ja hoor ook dat is gelukt. Een geweldig mens dat volgens mij de hele dag geniet.

Ieder dorpje heeft zijn kerkje, van heel klein tot klein, tot groter en grootst. Ik heb de kerken van 4 dorpjes maar eens in een collage gezet. Vanaf echt heel mini.

De route loopt een stuk langs een hele drukke doorgaande weg, het zal wel niet anders kunnen. Vrachtwagens en auto's razen langs je heen. Naast, maar wel aansluitend aan de rijbaan, is een strook van 2 meter asfalt waar je op loopt. Iedere auto ga je in de gaten houden of de chauffeur het stuur wel recht houdt. Er kwam een ambulance met sirene aan en de vrachtauto laat die passeren door de strook van 2 meter op te gaan.

bij de start van die route moest ik wel even lachen, er kwam van die weg een oudere vrouw met een handkar, ze had daarop groen liggen wat ze ergens had geplukt. Ze vond het geweldig dat ik haar op de foto zette. Met een bom dia, boa viagem, obrigado en adios wordt de reis voortgezet. (Vertaling: goedendag, goede reis, bedankt en tot ziens)

Dat bom dia en boa Viagem hoor je de hele dag van de Portugezen, in een ander dorp is een mooie schildering gemaakt over de camino. Een vrouw wees mij daar op met de bekende wensen en wees dat ik aan de andere kant van de weg moet lopen, dat is de route volgens haar.

Na die drukke weg dook de camino het eucalyptus bos in, een verademing na die herrie van het verkeer.

Heb ik pelgrims ontmoet vandaag? Ik heb er 6 ontmoet, een stel van 3 en een stel van 2 en een Nederlands vrouw, Wilma uit Weert. Zij kende ook Ton en Ellen van gisteren, maar die heb ik vandaag niet gezien, ook Jens uit Berlijn niet.

Wilma zat op de betonrand van een bruggetje, in de schaduw, en onder je door hoorde je het water van het beekje kabbelen. Ze nodigde mij uit om naast haar te komen zitten. Zo hebben we een kwartier lang allemaal camino verhalen zitten uitwisselen. Zij is 3 dagen eerder vanuit Lissabon gestart en loopt ook naar Santiago. Heeft al veel tochten gelopen, ook in Nederland. Ook zij start de dag met ca. 2,5 liter water maar heeft ook nog een thermoskan met koffie bij zich.

ze is helemaal vol van wat ze meemaakt, in een hostel waar Amerikanen alle waslijnen inpikken, gisteren was de kookplaat kapot en heeft ze het te maken eten nog bij zich in de rugzak. Geweldig om haar aan te horen.

Ik ben wel weer zelf op pad gegaan in het bos op mijn eigen tempo.

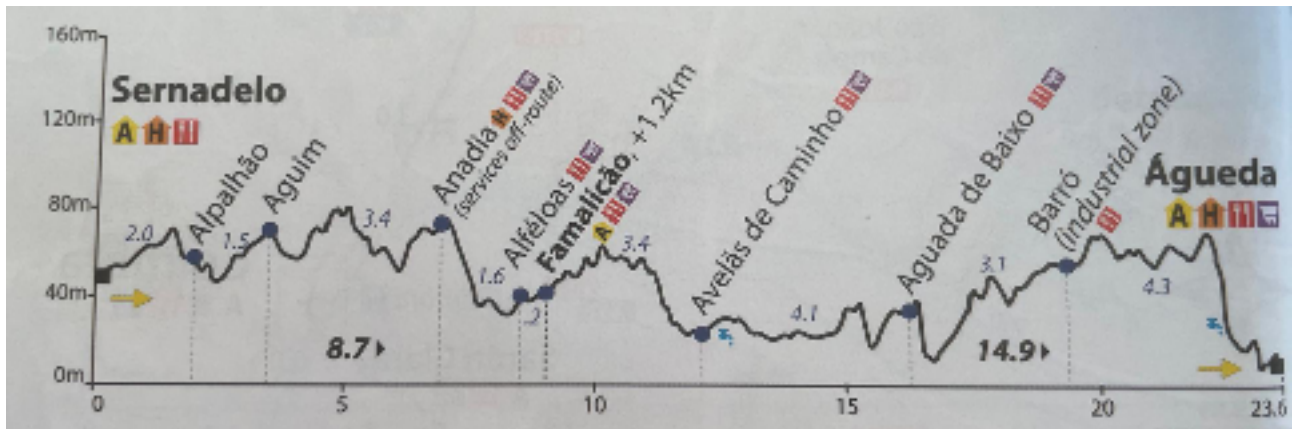
Het werd inmiddels steeds warmer, om 14:00 uur Portugese tijd was het al 26 graden. Gelukkig was ik al om 15:00 uur op mijn overnachtingsplek aangekomen. Ik liep net rond 17:00 nog even de plaats in voor wat boodschappen en kwam nog twee pelgrims, die ik niet ken, tegen. Zeulend door de hitte heen. Of er lang over gelopen of erg laat vertrokken dat weet ik niet want ze waren niet meer erg aanspreekbaar.

Ik heb weer een mooie overnachtingsplek voor € 25. Een mooie kamer met badkamer en een groot buitenterras. Snel nog even de wandelkleden van vandaag gewassen, die zijn al weer droog, hangend op mijn buitenterras.

Morgen loop ik naar Águeda, ongeveer net zo een afstand als vandaag 25 km. De weerapp geeft weer bewolkt met 25 graden aan, ik zal zien wat het wordt.

Dag 12, Mealhada naar Ageda

29 maart 2023

Gisterenavond nog even bij het hotel gegeten. Wat mij al opviel is dat alle restaurant reclame maken met een big aan het spit. Dat was hier ook het geval, de kokkin kwam mij de geroosterde big even laten zien, specialiteit van het huis. Daar ben ik dan maar op ingegaan, ik kreeg een plateau met stukken big, met een koude salade en gebakken aardappels. Er zat een speciale saus bij de big die ik er zelf over moet doen. De kokkin waarschuwde me in het Portugees dat die pittig was, begreep ik natuurlijk geen donder van, maar de jonge hulp kon het even in het Engels uitleggen. Smaakte niet verkeerd.

Vanmorgen om 8 uur vertrokken uit Mealhada. Veel pelgrims hebben geslapen in Sernaldo, 10 minuten verder lopen. Ik heb begrepen dat de Berlijner Jens inmiddels zijn vrouw bij zich heeft, die heeft zich in Coimbra aangesloten. Ook zij waren naar Sernaldo gelopen om in de hostel te slapen, maar de vrouw van Jens zag die gemeenschappelijk

slaapplekken niet zitten en zijn terug gelopen naar het hotel waar ik ook zat, voor € 25 een kamer is ook niet verkeerd.

Zowaar was er vandaag bewolking, het was vandaag maar 22 graden. Maar later op de dag moest ik weer mijn hoed op want de zon kwam er weer door.

Het lopen van de eerste 10 km liep vandaag niet helemaal lekker, ik voelde overal wat, misschien miste ik toch de zon. Na die 10 km ging het weer als vanouds.

Hieronder een foto van de wolken en het enige stuk vandaag door het bos.

De tocht van vandaag was niet de mooiste, twee keer lang over een industrieterrein en vaak lang rechtdoor over asfaltwegen met soms langsrazend verkeer. Ook niet een fotogenieke dag, asfaltwegen fotograferen doet niet zoveel, hetzelfde geldt voor de industrie.

Dan maar een andersoortige foto.

Laatst met het lopen van het Marskramerpad ben ik bij Hertme aangevallen door een hond, in mijn jas 4 bijtgaatjes, gelukkig zelf geen schade. Iedereen gaf aan de schade te claimen bij mijn reisverzekering. Heb ik gedaan, en vanmorgen had ik een mail dat gezien de leeftijd van de jas ze € 98 vergoeden minus € 50 eigen risico. Ik mailde aan Adie dat dit was binnengekomen. Inmiddels heeft zij de jas gemaakt zegt ze, en of ik haar dan wil uitbetalen. Ik weer wat beters, ik laat een plaats naar haar eerste geboortenaam vernoemen. Kon ik direct regelen en de verwijsborden zijn direct geplaatst, Grada.

Ik kom aan, na een saaie weg, in de plaats Anadia. Een opgepoetste plaats wat ik niet herken in wat ik eerder in Portugal heb gezien. Ik loop eerst langs een groot sportcomplex, sporthallen, speelvelden en zelfs een bioscoop. Er staat hier geen gras sprietje verkeerd, alles mooi kort gemaaid, geen dor takje aan de bomen, geen onkruid echt prachtig mooi. Ook verderop in deze plaats blijft dat zo, geen vervallen huizen, nee zelfs grote bungalows. Het is zelfs zo dat de aanwijzer van de camino een prominente plek in een perkje krijgt alsof het een kunstwerk is. Let ook eens op de tegel tableau's op de woning en fontein daarachter

Als je Anadia voorbij bent is het beeld weer als vanouds, veel ingestorte huizen, mindere wegen, en armoede. Onderweg tussen die slechte huizen nog een hostel gezien, die helemaal opgeknapt is. Met Jacobus en de schelp in de muur.

Vandaag leek het was rustig met ander pelgrims. Net voor Avelas de Caminho ontmoette ik een Deens stel. Zij zijn pas twee dagen terug in Coimbra gestart. Hij heeft een korte Camino Frances ervaring en zij niets in Zuid Europa, heeft wel veel in Scandinavië gewandeld maar daar is het niet zo heet.

Ze waren benieuwd naar de verschillen van de Frances en deze camino. Dat is toch wel het aantal pelgrims en de gezelligheid om met elkaar te eten met mensen van over de hele wereld. Ik verwacht dat dat beeld er wel is vanaf Porto.

Ik loop door een straat met aan beide zijden twee wijnhuizen. Bij een van de twee zit in de gevel de Jacobsschelp. Ik op zoek naar de wijntap zoals je dat net voorbij Pamplona hebt. Maar nee, hier kan je niet je waterfles met wijn vullen, jammer een gemiste kans voor het wijnhuis.

Verderop kom ik Lastasja tegen (ik hoop dat ik het goed schrijf) een Nederlandse vrouw uit Wolfheze. Zij loopt voor het eerst een camino, en dat gaat haar goed af. De laatste 7 km naar Águeda zijn we redelijk samen opgelopen. We lopen beide ongeveer hetzelfde tempo, en hier ging het lopen bij mij weer goed. We hebben veel zaken met elkaar uitgewisseld, werk, ervaringen camino, waarom loop je de camino? En meer van dat soort zaken. We wilden beiden ook wel even doorstappen over weer een industrieterrein en rechte asfaltwegen.

Ik hoorde ook van haar dat moeder en dochter Ton en Ellen een dag langer in Coimbra zijn gebleven, vandaar dat ik ze niet meer gezien heb.

Rond de klok van twee uur waren we al in Águeda en hebben samen een biertje gedronken op een terrasje, gezellig. We slapen niet in het zelfde hostel. Ik zit wel in een hostel maar met een privé kamer en zelfs eigen badkamer, precies aan de route.

Het allerlaatste stuk van de route gaat eindelijk over een mooi weggetje, links loopt Lastasja, ik bergreep dat het een Poolse naam is.

Águeda ligt aan de Rio Águeda, het is weer apart om te zien dat de rivier eind maart nagenoeg droog staat. Ik hoorde ook al weer geluiden dat in Italië de Po al weer laag staat en dat Danilo al bijna geen pelgrims kan overzetten.

Águeda staat bekend om zijn winkelstraatjes met een grote kleurschare met paraplu's. Helaas is dat nu maar op een heel klein gedeelte zo, het is denk ik nog te vroeg in het jaar.

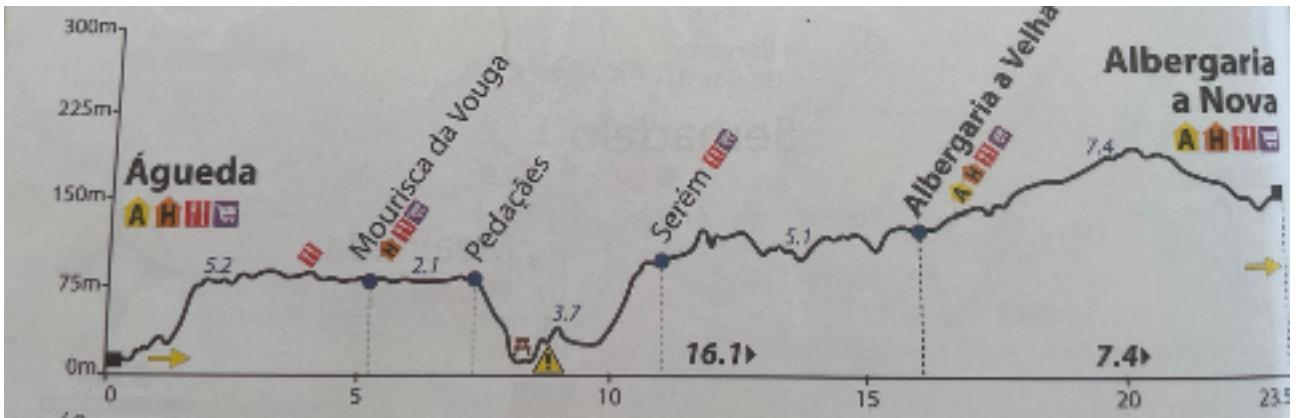
Ik hen begrepen dat het zeker weer zo wordt gemaakt. De eerste foto heb ik vandaag gemaakt en de tweede foto heb ik van internet geplukt, zo gaat het weer worden.

Morgen loop ik naar Branca, ook weer ca. 23 km. Weersverwachting is bewolkt en iets koeler, 21 graden. Vejo você amanhã, tot morgen.

Dag 13, van Ageda naar Albergaria a Nova

30 maart 2023

Gisterenavond nog even lekker gegeten in het gezellige Ágeda. Volgens mij is dit in het hoogseizoen een behoorlijke toeristische plaats. Maar de prijzen blijven nog steeds aangenaam. Daar gisteren nog even met Lastasja over gesproken, zij heeft familie wonen hier in de buurt. Het uurloon ligt hier ook veel lager dan in Nederland, als je iemand nodig heb voor een klus in huis betaal je ongeveer € 7,50 per uur volgens haar.

Vanmorgen ontbeten in een Pandaria, een bakker die zijn brood zelf bakt. Dit was het meest verse broodje wat ik tot nu toe heb gegeten. Bakje koffie erbij en ik kan weer op stap.

Net aan de rand van de stad zit een wijn coöperatie, of die nog in gebruik is kon ik niet zien. Erachter stonden ook van de gemetselde voorraad tanks zoals ik die eerder had gezien. Op de gevel een mooie afbeelding van een vogel.

Vandaag onderweg eens aandacht gegeven aan de vele mooie tegel tableaux op de huizen en vandaag de vele werkende fonteinen. Ik gebruik een ander programma voor mijn website en af en toe probeer ik wat uit, hieronder een overzicht van de tegels en fonteinen.

Het begin van de route was wel afwisselend, even stevig omhoog en dan kom je weer door een industrie gebied. Dat is toch het nadeel van deze route, dat er vaak stukken tussen zitten waarbij je denkt, wat doe ik hier. De route zal wel niet anders kunnen anders was dat zeker gedaan.

Een ander kenmerk van de route van vandaag is heel veel door bebouwd gebied lopen, zeer lang gerekte plaatsjes, bijna aansluitend aan elkaar. Dat is wel leuk lopen.

Verder slingert de drukke verkeersweg IC 2, zoals die hier heet, door hetzelfde gebied. Ik geloof dat ik die wel vijf keer ben overgestoken en één keer er een stuk langs gelopen omdat de route over een dal met de Rio Vouga liep en ik over die brug moest, wel op een apart deel.

Die weg, de IC 2, brengt ook iets mee dat ik nog nooit op een camino heb meegemaakt, prostitutie. Er zitten op afslagen schaars geklede opgemaakte vrouwen op een laag plastic krukje te wachten op hun klanten. Vriendelijk lachend naar die zeulende pelgrim, maar op die zitten ze niet te wachten lijkt mij. Ik heb er geen foto van durven maken.

Op een punt gaat de route over een smalspoor rail. Volledig onbewaakt, niet echt een overgang, maar mijn pijl staat echt die kant op, op een andere manier kon ik ook niet verder. Ik verwachtte geen trein op dit spoortje. Net een stuk verder hoor ik achter me een trein, en ja hoor er gaat wel een trein over. Waarschuwingen nul komma nul.

Dit was die overgang.

Ik heb al vaker geschreven over de vele bouwvallen, maar vandaag kwam ik verschillende grote huizen tegen die in het dorp staan en leeg staan en vaak slecht onderhouden. Wat is dat toch in Portugal?

Ik steek weer die drukke weg de IC 2 over, langs een van de prostitués , sla ik links af langs de weg met zicht op een Romaanse brug met op de berg een wit kerkje met kerkhof in de zon, met daarachter donkere wolken. Een prachtig plaatje. Het water zit vol met kikkers die hun kwakend geluid maken.

Na Serém gaat de route over in een bospad, eindelijk geen asfalt. Natuurlijk weer eucalyptus bomen, keuring aangeplant in rijtjes. Dit bospad loopt door tot Albergaria-a-Velha, een wat grotere plaats zeer lang uitgerekt. Eigenlijk mag ik niet plaats zeggen want het is een stad, nog niet heel lang. Op 6 april 2011 heeft Albergaria-a-Velha stadsrechten gekregen. Dat dat nog wordt gedaan, in Nederland heb ik nimmer gehoord dat dat nog wordt toegekend, waarom eigenlijk niet?

De kinderen zitten gezellig buiten te lunchen bij de school.

Na Albergaria-a-Velha dook de route gelukkig weer het bos in tot het eindpunt van vandaag Albergaria-a-Nova. Uiteindelijk overnacht ik hier en niet in Branca wat ik van plan was. Mijn overnachtingsplek lag daar veel te ver van de route ontdekte ik gisteren en heb ik geannuleerd. Ik zit nu in een hostel en heb daar een eigen kamer. Achter mij kwam een Spaanse pelgrim binnen die geen woord Engels spreekt, en later kwam ik ook Stasja uit Nederland tegen waarvan ik gisteren telkens haar naam verkeerd schreef, daar was ik al bang voor.

Onderweg in het bos al aankondigingen van dit hostel, en dan merk ik dat ik al over de helft van het aantal kilometers ben. Hiervandaan 328 naar Lissabon en 300 naar Santiago.

Die smalspoor spoorlijn blijf ik tegenkomen, in Albergaria-a-Velha en nu ook weer in Albergaria-a-Nova. Of hier ook een trein rijdt ben ik niet achter gekomen, de rails ziet er hier wat roestig uit.

De eerste twee foto's zijn naar links en rechts gefotografeerd in Albergaria-a-Velha en de laatste foto is de overgang bij Albergaria-a-Nova.

Vandaag onderweg slecht een ontmoeting met pelgrims, maar dan alleen met bon camino. Verder niemand gezien of gesproken.

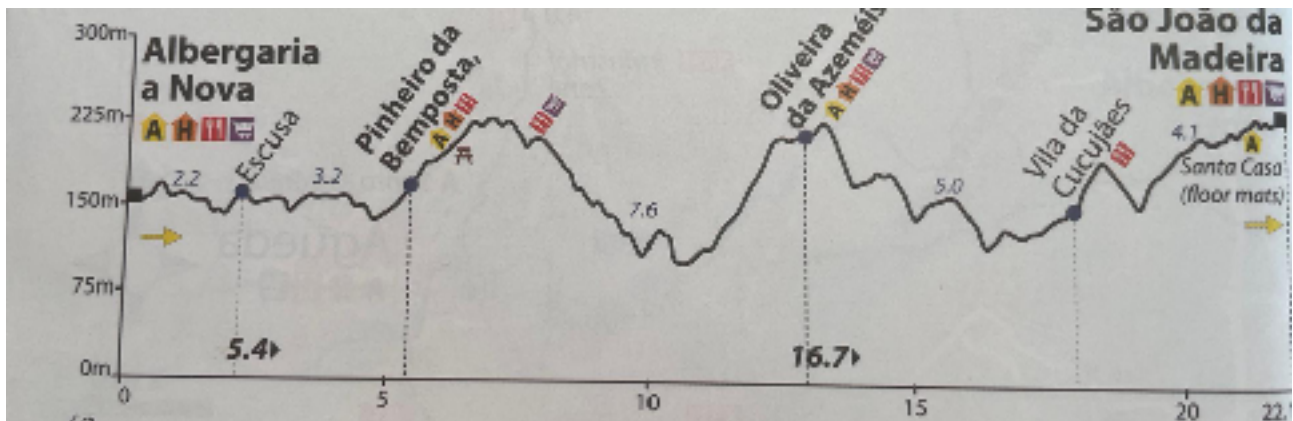
Morgen weer verder richting Porto waar ik zondag aankom. De tocht morgen gaat naar de plaats met de mooie naam: São João da Madeira, volgens het boekje weinig bos, 97 % asfalt en 3 % onverharde weg.

Dag 14, Albergaria a Nova naar

São João da Madeira

31 maart 2023

Alweer de dertiende wandeldag vandaag, het weer was bewolkt en natuurlijk later op de dag weer zon erbij. Vannacht heeft het wat geregend, daar heb ik niets van gemerkt.

In mijn overnachtingsplek van afgelopen nacht zaten ook Stasja uit Nederland en Benjamin en Marina uit Duitsland. Er zat ook nog een Portugees maar die sprak geen woord Engels.

We hebben even gezellig samen wat gedronken op het terrasje bij de hostel. Ik dacht eerst dat de Duitser Jens vanaf Coimbra zijn partner had meegenomen, maar dat was Benjamin, hij had mij al vaker gezien vanaf Lissabon. Marine zijn partner is degene die net als ik niet op een slaapzaal wil slapen. Het blijkt dan ook dat we voor de derde nacht in dezelfde accommodatie zitten. Zij vertrekken telkens erg vroeg. Met Marina had ik helemaal een klik wat betreft de overnachtingsplekken, ze wil mij wel iedere dag bellen waar ik mijn plekje heb.

Met Stasja ben ik later nog naar zo'n ongezellig Portugees restaurantje gelopen en hebben samen daar wat gegeten.

Benjamin en Marina ben ik vandaag nog regelmatig tegengekomen, Stasja niet meer. Ik weet wel dat zij met zijn drieën vandaag een taxi nemen naar Porto, ze willen het laatste stuk niet lopen.

Daar kan ik mij wel iets bij voorstellen omdat de laatste twee dagen niet geweldig waren qua route. Ik moet zeggen dat was vandaag totaal anders, het was vandaag echt een camino route.

Natuurlijk bij de Pandaria ontbeten en op stap, gelijk langs een moderne kerk.

De smalspoor spoorlijn blijft mij ook de hele dag volgen, de route gaat regelmatig over een paadje langs die spoorlijn. Volgens mij wordt een groot deel niet gebruikt maar verder op de route is de spoorlijn opgeknapt en rijdt er ook een trein. Ik verwacht toeristen, zelfs stations zijn opgeknapt.

Na een poos even behoorlijk naar boven lopen kom ik in het plaatsje Pinheiro da Bemposta. De route gaat direct van de hoofdweg af en gaat door een historisch straatje omhoog. Op de route staan allemaal uitlegborden, beschreven in het Portugees en

Engels. Er wordt ook verwezen naar een mooi uitzicht maar dat kon ik niet vinden. Het begint een beetje middeleeuws te lijken.

Dat je meer middeleeuwse taferelen gaat zien bewijst ook wel de Romaanse bruggen die ik over ga. De eerste brug met een opbouw erop met daarin een crucifix en verderop Romaanse wegen die weer over een ander brug gaan.

Na dit gezwerf over Romaanse wegen en bruggen kom ik na weer een stevige klim aan in Oliveira da Azeméis, een grote stad. Wat mij opvalt dat dit een wat "rijkere" streek is, het ziet er niet verwaarloosd uit en goed onderhouden. Deze stad heeft ongeveer 75.000 inwoners. Mooie winkelstraten en natuurlijk een mooie kerk. De Igreja Matriz de Oliveira da Azeméis, een kerk die hoog in het dorp staat. Binnen in de kerk zie je dat Palmzondag aanstaande is, de start van de "Goede Week" met witte donderdag en goede vrijdag. Alle kruizen zijn afgedekt. Zelfs een graf gemaakt voor het altaar.

Wat wij in Nederland beslist niet kennen, is dat bij een derde van de huizen er een kruis hangt op de voordeur met ook daar een paarse doek erover. Ik verwacht in Nederland meer kransen met kuikentjes en eieren.

Onderweg kom ik nu ook ineens weer de voorraadkasten tegen die heel hoog staan, veilig voor ongedierte dat dan niet daarin kan komen. In Spanje op de Via Frances heb ik dit heel veel gezien. Maar nu voor het eerst in Portugal.

Naar São João da Madeira is het weer constant omhoog lopen, dit is echt een grote stad. De schoenen stad.

São João da Madeira heeft altijd een prominente plek gehad in de Portugese zakenwereld. De producten worden over de gehele wereld geëxporteerd, vooral op het gebied van schoeisel: je kunt kennismaken met de oude, handgemaakte gereedschappen en machines in het Centro de Formação Profissional da Indústria do Calçado (Opleidingscentrum voor de Schoenenindustrie) of bekijken hoe een testlaboratorium werkt in het Centro Tecnológico do Calçado de Portugal (Technisch Centrum voor de Schoenenindustrie van Portugal).

Maar voordat ik de stad in loop nog even een terugblik waar ik vandaan kom.

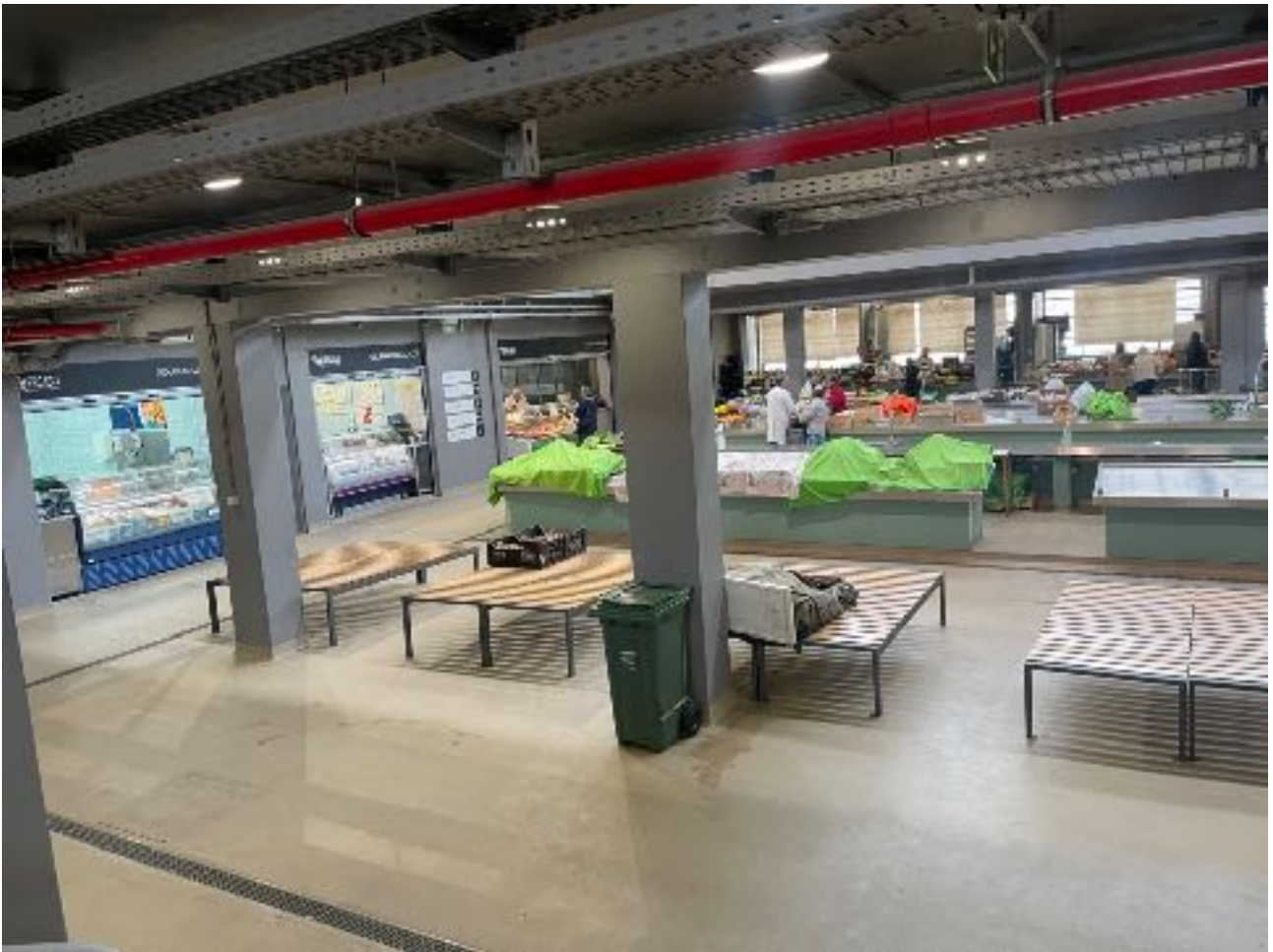
Het is nog een behoorlijke tippel om in het centrum van de stad te komen, je ziet hier ook heel veel flats. Het aparte is dat deze stad een zelfstandige gemeente is en 8 km² groot is, alles vind op een klein plekje plaats. De laatste foto is het plein waar ik nu pal naast zit.

Vandaag weer een mooie kamer op hotel niveau, midden in de stad alleen wel wat trappen op om binnen te komen. Na de vaste rituelen als de was en mezelf wassen weer op pad voor de boodschappen. Op mijn app zag ik dat er vlakbij een Mercado Municipal zit, mooi handig even voor de boodschappen. Maar dat is weer een markthal, met vis, brood, bloemen en meer, maar niet wat ik nodig heb, zoals water.

Maar gelukkig zat niet veel verder een Mini Preco, mijn favoriete klein supermarktje, bewust twee keer verkleind want die zijn klein maar hebben precies wat ik nodig heb.

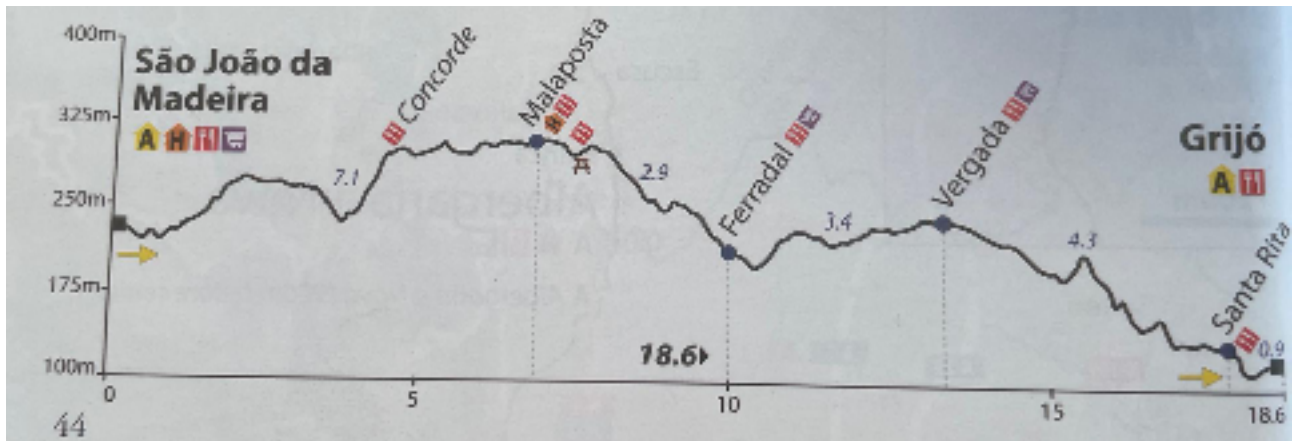
Nu nog even het blog maken.

Morgen en overmorgen hoef ik niet vroeg weg, de afstanden zijn niet groot. Morgen loop ik naar Grijó, mijn laatste stopplaats voor Porto. Jammer dat ik Stasja, Benjamin en Marina niet meer tegenkom, maar dat hoort erbij op de camino. Ik ontmoet vast weer anderen.

Dag 15, van São João da Madeira naar Grijó

1 april 2023

Natuurlijk rond de klok van zeven gisteravond nog even op zoek gegaan voor een hapje eten. Gisteren heb ik een foto gedeeld van dat grote plein vlakbij mijn overnachtingplek. Ik had even toen het hoekje om moeten gaan want dan kom je op een prachtig plekje met op de berg een prachtig kerkje. Ik heb de kerk voor en na het eten vastgelegd.

Op die plek zit een restaurant, als ik voor 21 uur klaar ben met eten kon ik daar terecht, bijna twee uur leek mij ruimschoots. De eigenaar stelde zich voor, hij heet George. George kwam bij mij aan tafel zitten, hij wilde wel even laten weten dat ik nu pas in het echte Portugal ben, hier is het eten goed. Ik kreeg een hele uitleg over het verschil, vroeg mijn telefoonnummer zodat hij de menukaart via whats app kan toesturen. Hij noemde mij telkens bij mijn naam.

ik wilde wel de beef, dat was de beste keus volgens hem, en daar horen speciale noord Portugese sauzen bij. Vooraf kreeg ik eerst van het huis een witte Port.

Ik moet zeggen het was het beste wat ik tot nu toe had gegeten, ben benieuwd wat er nog verder gaat komen.

Hij wenste me bij het verlaten veel succes met het vervolg naar Santiago.

De saus daar gaat het om hij heeft mij het uitgelegd maar ook geapt, een heel verhaal.

Voor het eerst in de geschiedenis van Francesinhas werd in 2014 in S. João da Madeira het concept "Tudo aos Molhos..." geboren om de wereld alle mogelijkheden en diversiteit van de francesinha-saus te laten zien.

Met onze drie verschillende sauzen stellen we 40 bijzondere combinaties samen, met of zonder brood.

Vleessaus, Vegetarische saus en een verrassende Fish & Seafood saus, voor 3 verschillende benaderingen.

Enkele voorbeelden zijn de "Francesinha à Portuguesa" met geroosterd varkensvlees of

biologisch en lokaal kalfsvlees, "Maresinha" (francesinha met verse tonijnsteak), en de vegetarische versie, "Vouguinha", 100% lokaal, met champignons. Huisgemaakte sauzen, op tafel geserveerd, naar ieders smaak, met een vurig hete saus erbij.

Bijzondere nadruk wordt gelegd op het beroemde en seculiere brood van UL (een klein lokaal dorp), speciaal voor ons geproduceerd in verschillende formaten en texturen, zoals het inktvisinktbread dat wordt gebruikt in vis- en zeevruchtengerechten. We serveren het Arouquesa-kalfsvlees (van de berg), het Marinhóa-kalfsvlees (van het vlakke land, vlakbij de kust), de koeienkaas van Selores, ambachtelijke bieren en vele andere hoogwaardige en lokaal geproduceerde gerechten die in verschillende fasen van de maaltijd.

Drie gerechten domineren de voorkeuren van onze klanten.

De onbetwiste leiders zijn de "Francesinha à Portuguesa" (we raden u aan om de ingrediënten te controleren, aangezien het heel anders is dan de traditionele), de verbazingwekkende "Malandrinho" Saucy Rice van stukjes varkensvlees en zwarte chorizo met francesinha-saus (groenten zijn optioneel) en de "Maresinha", waarbij vis & zeevruchten de hoofdingrediënten zijn van de saus, het brood en de toast zelf.

We zijn gepassioneerd en trots om te zeggen dat we lokale en regionale producten ondersteunen die we zorgvuldig selecteren, omdat we altijd geïnspireerd zijn door de smaken en kennis van onze voorouders en tradities.

Vandaag kreeg ik nog een app van hem dat hij het leuk vond dat ik er was en een luisterend oor voor hem had.

Maar het is tijd om op pad te gaan naar Grijó, een 20 km verder. Zowaar weer bewolking maar nu valt er ook steeds motregen uit waar je gewoon nat van wordt. De foto van de eerste kerk ziet er dan ook nat uit.

Vandaag kwam ik opeens weer Wilma tegen die ik drie dagen niet had gezien. Ze moppert altijd wel over alles wat niet goed gaat maar het is een stevige loper en gaat behoorlijk door. Ze is eerder onderweg naar Santiago geweest en heeft het toen niet gered, ze is ook erg onzeker of ze het nu wel gaat redden, waarom??? Ik weet het niet. Morgen loopt zij ook naar Porto en wil daar misschien wel 3 nachten blijven.

Een aantal kilometers van de route liep langs een drukke verkeersweg, nu wel met een redelijk voetpad ernaast. Gewoon even doorstappen en daardoor de pijlen van de route gemist. Ineens stond Wilma weer achter mij die ook verkeerd was. Maar vanaf dat punt konden we met een simpele doorsteek weer op de route komen en waren we verlost van de verkeers drukte.

Eerder nog een juiste aanwijzing gespot op de muur van een school.

Na die drukke weg nu weer op een rustige route die zelfs overgaat in een oude Romeinse weg, in de verte loopt Wilma. Wel een mooie weg om te zien maar niet om op te lopen.

Na deze Romeinse weg dook Wilma een afdak van een grote schuur onder, daar had ik niet zo zin in en ben verder gelopen. Ik heb haar vandaag verder ook niet meer gezien.

Gisteren schreef ik over een rijkere streek, vandaag valt dat weer wat tegen omdat ik echt langs een sloppenwijk straatje liep waar de mensen echt wonen, dit ken ik van de Filipijnen en niet van hier.

Dit was in het dorp Lourosa, maar als je weer even in de buurt van de drukke weg komt, staat er een beeld van Sint Jacobus, kijkend richting Santiago, op een rotonde. Een schril contrast met wat ik net eerder heb gezien.

De route gaat telkens over kleinere wegen naar Grijó, je steekt wel regelmatig de doorgaande wegen over.
In Grijó aangekomen maak ik eerst een foto van een mooi gebouw voor een grote muur.

Die muur die je links op de foto ziet blijf ik kilometers lang volgen, wat zit daar achter?

Het is het klooster van São Salvador de Grijó, in de volksmond het klooster van Grijó genoemd, bevindt zich in Grijó, in de huidige parochie Grijó en Sermonde, gemeente Vila Nova de Gaia, district Porto, in Portugal.

Het is sinds 1938 geclassificeerd als eigendom van algemeen belang.

Volgens de overlevering werd het primitieve klooster gesticht in 922, door twee geestelijken, Guterre en Ausindo Soares, die in 938 de heerschappij en gewoonte van de Orde van Sint-Augustinus overnamen.

Aan het begin van de 16e eeuw lag het klooster in puin. Met de latere terugkeer van de monniken naar Grijó, geconfronteerd met de noodzaak van renovaties aan de gebouwen, huurde de gemeenschap in 1572 de architect Francisco Velasquez, toen bouwmeester van de Sé de Miranda do Douro, in om het nieuwe project te ontwerpen. Twee jaar later, op 28 juni 1574, werd de eerste steen van de slaapzaal gelegd. Tegen 1600 waren twee vleugels van het klooster, de cafetaria en de kapittelzaal, voltooid. De bouw van de kerk sleepte zich echter nog dertig jaar voort, aangezien het koor pas in 1629 werd gesloten.

Wat er binnen die muren is kan ik nergens zien of lezen, de monniken zijn er niet meer, de kerk wordt nu als parochiekerk gebruikt. Nu versierd met palmtakken om de weg van de Kruisweg te effenen. Er zal volgende week hier wel het een en ander gebeuren.

Een stukje verder zit vandaag mijn overnachtingsplek. Ontvangst met koffie met koekjes erbij. Dit soort plekken noemt men altijd een rural lugar , een landelijke plek. Dat is het ook zeker als je ziet wat ervan gemaakt is. Landelijke huisjes met alles erop en eraan. Zelfs morgen ontbijt met roerei erbij. Ik heb foto's gemaakt van de beide zijden van mijn huisje.

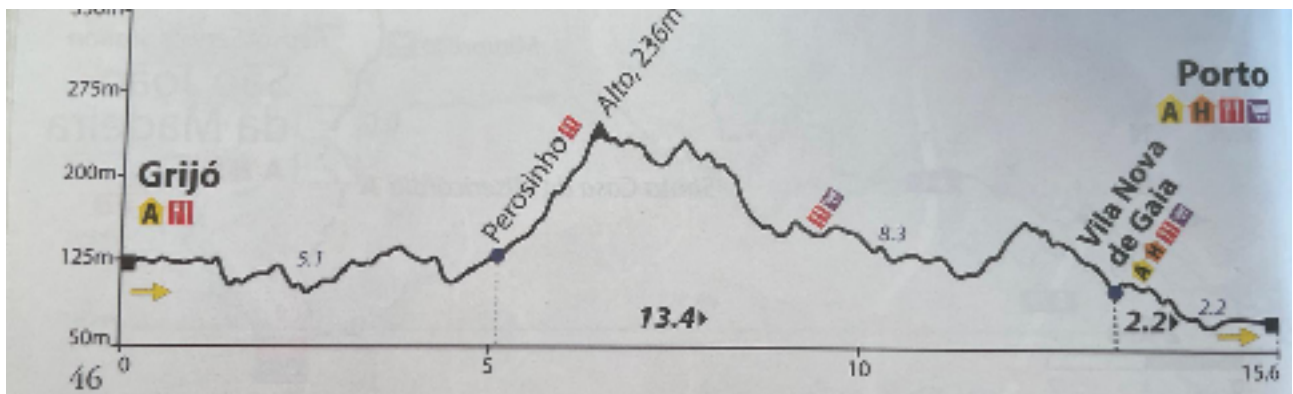

Ja en dan morgen een korte tocht naar Porto waar ik twee nachten zal blijven. En morgen gaat ook de zon weer schijnen. Ik heb er zin in, Porto is ook meer dan 30 jaar geleden dat ik daar ben geweest.

Dag 16, van Grijó naar Porto

2 april 2023

Vandaag de 15e wandeldag aansluitend gelopen vanaf Lissabon en nu in Porto. En dat gaat best goed. Uiteindelijk 405 km gelopen. Nu nog even naar Santiago de Compostela. Maar niet morgen want ik blijf een dag langer in Porto.

Vanmorgen een heerlijk ontbijt gehad, zelfs met scramble eggs erbij, wat een vriendelijke mensen. Gisteren boden ze al aan mij naar de supermarkt te rijden en vandaag wilde ze mij wel op de route zetten. Van beide heb ik geen gebruik gemaakt, was ook niet echt nodig.

Ja, en de zon was er weer, bij het verlaten van Grijó weer een prachtige blauwe lucht.

Vandaag is het Palmpasen, de zondag voor Pasen. In de kerk worden de palmtakjes gewijd. Iedereen neemt vanuit de kerk een paar van die takjes mee naar huis. Gisteren kreeg ik al een app dat voor mij vandaag de palmtakken neergelegd worden richting Porto. Nou helaas of gelukkig heb ik dat niet meegemaakt maar dat is wel de reden waarom de palmtakken worden uitgedeeld. Je doet die thuis achter een kruis tot volgend jaar aswoensdag dan worden de takjes verbrand. Het begin van de vasten. Je ziet ook iedereen op straat met wat van die palmtakjes lopen.

Wat ik ook vaker langs de weg tegenkom zijn van die kaarsjes die bij graven worden gebruikt. Om de 25 tot 30 m staan van die kaarsjes, sommige brandden nog. Wat hier helemaal het doel van is is mij niet duidelijk.

En 5 km verder in het dorpje Pedro Chino was de bewegwijzering erg slecht aangegeven. Ik heb aardig lopen dolen door dit dorpje, niet dat ik te veel heb gelopen dat valt op zich wel mee.

Weer goed op de route kom ik op een heel lange Romaanse weg. Grote keien en telkens omhoog lopen. Maar dit zijn wel de mooie stukjes van de route.

Soms ook mooie doorkijkjes onderweg.

De route is vandaag over de laatste 8 km recht toe recht aan in de richting van Porto. Dat begint eerst in de voorstad Vila Nova de Gaia en gaat door tot Porto. Tot aan de rivier de Douro, en de laatste 3,5 km loopt ook de metro. In mijn boekje staat ook dat als je het zat bent je de metro kan pakken. Maar dat heb ik niet gedaan ik wilde het beleven om Porto in te lopen. Hieronder het begin van de laatste 3,5 km.

Net voor de beroemde brug heb ik even een pauze genomen om wat te eten en te drinken. Zit ik daarnet komt Wilma ineens aangelopen. Bij mij aan tafel geschoven en even bijgepraat over de dingen van gisteren. Zij heeft geslapen in een pelgrims hostel waar het niet erg schoon was.

Samen zijn we Porto ingelopen. Als eerste kom je over die beroemde brug in Porto. De Maria Pia-brug (Portugees: Ponte de D. Maria Pia) is de brug over de Douro tussen Porto en Vila Nova de Gaia. Het spoor is nu buiten gebruik, maar de metro gaat over het bovendeel.

Voor de aanleg een spoorlijn was de bouw van een brug over de Douro nodig. Al sinds de spoorlijn vanuit Lissabon in aanleg was, werd er gediscussieerd over het tracé en de locatie van de te bouwen brug. Nadat in 1872 hierover was besloten kwamen er voorstellen voor het ontwerp en de bouw van een vijftal firma's: Eiffel et Cie., Fives-Lille, Le Creusot, Gouin en Bergas et Cie. Het voorstel van Eiffel et Cie met het ontwerp van Théophile Seyrig, de compagnon van Eiffel, werd verkozen. Met de bouw werd nog in 1875 begonnen en de brug werd op 4 november 1877 geopend.

De totale lengte van de stalen brug bedraagt 352 m. De boog overspant een lengte van 160 m en was ten tijde van de opening in 1877 de grootste ter wereld. De hoogte van het brugdek boven het water van de rivier is ongeveer 60 m.

Bij een hotel ben ik eigenwijs het terras opgelopen en kon deze mooie foto maken.

Op het bovenste deel loopt de metro en lopen de voetgangers. De metro moet hier echt stapvoets rijden want iedereen loopt overal, maar het gaat goed. Het deel direct daaronder was de spoorbrug en het deel helemaal beneden is nu ook voor alleen voetgangers.

En als je naar beneden op de Douro kijkt dan liggen daar de Port boten en zijn daar de Port kelders, het krioelt daar van de mensen.

Porto is vooral bekend als herkomstplaats van port(o)wijn, die in Vila Nova de Gaia (gelegen tegenover Porto op de zuidoever van de rivier de Douro) wordt gelagerd, en van daaruit over de gehele wereld wordt geëxporteerd. Vroeger heette de stad Cale en later Portucale, waar de landsnaam Portugal van is afgeleid.

De camino gaat over de brug richting de kathedraal van Porto, die ligt vlak voorbij de brug.

Sé (Kathedraal)

De bouw van de kathedraal begon halverwege de twaalfde eeuw en werd afgerond aan het begin van de dertiende eeuw. Later werd het gebouw nog uitgebreid en werden er diverse wijzigingen/aanvullingen aangebracht, onder andere door Niccolò Nasoni in de achttiende eeuw. De kathedraal is sinds 1910 een nationaal monument.

De kathedraal is een Romaans gebouw, zware constructie met ronde bogen.

Hier konden we ook een stempel halen voor ons pelgrimspaspoort, gaat allemaal een beetje koeltjes, die ervaringen had ik al gelezen op Facebook. Wilma en ik zijn samen de kathedraal gaan bezoeken.

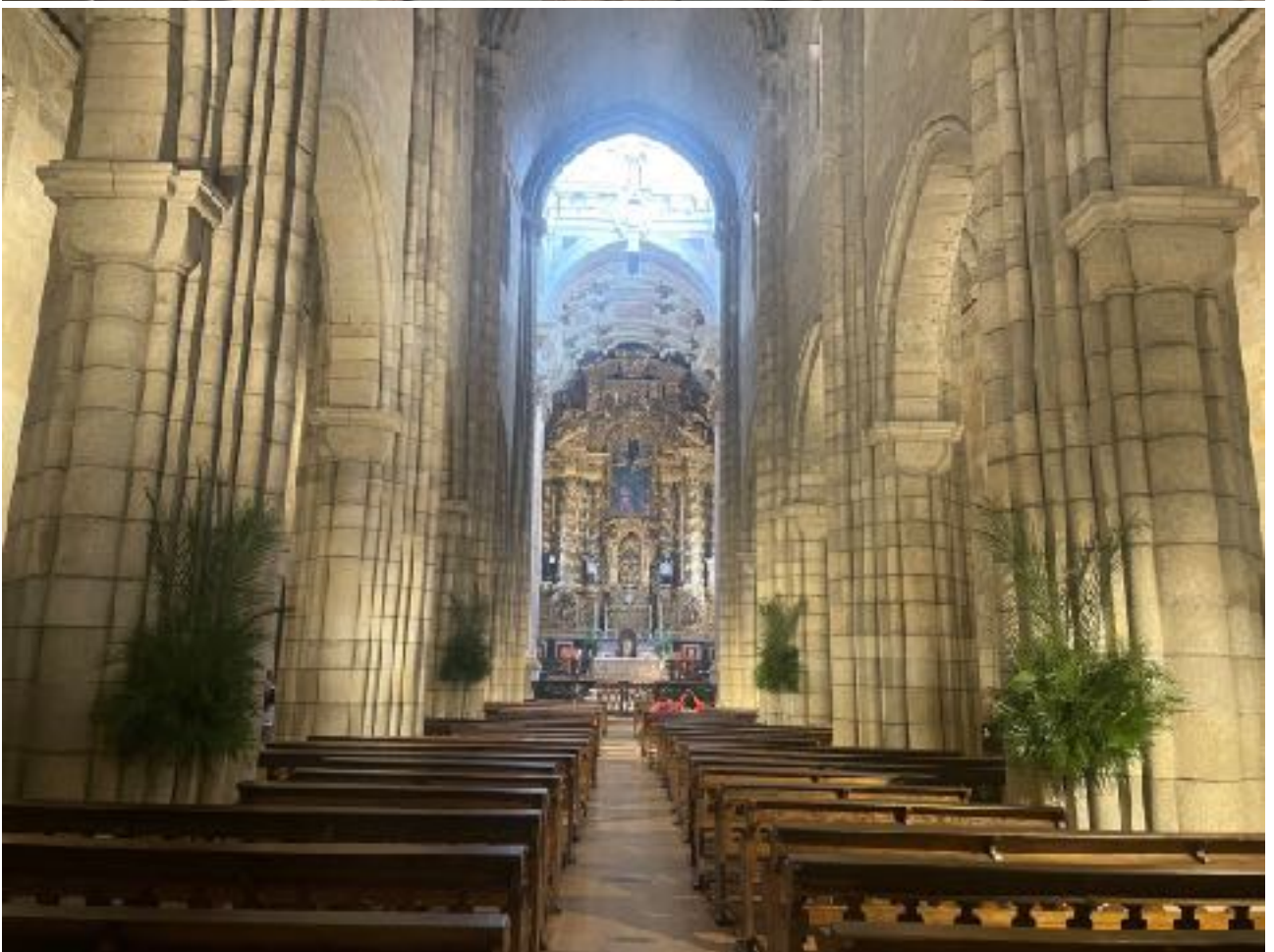

Voor het plein is het een drukte van belang, erg gezellig, muzikanten en heel veel pelgrims, omdat wij de rugzak nog bij ons hebben worden we weet ik niet door wie aangesproken. En wat nog leuker is, is dat ook net het Deense stel dat ik een keer eerder bij een rust ontmoette aanlopen, ze zaten toen op een bank met de schoenen uit. Ik heb ons toch even vereeuwigd.

Hierna scheiden onze wegen weer even en gaan we op in het gedruis van deze grote stad, waarvan het centrum ook Unesco werelderfgoed is.

De Denen gingen eerst nog naar de kerk, Wilma ging haar slaapplek zoeken ten noorden van de stad, en ik in het oude centrum van de stad.

Na Porto zijn er meer keuzes van routes om naar Santiago te lopen.

Na een doopceremonie van, denk ik, studenten te hebben gezien, ga ik me vandaag en morgen vermaken in Porto.

Dag 17, Porto

3 april 2023

Een dag rust in Porto, niet om de hele dag op bed te liggen maar ook om wat te zien van de stad. Het is een heel mooie en zeer gezellige stad. Jammer dat ze een nieuw metrolijn aan het aanleggen zijn, dat geeft op veel punten wel een rommelig gezicht.

Gisteren was het zondag, erg druk. Vandaag is het maandag, nog steeds erg druk. Heel, heel veel toeristen.

Ik heb vanmorgen eerst een ritje gemaakt met een Hop onn, Hop off bus. Je zit op je gemak, oortjes in en kijken waar de plekken zijn die bezienswaardig zijn. Ik heb wat mooie plaatjes kunnen maken.

Je ziet nog een boogbrug, maar dat is een andere dan de beroemde brug, achter deze boogbrug ligt een betonnen brug waar nu de trein overheen gaat.

De toren die zo boven de stad uitsteekt is de Torre dos Clérigos.

Authentiek kunstwerk in barokstijl van Nicolau Nasoni; hét visitekaartje van de stad Porto.

De kerk Igreja dos Clérigos is een écht barok meesterwerk uit halverwege de 18e eeuw, ontworpen door Nicolau Nasoni, een architect van Italiaanse oorsprong, die zijn stempel op veel monumenten in Porto en de regio Noord-Portugal heeft gedrukt. Nasoni ligt op zijn verzoek begraven in een kleine kapel.

De hele voorgevel laat een heel interessante barokke decoratie zien, die de moeite waard is om van dichtbij te bekijken.

Maar het meest opmerkelijke element van dit geheel is toch wel de toren, Torre dos Clérigos. Deze is opgebouwd uit granieten stenen en ligt aan het westelijke uiteinde van de kerk. De toren is hét visitekaartje van Porto en met zijn gracieuze 75 meter ontwikkelt en op een hoog punt in Porto staat en bekroond worden door een barokke decoratie.

In 1917 werd de Torre dos Clérigos succesvol beklommen door twee Spaanse acrobaten, Puertullanos, vader en zoon, ten overstaan van een grote menigte, die rond de toren stond. Het is een uitdaging, die bijna onhaalbaar lijkt als men van onderaf omhoog kijkt.

Met een trap aan de binnenzijde van 225 treden kunt je omhoog, waar je één van de mooiste uitzichten over de stad Porto hebt. Heb ik niet gedaan.

Porto kende voorheen een groot tramnetwerk met wel 30 lijnen, met de aanleg van de metro zijn daar er nog maar een paar van over. De trams die rijden, net als in Lissabon zijn oud en voor toeristen

Een van de hoogtepunten die je ook bekeken moet hebben is het station São Bento, is een kopstation in Porto. Het is een van de belangrijkste stations van de stad, en ligt

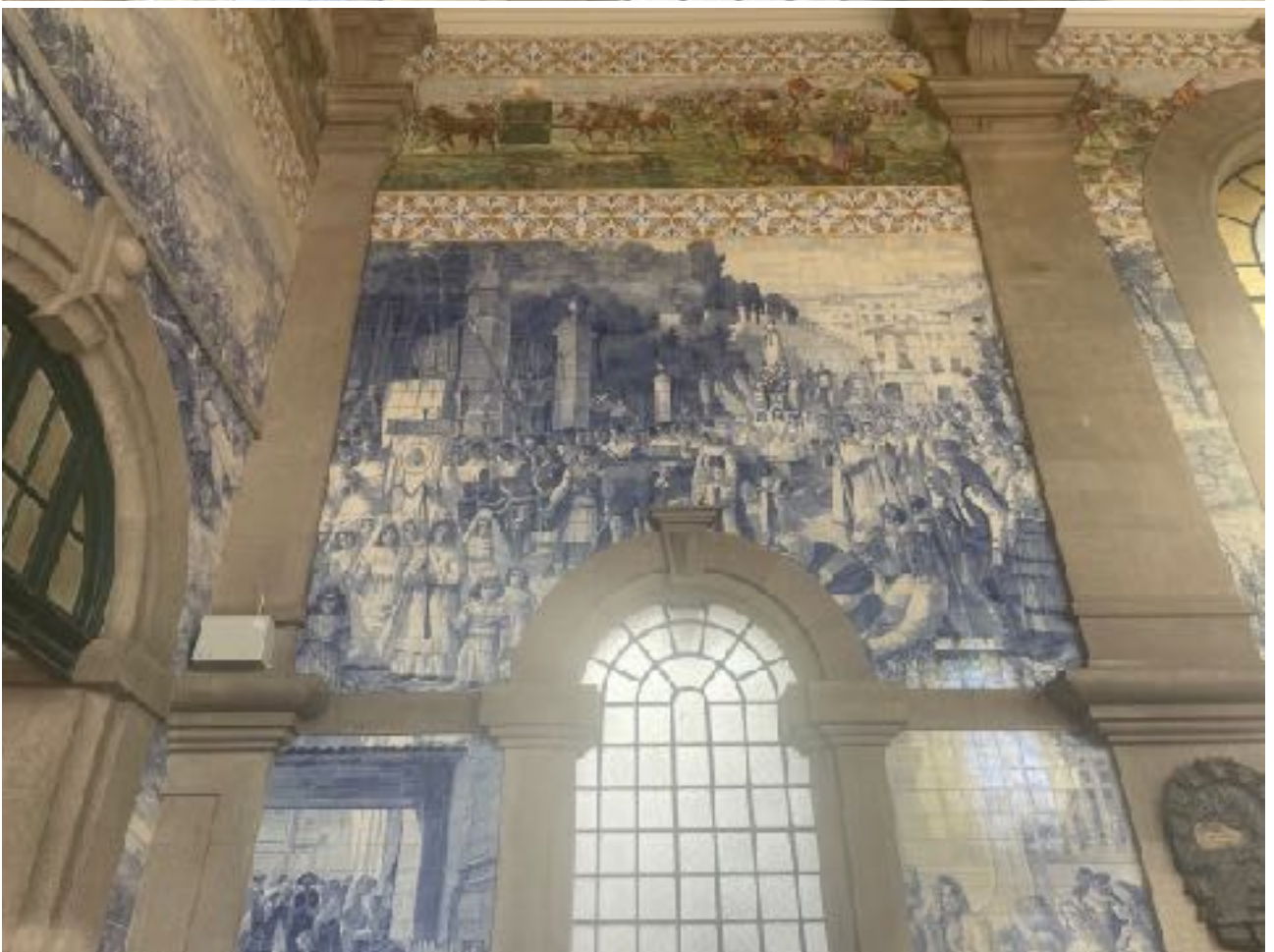
midden in het centrum. De spoorlijn tussen de stations Campanhaã en São Bento werd geopend op 7 november 1896, maar er werd in eerste instantie gebruik gemaakt van tijdelijke houten stationsgebouwen. De definitieve plannen voor het nieuwe stationsgebouw werden pas goedgekeurd in 1904. Het gebouw is uiteindelijk in 1916 gereed gekomen. Het is vernoemd naar een klooster dat op de plaats van het tegenwoordige station stond, het klooster São Bento de Avé-Maria.

In de stationshal zijn alle muren bedekt met de bekende Portugese tegels, azulejos. Hierop zijn bekende Noord-Portugese taferelen en oorlogen afgebeeld. Er hangen zo'n 20.000 tegels in het station, die verschillende historische verhalen uitbeelden.

Het is er een gekkenhuis, vergelijkbaar met de drukte in de Sixtijnse kapel in Vaticaanstad. Allemaal gidsen met hun groepen en een galm van jewelste. Maar ik moet eerlijk zijn die 20.000 tegels op de wanden, het is een mooi schouwspel.

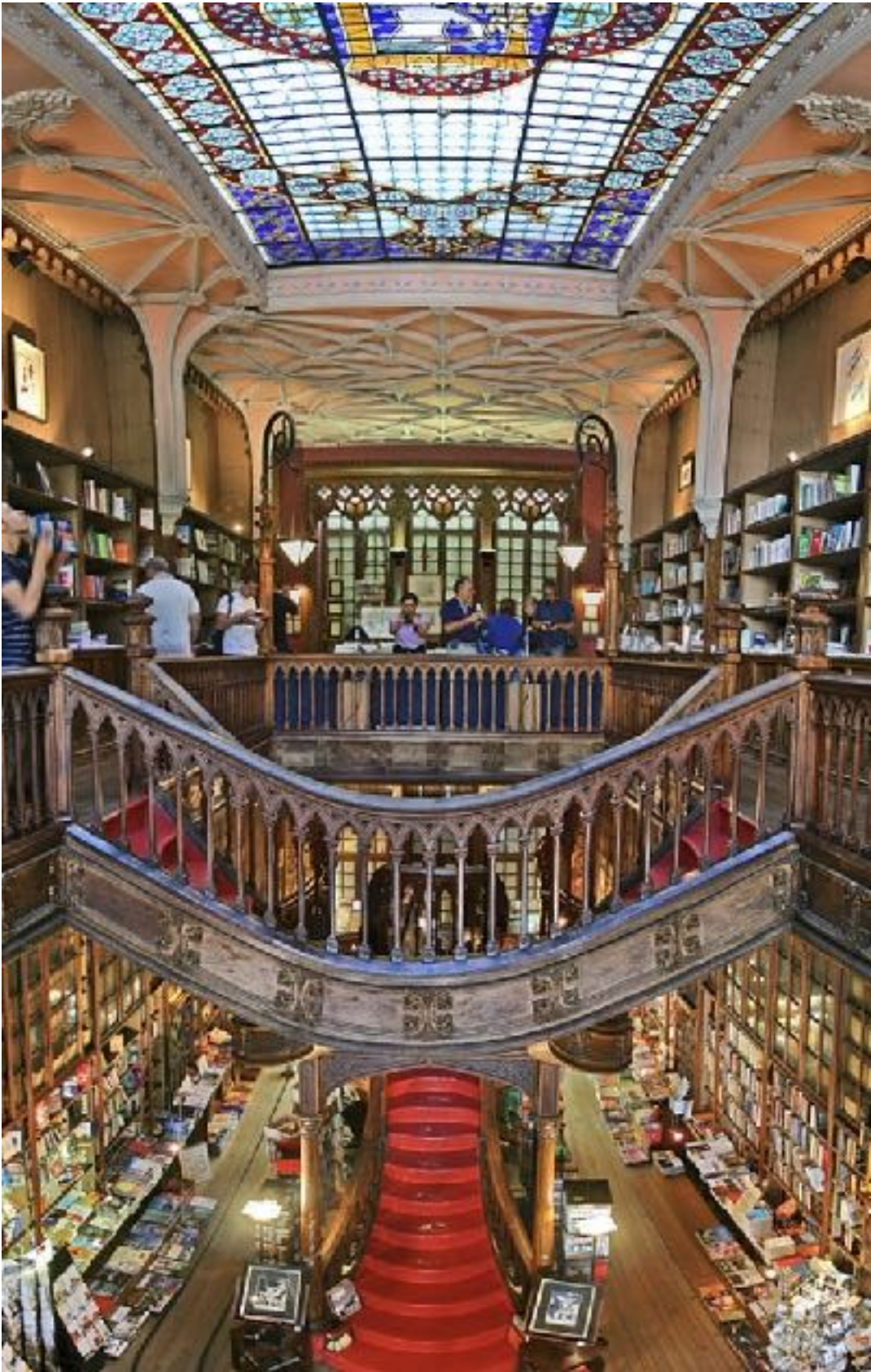
Dan weer verder en zie ik een wachtrij van jewelste staan voor, het lijkt een winkel.

Het is de Boekwinkel Lello e Irmão

Deze boekwinkel aan de Rua das Carmelitas werd geopend in 1906 en is wereldberoemd wegens het interieur. Tegenwoordig is het een van de belangrijkste bezienswaardigheden in de stad en de toeloop van toeristen die niets kochten was dermate groot dat sinds juli 2015 een toegangsprijs van € 3 wordt geheven om de kosten van het in stand houden van het pand mede te kunnen dekken. Deze toegangsprijs wordt in mindering gebracht op de prijs indien men iets koopt. Het pand is sinds 2013 een nationaal monument.

Ik heb me niet aangesloten in de rij maar wel een foto bemachtigd.

Ik ben ook nog even naar de Antoniuskerk geweest, zag er van buiten apart uit.

In de stad kwam ik ook nog de Deense Pelgrims tegen die gisteren op de groepsfoto stonden. Ook zij zijn de stad aan het verkennen en moeten ook erg wennen aan de drukte. Inmiddels hebben we ook onze namen uitgewisseld, Naja en Jeep, uit te spreken als Jip. Zij gaan morgen ook weer verder op pad.

Mijn oorspronkelijke plan was om morgen direct met de centrale route te starten en niet de kustroute te lopen. Maar morgen loop ik één dag langs de kust naar Vila do Condo en vanaf daar ga ik weer met een doorsteek naar de centrale route.

Van de week had ik zo lekker gegeten met die heerlijke saus erbij, bij de man die mij aan tafel alles kwam uitleggen. Ik kreeg al te horen dat het misschien Piri Piringen saus is maar dat is het niet. Ik heb het recept gevonden, het is een echt Portugees gerecht. Hieronder het recept voor 2 personen:

FRANCESINHA

Saus

1 ui
1 teentje knoflook
100 ml bier
100 ml whisky
100 ml witte wijn
100 ml melk
150 ml tomatensaus
1 el aardappelzetmeel
1 tl mosterd
1 mespuntje zout

Saus

Pel en snipper de ui. Pel en snijd de knoflook fijn. Verhit een scheutje olie in een pan en bak de ui en de knoflook circa 2 minuten. Voeg het bier, whisky, witte wijn, melk en de tomatensaus toe en breng het geheel aan de kook. Meng het aardappelzetmeel met een beetje water tot een papje, roer door de saus en kook kort door. Breng op smaak met een beetje mosterd en zout. Pureer de saus glad met de staafmixer.

Francesinha

2 dunne biefstukken
6 merguezworstjes
6 plakjes bacon
0.5 ongesneden wit casinobrood
8 plakjes kaas
2 eieren

Francesinha

Verhit een grillpan. Besprenkel de biefstukken met olie en gril de biefstuk om en om circa 4 minuten. Breng op smaak met een beetje zout en versgemalen peper. Besprenkel de worstjes met olie en gril de worstjes rondom in circa 5 minuten gaar. Snijd de worstjes doormidden en halveer ze vervolgens in de lengte. Breng op smaak met een beetje zout en versgemalen peper. Besprenkel de bacon met olie en gril tot de plakjes krokant zijn. Verwarm de oven voor op 180 °C. Snijd het brood in 6 plakken van circa 2 cm dik en rooster ze goudbruin. Beleg een plak toast met de worst, vervolgens met de bacon en sluit af met de biefstuk. Herhaal dit nog een keer en eindig met een plak toast. Pak de sandwich met behulp van plasticfolie rondom in met de plakken kaas. Zet de kaas eventueel vast met cocktailprikkers. Zet de sandwich circa 5 minuten in de oven tot de kaas gesmolten is. Verhit een scheutje olie in een pan en bak de eieren om en om in circa 5 minuten gaar. Laat de dooiers heel. Schenk de saus over de Francesinha. Vaak wordt de Francesinha geserveerd met een gebakken ei en/of frietjes.

Eet smakelijk, hieronder nog even de foto van toen, met chips erbij.

Dag 18, van Porto naar Vila do Conde

4 april 2023

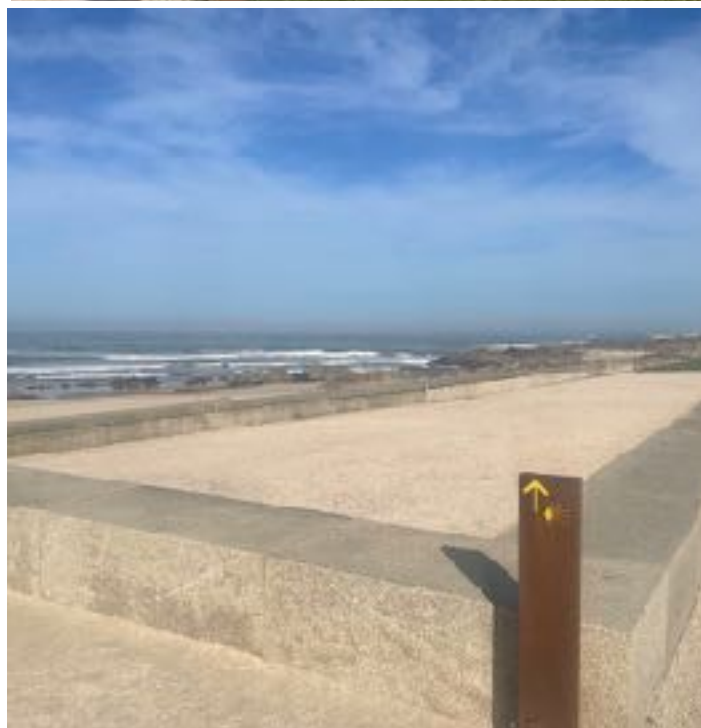
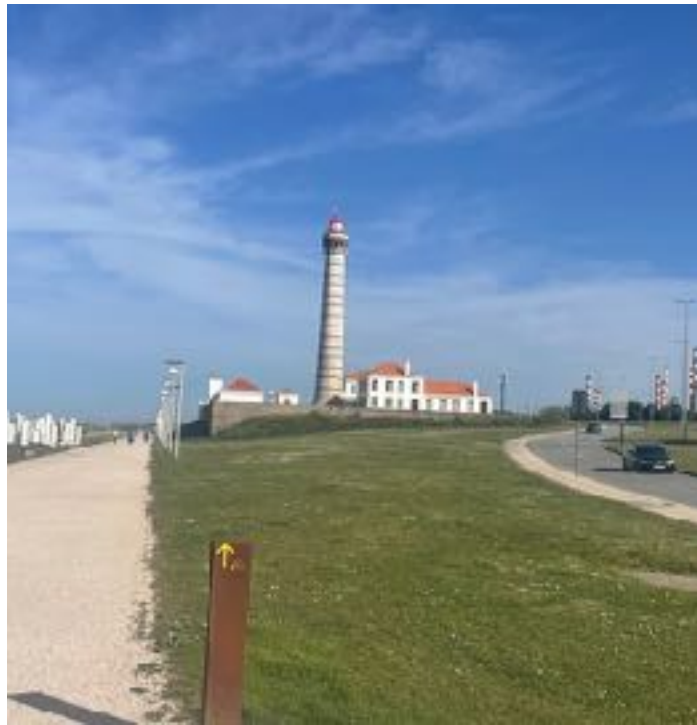
Na de “rustdag” weer op pad voor de volgende 11 wandeldagen. Als ik vandaag alles had moeten lopen hadden er meer dan 35 km opgezeten, dat was het nadeel van het omzetten van de route. Net als heel veel ander pelgrims ben ik de eerste 10 km naar de kust met de metro gegaan. Ik ben begonnen met lopen in Matosinhos. Uiteindelijk heb ik vandaag nog ruim 25 km gelopen.

Het weer voor het lopen langs de kust is perfect, geen wind en zon en niet te heet. Ja en wat ik al vermoedde is dat het vanaf Porto krioelt van de Pelgrims, vandaag gesproken met Canadezen, Amerikanen, Fransen, Oostenrijkers, Italianen en Nederlanders.

De metro stopt in Matosinhos vlakbij weer een markthal, hier een drukte van belang, het is hier ook een soort veiling van groenten die buiten bij de vrachtwagens verhandeld wordt.

Voor mij voelt dit hier als de toeristische camino, leuk voor één dag maar niet meer. Desondanks was het erg leuk en mooi om het mee te maken. Matosinhos uitlopend loop je gelijk naar de Atlantische zee. Direct de boulevard en de zee. En natuurlijk de vuurtoren.

Maar wat heel apart is dat je zeker 20 km niet over een boulevard, niet over het strand maar over houten vlanders loopt. Daar zit een partij hout in.

Soms is de oversteek weggewaaid of er veel zand op de vlonders gewaaid zodat je de palen niet meer kan zien. Dat is even door duinzand banjeren.

Ineens hoor ik iemand in de verte roepen en zwaaien, ik wist het meteen, het is Wilma. Ook zij heeft vandaag gekozen voor deze route, is ook met de metro gegaan en wilde wel even een stuk over het strand lopen. Ik ben op de vlonders gebleven maar een stuk verder ben ik even op haar blijven wachten. We hebben samen in een strandtent wat gedronken.

Ik zie af en toe wel mensen op het strand, maar geen zwemmers in de zee. Ik verwacht dat dat hier ook levensgevaarlijk is met al die rotsen en hele hoge golven die tegen de kust opbeuken

De route gaat ook door twee vissersdorpjes, Labruge en Vila Chá. Het is een grote zoi van vissers attributen, bootjes en rommel.

Maar in het de dorpen ruik je de houtskool en wordt de vis voor de lunch op de BBQ klaargemaakt. Om 12:30 uur vond ik dat niet aantrekkelijk om ook te gaan zitten.

Duinen heb je hier niet, ook geen dijken, dat is hier niet nodig. Daardoor zie je huisjes van vissers pal aan de kust staan en soms een leuke kapel aan de kust op de rots staan.

Net na drie uur komen we aan in Vila do Conde, samen met heel veel andere pelgrims, soms voortsukkelend na hun eerste dag. Een pastoor of koster van een kleine kapel roept ons zijn kapel in om een stempel te halen voor het pelgrimspaspoort. De helft liep door want zagen het niet zitten een ongelukkige trap te beklimmen. Wilma en ik en twee anderen zijn bediend door de heer des huizes.

Als je het centrum van Vila do Conde inloopt over de rivier RIO Ave, valt gelijk het grote gebouw op.

Het klooster van Santa Clara, het klooster van Santa Clara in Vila do Conde, was een van de grootste en rijkste vrouwelijke kloosters in Portugal, gesticht in 1318 door Afonso Sanches en zijn vrouw, Teresa Martins Telo. Men leefde wel achter de tralies.

Niet veel verder is mijn overnachting plek. Wilma ging nog op zoek naar een Auberge, zij gaat voor de slaapzalen.
Nog even een mooi plein met vele bloemen.

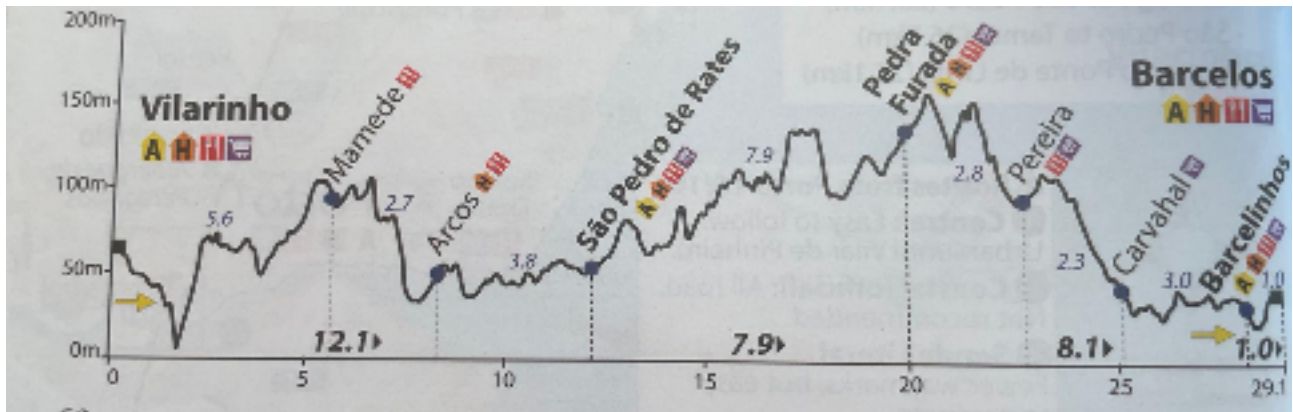
Vila do Conde was de vertrekplaats van de bekende ontdekkingsreizigers.

Morgen loop ik achter het klooster langs om via een tussen route uit de komen in Arcos, dan zit ik weer op de centrale route en loop richting Barcelos. Het is wel tegen de 30 km lopen. Qua afstand maakt het niet veel uit met wat ik oorspronkelijk zou lopen, van Vilarinho naar Barcelos.,
Maar om 7 uur ontbijten en op tijd gaan lopen.

Dag 19, Vila do Conde naar Barcelos

5 april 2023

Vannacht slecht geslapen, niet van het wandelen maar omdat mijn mail het niet deed en daarbij ook mijn agenda met al mijn adressen. Moest het wachtwoord wijzigen met een Authenticator app van Microsoft maar kreeg telkens een 8 cijferige code in plaats van de gewenste 6 cijferige code. En dat werkt niet. Ja en zonder mail en agenda werkt dat tegenwoordig niet meer. Iedere dag krijg je wel een vraag van hoe laat je denkt aan te komen of een code om binnen te komen. Maar dankzij mijn geweldige zwager Geurt werkt sinds vanmiddag alles weer.

Dit is dan ook de reden dat ik vandaag weer een stukje met het openbaar vervoer heb gedaan, de oversteek van de kustroute naar de centrale route. Dat gaf me in ieder geval weer een beetje rust.

Maar daarna weer met het wandelen verder. Wat ben ik blij weer op de centrale route te lopen, veel leuker dan langs de kust. Die ene dag was ook wel bijzonder maar dan is het ook echt genoeg.

Gewoon weer een dorpsplein met een mooi kerkje. En je ziet weer die mooie blauwe lucht.

Even verder in het dorpje Arcos kom ik een mooie fontein tegen met een verhaal.

De S. Pedro-fontein (die in een tegelpaneel reproduceert, gebaseerd op het enige bekende fotografische record) werd vervangen door de huidige fontein om de Rua Direita en het historische centrum van water te voorzien.

Van de primitieve bron bewaart het geheugen enkele legendes die verband houden met vruchtbaarheid. Een van hen zegt dat dames die moeite hadden om zwanger te worden op een steen met gaten moesten gaan zitten die hier bestond... ??? Wat gebeurde er daar onder die steen?

En gewoon weer mooie straatjes door mooie dorpjes.

Ook vandaag op de route veel pelgrims, niet zoveel als gisteren op de toeristische route langs de kust. Amerikanen, Duitsers, Fransen en Nederlanders. Wat mij opvalt dat ik de hele route alleen maar vrouwelijke Nederlanders heb ontmoet.

En vandaag ook nog een addertje.

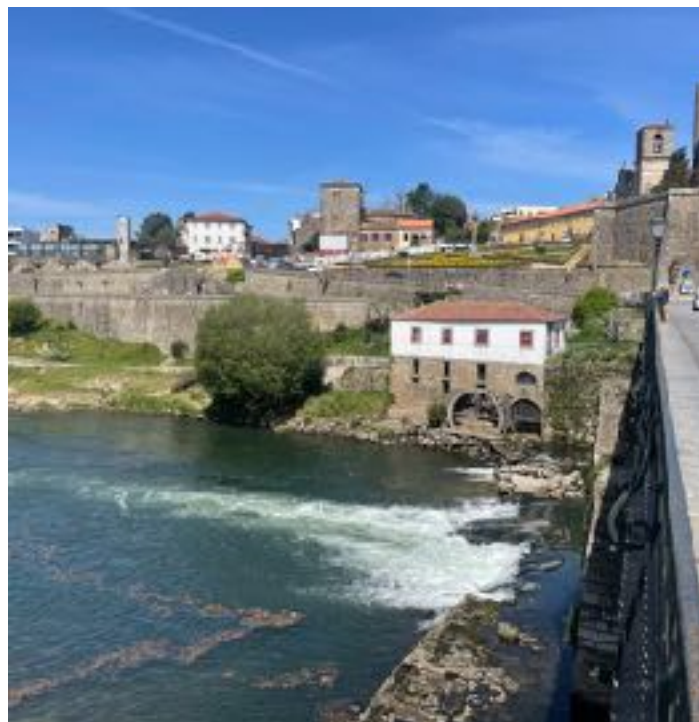
De route blijft gewoon mooi, door dorpen en gehuchten, zoals São Pedro de Rates, Pedra Furada, Pereira, Carvahal enz.

Rond de klok van twee uur kom ik aan eerst in Barcelinhos en iets verder in Barcelos. Ik heb direct een prachtig gezicht op de stad van de haan met de rivier Rio Cávado met op de achtergrond een watermolen en een ruïne.

Die haan heeft wat met deze stad te maken, en is tevens het symbool voor Portugal.

De Haan van Barcelos (Portugees: Galo de Barcelos) is een Portugeselegende. Het is tevens een van de meest bekende zinnebeelden van dat land.

De legende gaat als volgt: Op een dag in de 17e eeuw werd er zilver gestolen van een landeigenaar. Een bedevaartganger onderweg naar Santiago de Compostella wordt als schuldige aangewezen. Deze ontkent maar wordt wel schuldig bevonden en ter dood veroordeeld. Hij vraagt of hij de rechter thuis mag bezoeken. De rechter blijkt aan een maaltijd te zitten en de veroordeelde wijst naar een geroosterde haan op tafel. Hij vertelt dat de haan zal gaan kraaien op het moment dat hij opgehangen wordt en dat hij daarmee zijn onschuld zal bewijzen. De rechter besluit hierop de haan niet meer te eten. Wanneer de man wordt opgehangen begint de haan te kraaien. De rechter ziet zijn fout in en rent naar de galg maar is net te laat. De man heeft het echter toch overleefd doordat de knoop het niet gehouden heeft.

Alleen dit verhaal heb ik op een van mijn eerdere tochten ook beschreven.

De legende heeft overeenkomsten met het wonder van Calzada. Dat was in Santo Domingo de la Calzada (Spanje) met de kippen en hanen in de kerk.

Die stad is bekend door de kathedraal waarin een kip en een haan worden gehouden. Dit houdt verband met de volgende legende:

In de veertiende eeuw was een Duits echtpaar met hun 18-jarige zoon op pelgrimstocht naar Compostela. Tijdens de overnachting in Santo Domingo probeerde een meisje de zoon te verleiden, maar de jongen ging daar niet op in. Het meisje beschuldigde toen de jongen van diefstal. Hij werd veroordeeld en opgehangen. De bedroefde ouders vervolgden hun weg. Op de terugreis constateerden ze dat hun zoon levend aan de galg hing. Ze gingen naar de rechter, die op dat moment net aan tafel zat. "Die jongen is net zo levend als deze gebraden kip!" zei de rechter. Het vervolg laat zich raden: de kip kwam tot leven en de rechter gaf de jongen aan zijn ouders terug.

De legendes hebben veel overeenkomsten.

Ik ben nog even op bezoek geweest bij de oude watermolen, nu een informatie punt voor pelgrims en toeristen, lekker koud water staat voor je klaar, vriendelijk uitleg over Barcelos en een mooie stempel gekregen. Hieronder het interieur.

De man in de watermolen gaf aan dat ik echt even naar het kruis bij de ruïne moet gaan, want daar bij het kruis stond de galg voor de zilverdief. Het kruis is een verering van Santiago en de Maagd Maria.

Het staat bij de ruïne van het paleis van Earl, gebouwd tussen 1406 en 1412. Dat is de ruïne die je vanaf de andere zijde van het water ziet liggen.

Barcelos is een gezellig en mooie stad, zeker in de zon. Een groot plein met de Templo do Bom Jesus da Cruz met daar tegen over de mooie Jardim des Barrocas, een mooi park met beelden.

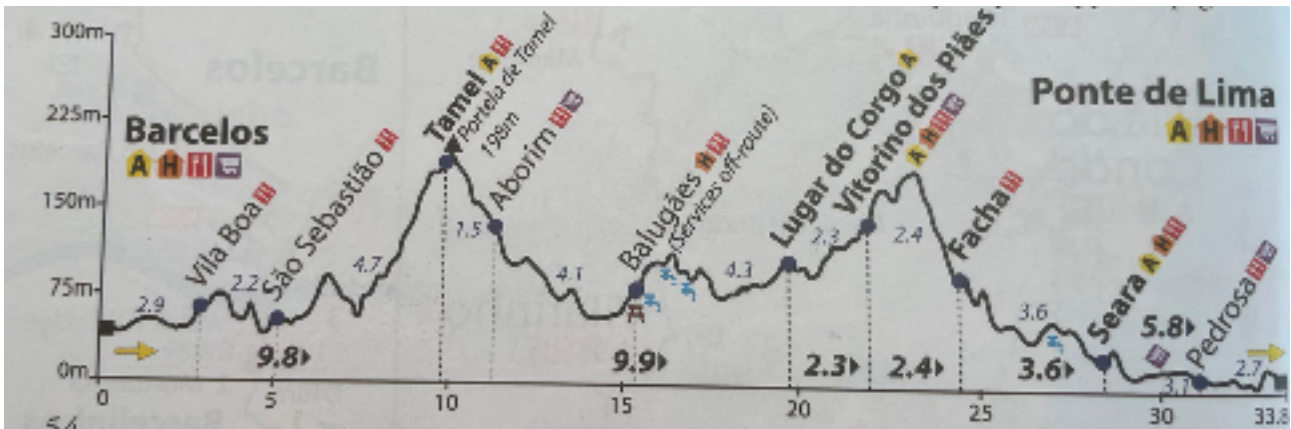

Morgen de laatste echt lange wandeldag, naar Ponte de Lima. Ik ga ervoor.

Dag 20, van Barcelos naar Ponte de Lima

6 april 2023

Vandaag volgens het boekje een pittige tocht voor de boeg, een afstand volgens het boekje van 33,8 km en in werkelijkheid precies 35 km in 51.517 stappen. Daarnaast geeft de hoogtekartaat dat de route op en neer gaat, maar dat vond ik wel meevallen. Behalve de Amerikaanse pelgrims, die vinden het zwaar, na het tweede klimmetjes gaf hij aan dat het nu nog even naar beneden lopen was naar Ponte de Lima. Ik vertelde hem wel dat het nog ruim 10 km lopen was, daar schrok hij erg van.

Je merkt dat wel aan de vele pelgrims van over de hele wereld dat ze het zwaar vinden, daarbij heeft bijna niemand de afstand gelopen vanaf Barcelos, maar hebben een tussenstop ingelast. Trainen vooraf staat bij niet veel pelgrims op hun lijstje.

Vanmorgen om 7 uur aan het ontbijt op de vierde verdieping. Naar buiten kijkend wordt er een hele grote markt opgebouwd, gisteren stond het daar nog vol met auto's maar nu de markt. Iedereen spant zelf zijn zeil. Echt een onherstelbare grote markt die niet alleen op Witte Dondedag is maar iedere donderdag.

Om kwart over zeven de rugzak op en op pad voor de lange dag, uiteindelijk was ik tegen vier uur in Ponte de Lima. Het is weer een warme dag, blauwe lucht en op de top van de dag 26 graden.

Herr Heinrich aus Dorn appte mij nog even dat de slang die ik gisteren had gezien geen adder maar een ringslang was. Dank voor de verbetering.

Veel pelgrims op de route maar weer allemaal anderen voor mij.

Langs allemaal mooie plekjes gaat vandaag de route. Het landschap is totaal anders dan van Lissabon naar Porto, veel meer mooie dorpjes, mooie wegen en paden en een mooiere natuur. Gisteren gaf in een bar een vrouw dat ook aan, en ook dat zij het beste water van Portugal hebben en daardoor de koffie ook lekkerder is. Het leek mij wat chauvinisme maar ze krijgt denk ik toch gelijk.

Ook merk je steeds vaker dat de Romeinen ook invloed. hier hebben gehad, veel oude Romeinse weggetjes en vooral bruggen.

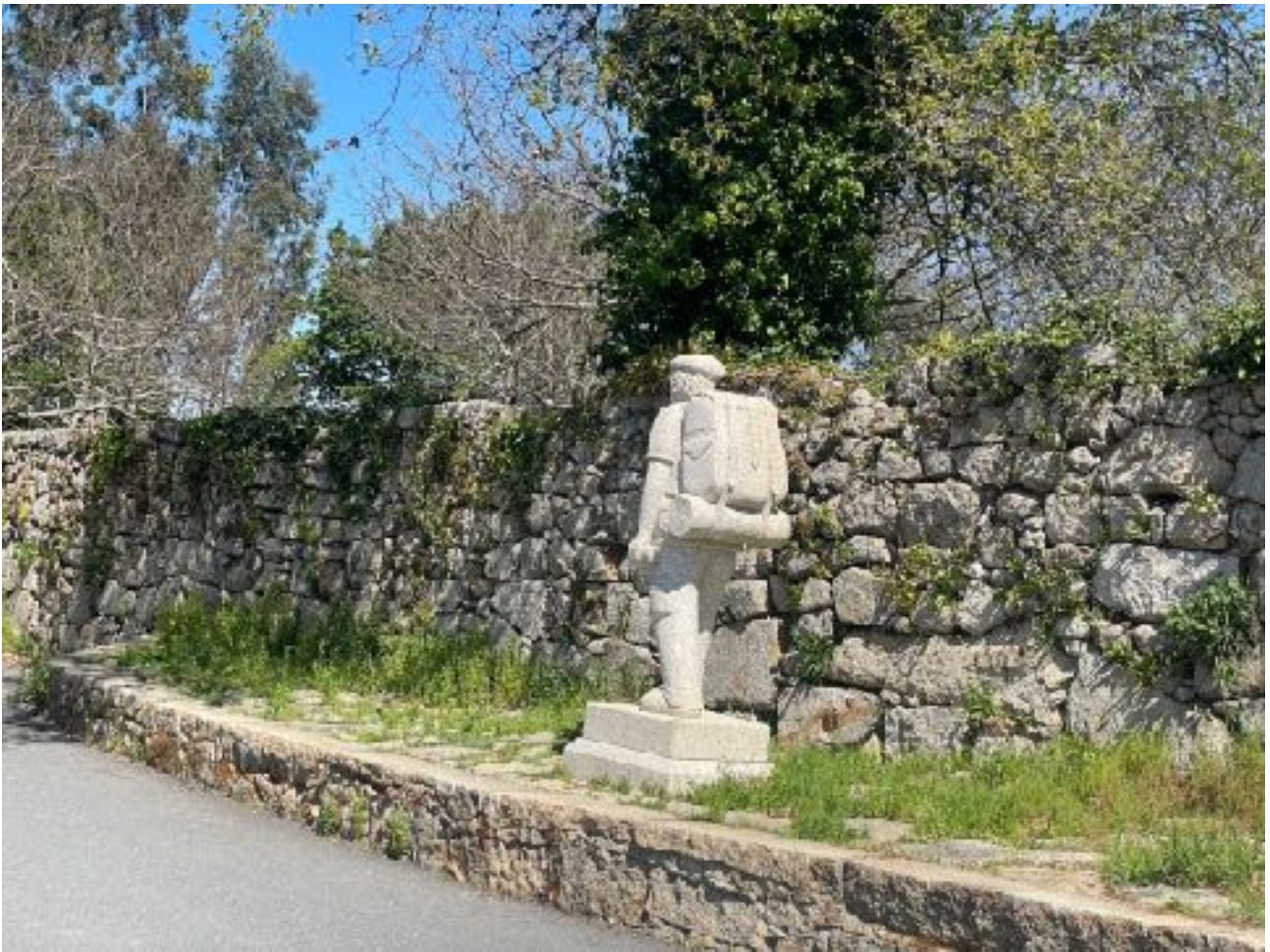

De Camino leeft hier veel meer, dorpen stralen uit dat ze een plek in de route hebben en uiten zich dat op vele manieren.
Ook heel veel waterpunten op de route, wel lekker met 26 graden.

De Aronskelk is in het voorjaar de nationale bloem van Portugal. Die groeit en bloeit echt overal van Lissabon tot hier. Op sommige plekken langs de route zie je alleen maar Aronskelken.

Ik denk dat de scholen dicht zijn op Wiite Donderdag, overal zie ik kinderen, zelfs spelend in het water van een beek, het is ook net zomer hier. En weer bij een Romaanse brug.

Via landweggetjes sta ik ineens bij de Rio Lima en zie de Ponte de Lima in Ponte de Lima. Het wordt nu wel duidelijk dat alles is vernoemd naar de rivier Rio Lima. Die mooie brug valt direct op, maar wat jammer dat er een grote parkeerplaats voor ligt en de brug niet goed is te fotograferen.

Het is de Ponte de Lima-brug, ook wel Ponte Velha genoemd, bevindt zich over de rivier de Lima in Ponte de Lima. Het is sinds 1910 geclassificeerd als een nationaal monument.

Geschiedenis

Het dateert uit de periode van de Romeinse invasie van het Iberisch schiereiland, mogelijk gebouwd in de 1e eeuw onder het bewind van keizer Augustus. Later is de brug herbouwd in de Middeleeuwen, mogelijk toen de stad op 4 maart 1125 haar oorkonde ontving van D. Teresa de Leão.

Gelukkig kon ik net bij de brug de auto's wat ontwijken.

En als je een cabriolet hebt, kun je net voor Ponte de Lima rijden plukken op de weg, je rijdt een paar honderd meter onder de druiven door, gewoon een openbare weg.

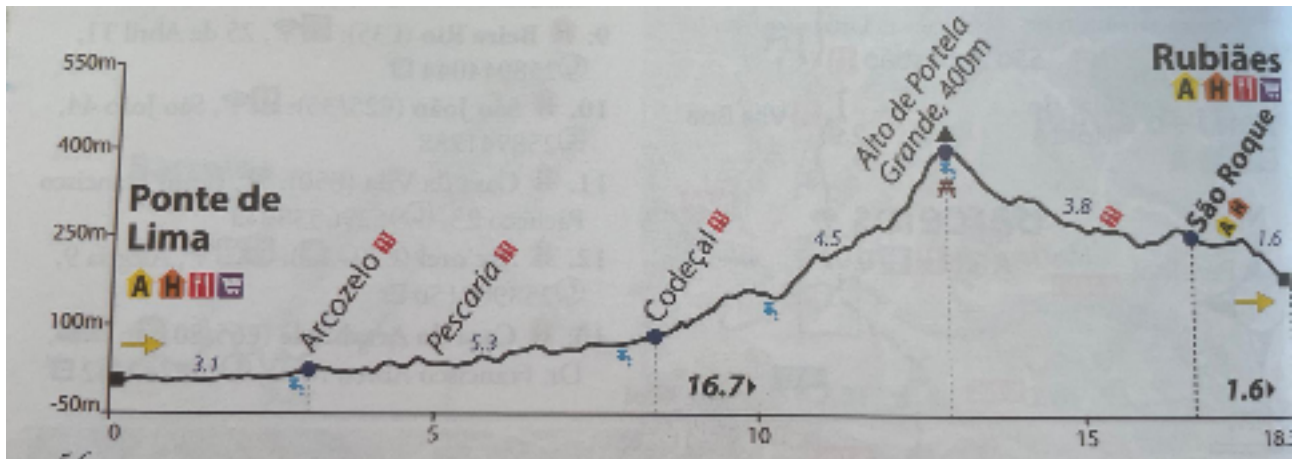

Morgen gaat de Camino naar Rubiães, een kleine 20 km verder maar wel naar de Alto de Portela Grande de hoogste top op 400 meter. Nagenoeg geen bars onderweg, dus voldoende water meenemen. Dat wordt de één na laatste dag in Portugal.

Dag 21, van Ponte de Lima naar Rubiães

7 april 2023

Vanmorgen op mijn gemak ontbeten en om half negen op stap op weg naar Rubiães. Het weer wordt weer goed vandaag, maar iets kouder dan gisteren, slechts 24 graden. Ik ben nog niet over de Pont Lima gelopen, alleen maar gezien. Nu gaat de route daaroverheen. Net voor de brug twee mooie kunstwerken langs de rivier. Met de os het land ploegen en dansende en muziek makende mensen.

En dan de Romaanse brug over met aan de andere zijde een mooi kerkje. Ook op de brug wenst Jacobus mij nog een Bom Caminho. De dag kan niet meer stuk. Vandaag Goede Vrijdag, de dag van de Kruisweg en de kruisiging van Jezus.

De eerste 8 km van vandaag zijn goed te doen, mooie paden, mooie weggetjes, niets te klagen. Alleen loop ik zeker niet, er is een overvloed aan pelgrims, vaak nieuwe gezichten maar ook regelmatig mensen die ik eerder heb ontmoet. En veel gesprekjes onderweg, bijna altijd in het Engels. Het eerste pad loopt langs een watertje, dat gaat wel een kilometer door.

De bergen om mij heen zijn hier wat hoger dan ik gewend ben in Portugal. En één berg ga ik vandaag over, daar straks meer over.

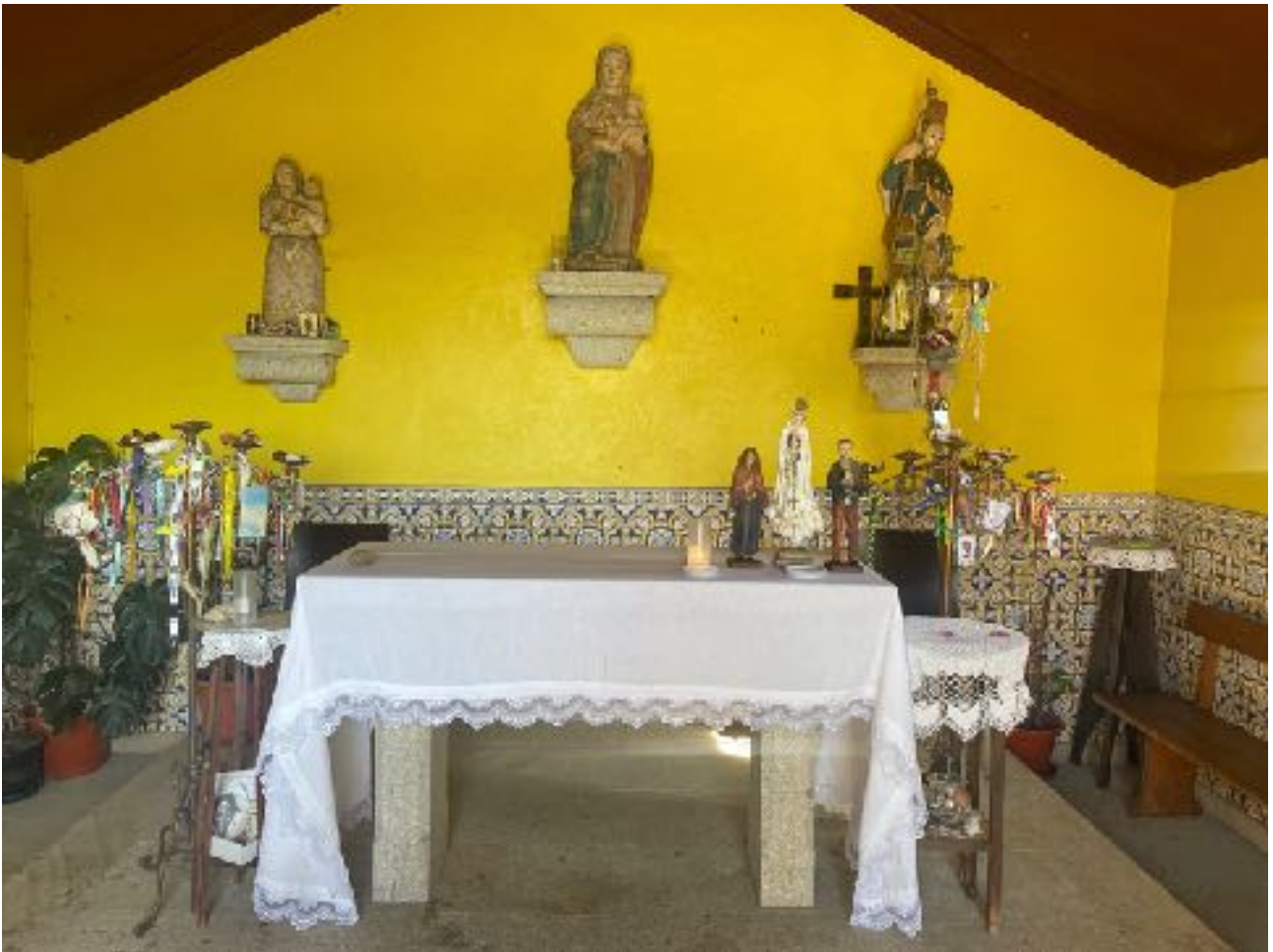
Eerst duikt de route het bos in, rechts van me hoor ik water kletteren. De rivier kent veel verval met veel stroomversnellingen en watervallen. Ook dat heb ik niet echt voor Porto gezien, ik schreef nog bij Coimbra dat er haast geen water in de rivier stond. En pelgrims gaan je voorbij en ik ga voorbij anderen, dat gaat de hele dag door.

En dan kom je ineens weer in een dorpje van niks. Er is een soort bar, annex winkeltje en ontmoetingsplek. Een vrouw op leeftijd bestiert dit kleine onderkomen en doet alles tegelijk. De plaatselijke bewoner doet even een boodschap, en de pelgrim wil wel wat drinken. Gewoon heel simpel. Goed dat dit soort zaakjes nog bestaan. Ernaast staat een kapel met de deuren wagenwijd open. De Kapel is meer een plek waar pelgrims wat achter laten.

Ja en of je het wilt of niet, na deze plek begint de Kruistocht naar het kruis van de Fransen ook wel het kruis van de doden genoemd. Toevalliger kan het niet op deze dag. Ik moet de klim maken naar Alto de Portela Grande op een hoogte van 400 meter. Tot nu toe stelde al het klimmen niet veel voor, maar dit was een pittige. In eerste instantie wat steile stukken dan weer wat vlak maar tot ik op een punt aan kom waar de pijl ook echt aangeeft "naar boven".

En dat gaat dan een uur door naar boven, vaak erg steil en klimmend over keien, een echte tocht naar het kruis, de kruistocht.
Het echte beeld van het pad kun je niet op een foto krijgen, maar geloof me het was pittig.

Nog niet eens op de top kom ik bij het kruis aan.

350 meter voor de top vind ik dit kruis ("van de Fransen"), ook wel bekend als "dos Mortos" ("van de Doden"). Dit zou een prachtige plek kunnen zijn als pelgrims gewoon een kleine steen zouden plaatsen ter nagedachtenis aan hun pelgrimstocht, in plaats van kledingstukken en persoonlijke spullen (die eigenlijk als afval worden behandeld) die zich opstapelen en de magie en symboliek van deze plek doorbreken. Een bord aan de voet van het kruis herinnert ons eraan dat de lokale bevolking van Labruja hier soldaten achtervolgde die achter het leger van Napoleon aanvielen.

Op de Camino Frances kom je het Cruz Ferro tegen, waarschijnlijk wil men hier dezelfde symboliek. Dat zou mooi zijn. Ik moet zeggen dat er nu naast rommel best veel herinneringen van pelgrims lagen, maar niet te vergelijken met het Cruz Ferro.

Vanaf het kruis moet ik dus nog 350 meter verder om op de top te komen. Voor me zie je iedereen klauteren en zweten. Op de top aangekomen zoekt iedereen een zit steen op, rugzak af en een diepe zucht, de kruistocht is volbracht. Volgens mijn boekje zou er een snackkar staan vanaf de lente tot de herfst maar helaas, niets. Even teren op je eigen water uit de camelback en eten wat ik bij me heb. Dan nog even een foto vanaf de berg.

De rest van de route is natuurlijk meest omlaag lopen. Ik was bang dat het ook een keien pad zou zijn maar dat was het gelukkig niet. Het was goed te lopen in een zwerm van pelgrims.

Eindelijk op de route iets waar je wat kan eten en drinken. Vanuit een omgebouwde caravan worden snacks als tosti's en omelet en drinken verkocht. De man zat even in de topdrukke, hij moest van alles tegelijk regelen. Ik telde zeker 25 pelgrims dat daar zaten en het liep af en aan.

Een lekkere tosti mista genomen met wat te drinken, aan tafel met 5 vrouwen uit Duitsland, Amerika en Spanje.

De barman was ook nog kip aan het roosteren op een barbecue en rende de benen uit zijn kont. Hij had ook nog een stempel voor het pelgrimspaspoort. Maar hij deed het.

inmiddels kom je in de fase dat je elkaar gaat herkennen en begroet met een high vife.

Daarna nog even onder weer een druivenpergola door voor cabriolet.

Rond de klok van twee kom ik aan in Rubiães. Net voor de plaats heb ik een mooie plek bij Helmut en Heidi. Ja Duitse namen en daar komen ze ook vandaan. Winkels en restaurant zijn hier niet in de buurt maar Helmut heeft alles geregeld, in de keuken kun je drinken en wat te eten pakken tegen heel redelijk prijzen.

Er komen volgens hem ook nog zes Franse vrouwen, dat werden er vijf, want een is afgehaakt en het zijn geen Fransen.

Helmut heeft geregeld dat de kelner van een restaurant in de buurt ons om 18 uur komt ophalen met zijn auto en meeneemt naar het restaurant. Als wij klaar zijn met eten brengt hij ons weer even terug. Top geregeld toch?

Heidi kwam nog even vertellen dat als we het zwembad in willen er extra handdoeken liggen.

Vanaf 15 uur zijn zij zelf weg, maar dat maakt niet meer uit.

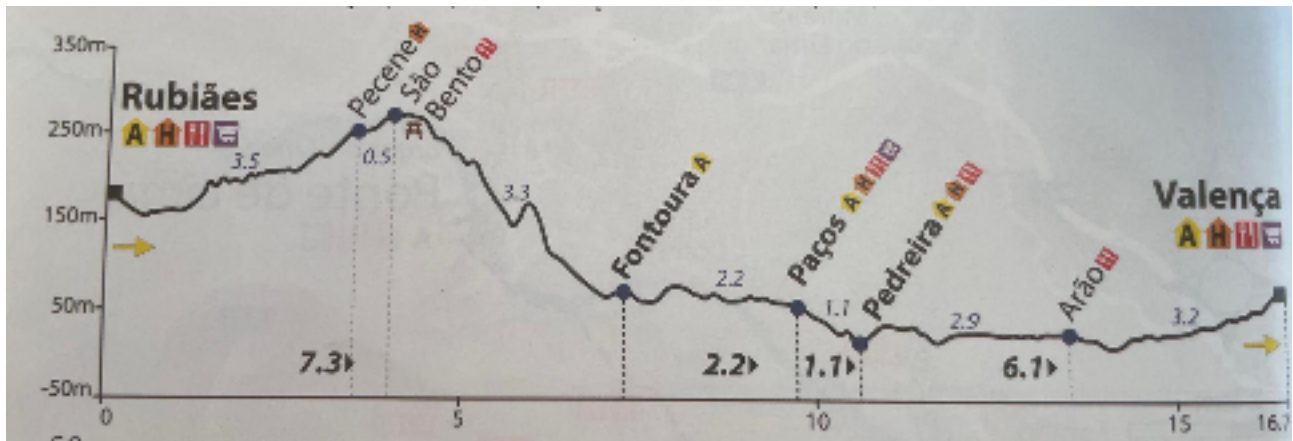

Morgen de laatste dag in Portugal, ik loop dan naar Valença net voor de Spaanse grens. De route is niet lang en niet zo moeilijk als vandaag, zondag ga ik direct de brug over van de rio Minho en sta dan in Spanje de stad Tui.

Dag 22, Rubiães naar Valença

8 april 2023

Gisteren weer eens even ouderwets met een groep pelgrims samen gegeten. Om 18 uur kwam de kelner met een busje en kon ik samen met 3 vrouwen die ook op de plek overnachten waar ik ben op pad. Er kwam ook nog een Amerikaans stel die sliepen in het huis ernaast.

Het is weer een restaurant met een pelgrimsmenu van € 12, soep, eten, toetje en drinken. Ik zat aan tafel met een Deense vrouw, één Engelse vrouw, twee Amerikaanse vrouwen en een Amerikaanse man. Ik moet altijd erg wennen aan het Amerikaans, het beste kun je het vergelijken met een echte Volendammer. Alsof ze iets achter in de keel hebben zitten. Het restaurant zat binnen en buiten vol met pelgrims.

Na het eten heeft de kelner ons weer keurig teruggebracht, top geregeld.

De dames zijn vanochtend om 7 uur met stille trom vertrokken, ik heb ze niet gehoord. Ik ben om 8 uur vertrokken en heb met gastvrouw Heidi nog even een kop koffie gedronken.

Vandaag naar Valença, de laatste stad in Portugal. De eerste 5 km is constant omhoog lopen maar zeker goed te doen. De route kenmerkt zich vandaag vooral met dat het een oude Romeinse route is. Veel over keien paden en veel Romeinse bruggetjes.

Bij Fortoure, een kilometer of zeven op pad, heb ik mijn eerste pauze gehouden, wat eerder dan normaal maar ik had nog niet echt ontbeten. Ook hier weer veel pelgrims. Een lekker broodje, verse orange en een kop koffie. En dit tegenover een weer mooie kerk.

De Caminho leeft hier behoorlijk, er is pas een nieuwe weg aangelegd maar ook voor de Camino wordt speciaal een brug over die weg aangelegd. Waarom die de Via 19 heet is mij niet duidelijk geworden.

De eerste 7 km was omhoog lopen, daarna veel omlaag met af en toe nog een kort klimmetje. Je komt van boven en hebt een prachtig uitzicht.

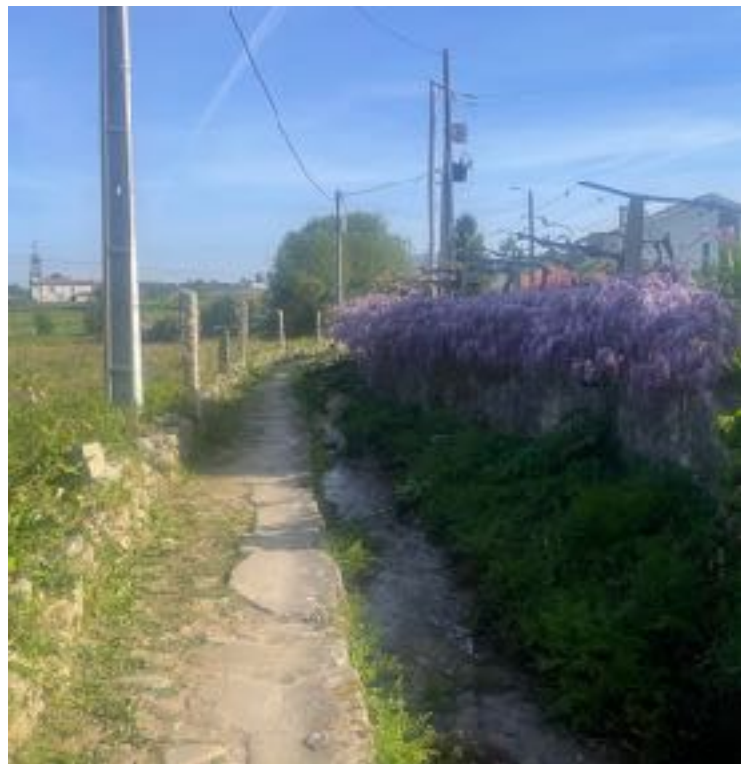

De hele dag kom je pelgrims tegen die je eerder ontmoet heb, soms in polonaise achter elkaar. De Amerikaanse man en vrouw haalde ik al redelijk snel in, en de dames uit het zelfde slaaphuis kwam ik ook al snel tegen ondanks dat zij een uur eerder zijn vertrokken. Het kan zijn dat ze vaker rusten.

Af en toe mooie plekjes, een pad met weer een water er langs, een totaalbeeld van een kerk, monument en richtingaanwijzer en een groot scala aan afstanden naar plaatsen over de hele wereld.

Ik was vandaag al om 13 uur bij Valença. In eerste instantie kom je in een grote stad, drukte en hoogbouw. Maar daar doorheen kom je in het oude Valença, de vesting. Redelijk goed vergelijkbaar met Naarden

Valença is een stad aan de grens, gelegen aan de rivier Rio Minho, die omgeven wordt door stadsmuren. De stad heeft nog de oude kenmerken van een vestingstad uit de 17e-18e eeuw in de stijl van de Franse militaire architect Vauban.

De eerste naam van Valença was "Contrasta", dat betekent "plaats tegenover" omdat de plaats tegenover de Galicische stad Tui, aan de overkant van de rivier Rio Minho, lag.

Tegenwoordig is het een stad met een bloeiende handel, waar de zeer gewilde lokale kunstnijverheidsproducten het belangrijkste zijn en daarnaast de stad voor Spanjaarden om kleding, bedlinnen, handdoeken en dergelijk te kopen, veel goedkoper dan in Spanje wordt er beweerd.

Waarom er auto's naar binnen mogen? Bij de poort staat een stoplicht maar het verkeer zet zich muurvast.

Mede door Pasen en het mooie weer is het hartstikke druk, de terrassen zitten overvol en de straten hangen vol met kleding. Mensen lopen ook met grote tassen met gekochte kleding.

Ik heb even een foto van internet gehaald om te laten zien hoe de vesting eruit ziet.

Mijn overnachtingsplek is midden in deze vesting, weer tegen een lage prijs. Het ging wel mis met de tijd. Ik was in de veronderstelling dat ik me om half twee melde om in te checken. Maar dat was eigenlijk half één. Apple had de tijd al omgezet naar de Spaanse tijd die wel hetzelfde is als de Nederlandse tijd. Maar ik mocht naar binnen en kon me gaan oprispen. Hieronder mijn optrekje.

En dan nog onderweg de vele kapelletjes, en kerken. Hoe actief dat leven hier nog is kan ik geen goed beeld van krijgen, behalve dan dat mensen een kruis met paarse doek op hun voordeur hadden zitten.

De Romeinen hebben op de route ook nog mijlpalen neergezet die ik vaker gezien heb, ook in Valença staat er een. Wel een originele paal maar later hier neer gezet.

Hieronder een Romeinse mijlpaal. Cilindrische monoliet van ongeveer 2,15 m hoog en 54 cm in diameter en met bovenaan de volgende inscriptie: "Tiberius) CLAUDIUS. CAESAR/ AUG(gustus) GERMANICUS / PONTIFEX. MAX(imus). IMP(erator) V / CO(n) S(ul) III, TRIB(unicia) POTEST (ate). / III. Pater) P(atriciae) BRACA(ra) / XLII". Het werd gebouwd door keizer Cláudio, toen hij verbeteringen aanbracht aan de Via IV van Antonino's Itinerário.

Verplaatst naar de huidige locatie in 1680.

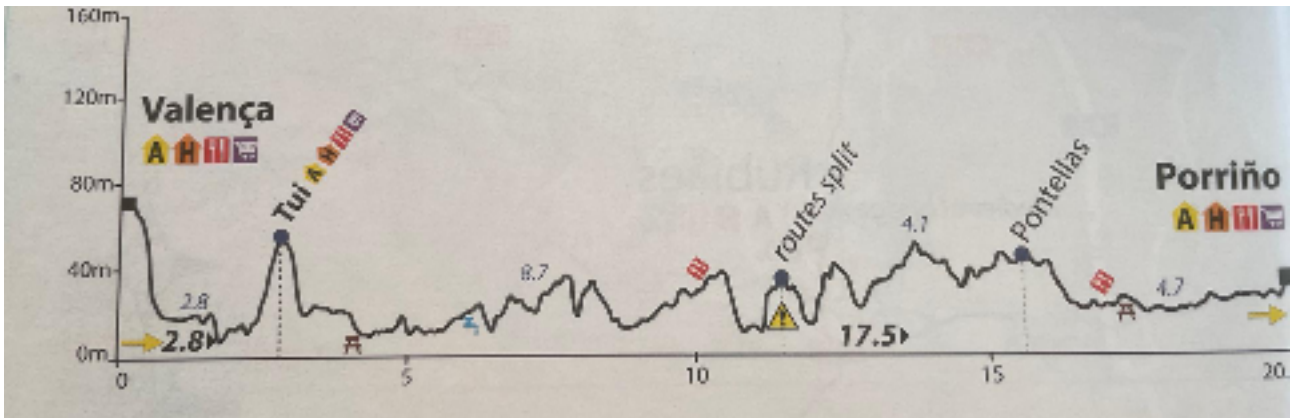

Morgen de Rio Minho over, die hier pal naast loopt, en ben in Spanje om daar via Tui naar Poirriño te lopen. Dan geen Bom Dia meer maar gewoon Holla.

Dag 23, van Valença naar Porriño

9 april 2023

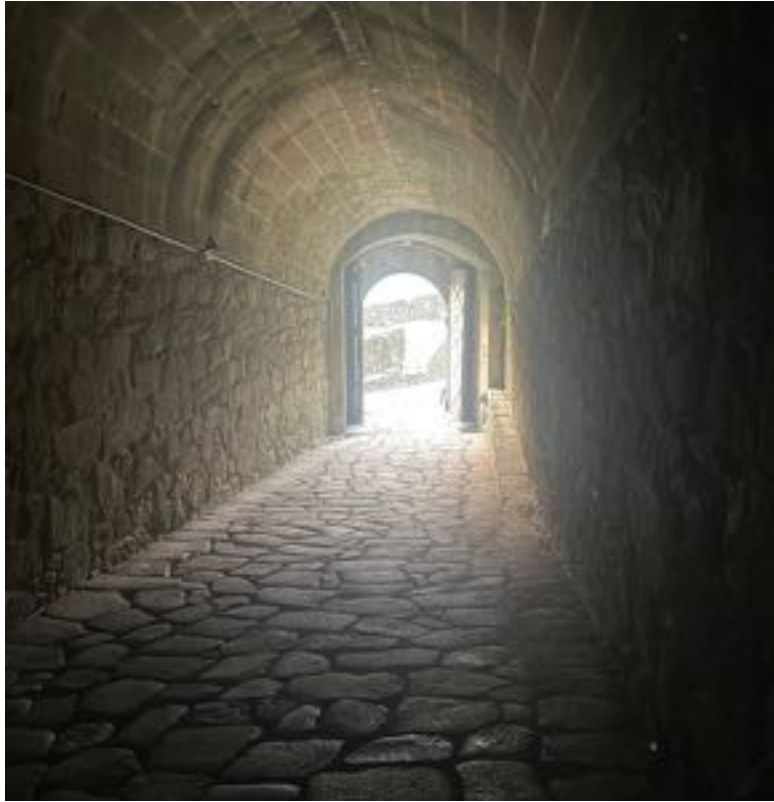
Wat een verschil met gisteren in Valença, gisteren kon je over de koppen lopen maar vanochtend kon je een kanon afschieten en zou je niemand raken. Ook alle bars en restaurants zijn gesloten, geen ontbijt hier.

Dan maar de rivier de Minho over naar Tui in Spanje. Eerst de vesting uitlopen door de poorten.van de vesting. De poorten van Gaviarra uit de 17e eeuw.

Uit de vesting sta je snel voor de internationale brug, zoal die heet, met een spoorlijn, een weg en voetpaden. De brug verbind Valença en Tui. Gebouwd in 1884 door Pelayo Mancebo een volgeling van Guustave Eiffel.

En dan sta ik direct in Spanje, in Galicië en in de provincie Pontevedra.

Nog wel even terugkijkend naar die mooie vesting van Valença, uit te spreken als Balenka.

Voor me, boven op de heuvel zie ik de kathedraal van Tui staan. Ook voor veel pelgrims een startpunt.

De kathedraal in Romaanse stijl met Gotische toevoeging is in 1125 gereed gekomen na 105 jaar bouwen?? Maar ook hier rond de klok van negen alle deuren gesloten, ik heb helaas niet binnen kunnen kijken.

Maar ook in Tui geen bar of wat dan ook open. Er liepen mensen naar een kloosterkerk van de Clarissen om daar de Heilige mis bij te gaan wonen op eerste Paasdag. Ik was op het verkeerde moment in Tui.

ik ontmoette een man uit Australië, hij had ook nog niet ontbeten. Had ook geen water. Na iets meer dan 3 km zagen we niet ver vanaf de route een bar die open leek, en ja hoor. Alles moest met handen en voeten besteld worden want ze kenden geen enkel woord Engels. Maar het is goed gekomen, koffie met een broodje kaas. Ik kende nog wel de woorden pan = brood en queso = kaas.

Inmiddels ben ik er ook achter gekomen waarom bij die brug gisteren de Romeinse cijfers XIX stonden. Ook vandaag kwam ik die tegen. Heel simpel het is gewoon een Romeins wegnummer zoals wij de A12 bijvoorbeeld kennen. Ook nu weer van die mooie Romaanse bruggetjes over.

Vandaag op de route was het echt eerste Paasdag, geen eieren zoeken maar heel veel lopers op de route, hele groepen tegelijk met veel met een dag rugzakje. Ook bij de bars een komen en gaan van pelgrims.

De route was vandaag zeker niet verkeerd, veel door bossen waar je dan weer over Romaanse bruggetjes loopt. Van de zon ook niet veel last gehad omdat het veel lopen in de schaduw was.

En kunstenaars gaan los op de Camino , het lijkt net of er voor de kunstwerken een trap zit maar ook die is 2D getekend. Er zijn hier drie mooie schilderijen gemaakt, links volgens de beschrijving de eerste pelgrim. Rechts hangen veel kranten artikelen over dit kunstwerk.

Rond half twee kom ik al aan in Porriño. Een stad met veel industrie maar als binnenstad gezellig. Op zondag alle winkels dicht en de stad gaat pas weer om half zes leven met mensen op straat. Er staan ook een paar mooie kerken maar veel van hetzelfde.

Wat opvalt is het prachtige stadhuis van Porriño. Het is een prachtig gebouw uit de 19e eeuw gebouwd in marmer uit deze gemeente, aangezien Porriño internationaal bekend staat om zijn steengroeven, dit gebouw, die door zijn vorm doet denken aan een paleis, bevindt zich in het centrum van de stad.

Het was vanmorgen even wennen aan de nieuwe tijd, om 7 uur is het nog donker, dan maar niet meer eerder dan 8 uur vertrekken.

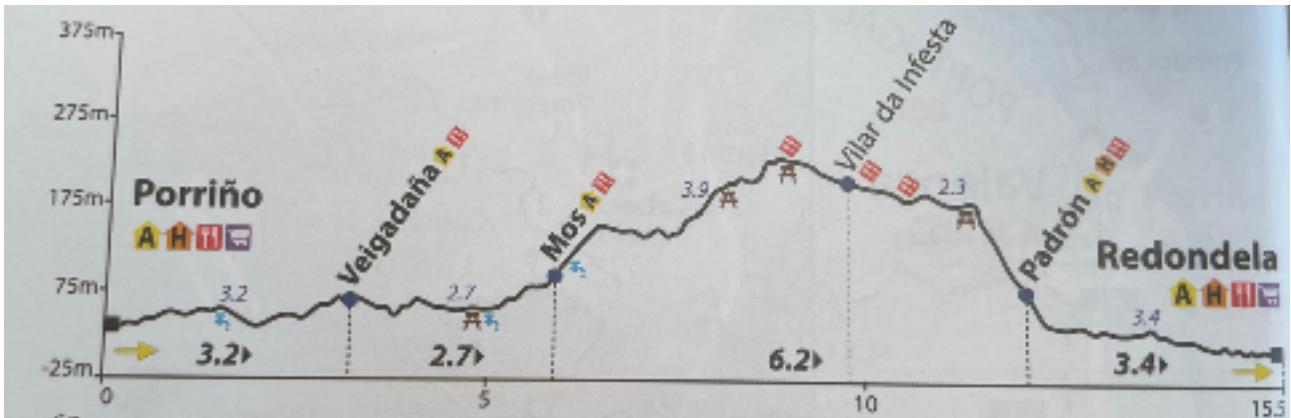
Het inchecken bij mijn slaapplek ging vandaag wat traag, ik moest me melden in een bar, maar daar waren ze erg druk. Toen lukte het maar kreeg de vraag een half uur te wachten want de kamer was niet gereed, dat half uur werd drie kwartier en uiteindelijk werd ik naar een plek 500 meter verder begeleid want daar slaap je. Een bepaald moment ben ik ook aan de bel gaan trekken dat het nu wel mooi was. Op hun site staat dat de kamers al vanaf 12 uur gereed zijn maar inmiddels was het bijna half drie. Maar goed dat hoort er ook bij.

Morgen weer verder naar het Noorden naar Redondela, weer een korte tocht dus rustig aan morgen. Er komen steeds meer pelgrims bij omdat de kustroute zich ook toevoegt.

Dag 24, Porriño naar Redondela

10 april 2023

Een impressie van de tocht van vandaag:

Als de route vandaag de buitenwijken van Porriño achter zich heeft gelaten, volg ik weer de oude Romeinse militaire weg XIX naar het noorden. Via landelijke wegen tussen velden en wijngaarden bereik ik het dorpje Mos. Hier volgt de route afwisselend de weg en een bospad naar het hoogste punt van deze etappe de Monte de Santiago de Antas. De route daalt dan af naar Redondela, een mooi stadje met een klein historisch centrum en schitterende vroeg-gotische kerk, gewijd aan Santiago.

Niet geweldig geslapen vannacht, de kamer op zich was goed, het probleem was dat als je het raam opendeed zag je een klein binnenplekje met schoonmaak spullen en een klein rooster naar buiten. Het was dus erg benauwd vannacht. Zo hoor je geen kamer te maken lijkt mij, goed voor de review.

Vertrekkend vanuit Porriño zie je uit alle straten pelgrims komen, op weg naar de route. Het was geen zware route, twee keer een klim maar dat gaat best. En dat ik op de Romeinse route zit zie ik telkens onderweg.

Na een lekker stuk tippelen kom ik in het gehucht Mos aan, een mooi aangelegde straat, met halverwege de kerk van St Baia de Mos, een mooie kerk op een mooi plein. Pelgrims weer in overvloed vandaag en iedereen duikt even de kerk in. In de kerk een prachtig barok altaar.

Verder in Mos een restaurant, twee bars, een souvenirs winkel en een auberge die tevens dorpshuis is. Daar heb ik even ontbeten met een bak koffie erbij. Je ziet de pelgrims maar langs komen, met velen tegelijk. Ook hier kwam ik weer de 4 vrouwen tegen die in Rubiães op dezelfde plaats hadden overnacht. Verder kwam ik hen vandaag de hele dag telkens weer tegen.

Dan kom ik langs een bijzonder object op de route: alleen het bijzondere kan ik niet meer terug halen, het had iets te maken met het dragen van de steen??? Het motto is " met wandelen met gelijkheid zullen we een einde maken aan geweld"

Onderweg stond er een vrouw met zelf gemaakte empanillas. Ze had de keuze van vulling met vlees en tonijn. Ze waren nog warm. Ik heb er een met vlees genomen, en lekker!!!!heerlijk.
ik denk dat ze ze snel kwijt was. De bewuste 4 vrouwen liepen wat achter mij maar kochten ze ook.

Ik zit in een gebied waar veel graniet wordt gewonnen en geëxploiteerd. Het is schijnbaar zo goedkoop dat heel veel woningen met graniet zijn gebouwd, ook alle erfafscheidingen zijn van graniet, ik zit nu in Redondela en als ik naar buiten kijk zie ik ook alleen maar graniet.

De sfeer wordt alleen maar beter op de route. In het bos een grote verrassing, als je de sfeer mee wilt maken moet je die ook kunnen horen. Ik heb er maar een filmpje van gemaakt.

Niet veel verder kom ik rond de klok van één uur in Rondondela aan. Een wat drukker stad tegen het meer van Vigo aan. Wat direct opvalt is de spoorlijn die hoog over de stad loopt. Op de foto met het woonblok zie je net links en rechts daarvan een glimp van de spoorlijn.

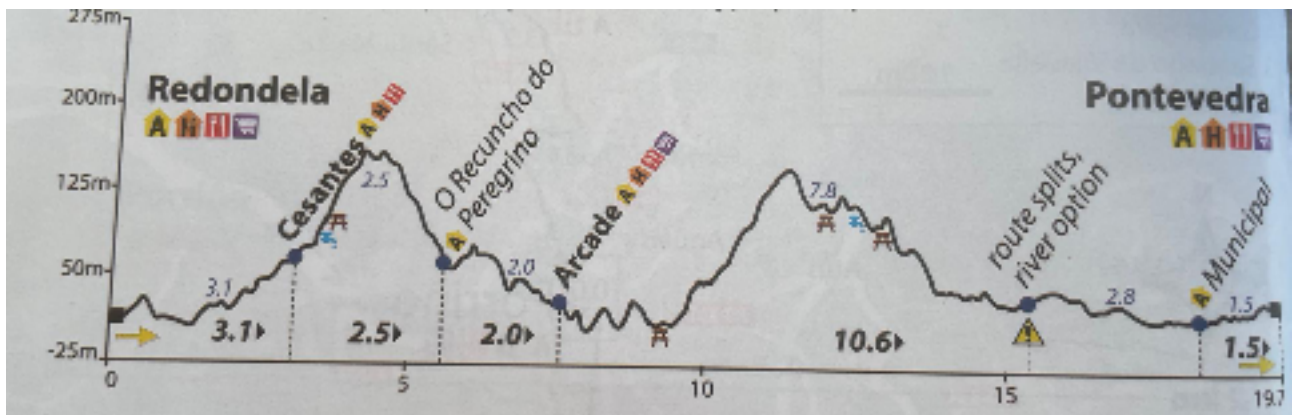

Ik zal vandaag en morgen nog meer mooie plekjes zien in Redondela als de camino verder gaat naar Pontevedra. Ik loop eerst 7 km redelijk dicht bij het meer van Vigo. Ik zit heerlijk voor mijn open raam met daglicht, dat komt vanavond weer goed.

Dag 25, Redondela naar Pontevedra

11 april 2023

Vandaag weer een mooie dag met twee klimmen in de tocht, één over asfalt en één over bospaden met en zonder grote keien. In Redondela nog even mijn ontbijt genomen en op stap met weer droog weer. Nog even een keer de spoorbrug boven de huizen gefotografeerd.

De pelgrims komen weer uit alle hoeken en gaten en soms kan ik er ook op de foto zetten.

De route gaat aardig omhoog naar Cesantes en verder naar Arcade. Beide plaatsen liggen aan het meer van Vigo, Cesantes heel hoog en Arcade weer op de hoogte van het meer. Het is wat bewolkt vandaag en vannacht heeft het wat geregend, er hangt een beetje mist en/of dauw.

Omdat hier veel meer pelgrims lopen zijn er veel zaken die je tegenkomt en met de pelgrims te maken hebben. Plekken waar iemand wat achterlaat, een schelp met je naam erop of iets anders. Ook kom je veel verkopers tegen. Heel anders dan op de Camino Frances, hier is het erg commercieel en heeft het niets met donaties te maken. Voor een banaan vragen ze één Euro. En er worden veel souvenirs verkocht die meestal uit een massa productie komen. Ik heb die plekken maar in een collage gezet.

Bij Arcade stroomt de rivier Rio Verdaga in de meer van Vigo. Daar aan het water heb ik even op een bankje een pauze gehouden. Even gebeld met kleindochter Nina die vandaag bij oma Adie is. hele verhalen over het paasweekend in de caravan met heel veel familie voor de paasbrunch op tweede paasdag.

Vanaf dit plekje heb ik ook een mooi zicht op de Romaanse brug, de Ponte Sampaio, over de Rio Verdage. Links daarvan een heuvel met woningen met zicht op het meer. Toen ik over de brug was bij die woningen op de heuvel heb ik nog een foto terugkijkend gemaakt. De brug dateert van 1614. (Wel Romaanse stijl maar niet Romaanse tijd)

Vorbij Arcade op 10 km op de route komt klim twee. Eerst wat asfalt maar veel door het bos, soms over grote keien en dan weer over een mooi bospad. Gisteren gaf ik al aan dat dit een graniet streek is wat in de regio Vigo wordt gewonnen. Dan loop je in het bos en opeens ligt daar zomaar langs het pad een partij graniet. Ligt er nog niet lang.

Ondanks de 20 km vandaag en twee klimmen in het pad en drie keer een pauze kom ik om half twee al aan in Pontevedra, de provinciehoofdstad van de provincie Pontevedra

waar ik al vanaf Tui in loop. Dat is dan ook gelijk een wat grotere stad, met veel hoogbouw, terrasjes en winkelstraten.

Door de stad de route volgend kom ik langs het Heiligdom van de Maagd van de pelgrims. De Pelgrina.

Gebouwd vanaf 1778 volgens plannen van Antonio de Souto met medewerking van Bernardo José de Mier. Het combineert typische formules van de late barok met neoklassieke suggesties. De platte grond is geïnspireerd op een sint-jakobsschelp, het symbool bij uitstek van pelgrims, met in de limoen een kruis gegraveerd. Het hoofdaltaarstuk, neoklassiek, werd in 1789 ontworpen door Melchor de Prado, met variaties uitgevoerd door zijn broer Manuel en Juan Pernas Gambino. Vreemd genoeg is

de wijwatervat, niets minder dan een weekdier schelp dat door Méndez Núñez uit de Stille Oceaan is meegebracht. Je kan omhoog in de rechter toren met een trap en kom je uit in de kerk die daar omgeven is door een balustrade.

De voorkant sluit boven met de afbeelding van een pelgrims meisje (19e eeuw), patroonheilige van de provincie Pontevedra. En dan de stenen fontein aan de voet van de trap van het hoofdportaal.

ik ben de toren toch maar even opgeklommen ik had nog spirit over.

De Virgin de Pergrina waar deze kerk aan is toebedeeld, verwijst naar een meisje die pelgrims begeleid heeft vanuit Baiona. De legende is niet echt goed terug te halen, jammer.

Achter deze kerk staat een groot klooster van de Dominicanen. Het klooster werd gesticht in 1281 en behoorde toe aan de Dominicaner orde. Nog in gebruik, ik verwacht van niet gezien de staat van onderhoud van het klooster.

Echt Spaans zijn altijd die arcades, sinds ik in Spanje ben zie ik die overal. Een aparte bouwstijl met de winkelplint teruglegend onder de arcade.

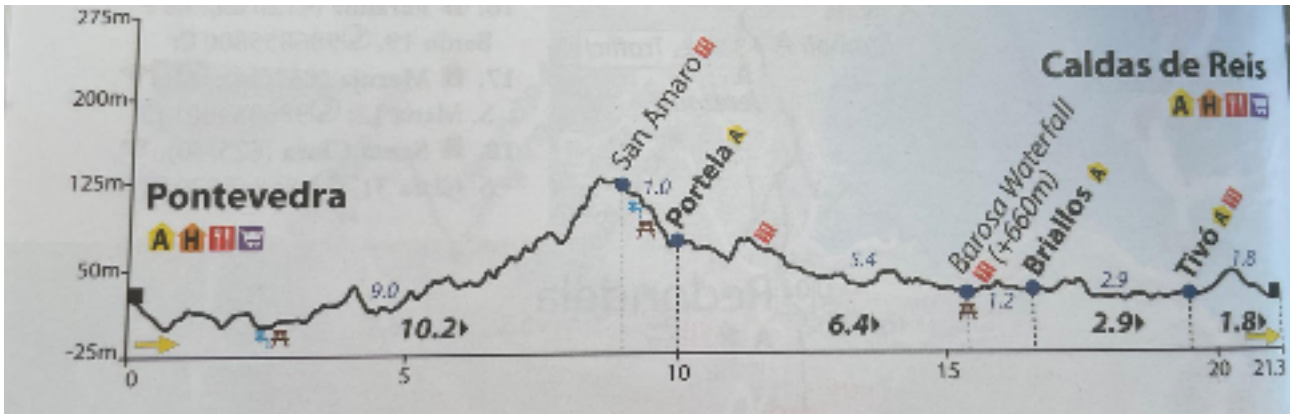
Vandaag weinig mensen echt gesproken, ik heb de 4 eerdere vrouwen wel zien zitten op een rustplek maar vandaag niet gesproken.

Morgen gaar de camino naar Caldas de Reis. Ik ga een stukje omlopen naar het Barosa Natuurpark met de schitterende watervallen. De Barosa waterval. Morgen meer
Dag 26, Pontevedra naar Caldas de Reis

Pontevedra naar Caldas de Reis

12 april 2023

Gisteren gewoon eens gegeten bij de Burger King, die vlak bij mijn slaapplek zit. Even niet dat Portugese of Spaanse eten. Voor een keer best lekker.

Gisteren al wel bekeken dat er wat regen gaat komen, maar voornamelijk in de nacht. Om een uur of negen zou het droog zijn en de rest van de dag blijven. Ik had dan ook geen voorzieningen voor regen genomen omdat het om half negen nog wat miezerde. Bijna alle pelgrims liepen met poncho en regenbroek. Uiteindelijk begonnen steeds meer mensen de spullen uit te trekken, maar sommigen hielden het nog lang vol. Uiteindelijk ging de zon later op de dag weer schijnen.

Pontevreda uitlopend loop je over een mooie brug over de rivier Rio Lérez, toen was het nog wat nattig.

Ontbeten had ik nog niet, dan kon pas een 7 km verder dacht ik. Eerst kom ik langs de kerk Santa Maria Alba waar op een bank een man al tig jaren zit te wachten, waarop? Inmiddels is hij versteend.

De Camino loopt vandaag over mooie paden, het is af en toe wat omhoog lopen maar niet echt lastig, of het went. Doordat het geregend heeft hoor je aan alle kanten water naar beneden stromen, het kruist ook vaak het pad.

Uiteindelijk pas in Dan Amaro op een 9 km van de start was pas de eerste ontbijt mogelijkheid. Een gehucht met een plein, een kerk die net de schoonmaakbeurt kreeg en twee bars. Als je het dorp inloopt dan heb je direct een splinternieuwe bar. Daar stopt iedereen en eet en drinkt wat, ik ook. Later zie je dat er ook een tweede bar zit, ouder en zoals het lijkt ongezelliger. Daar zit dan ook niemand. Hier is echte concurrentie in het kleine dorp. De bar die je op de foto ziet is de tweede.

Ik loop nog steeds op de Romeinse weg Via XIX. Niet dat je dat altijd merkt. Maar inmiddels valt ook op dat al die kruisbeelden op die weg staan. Het valt mij nu op hoe blauw de lucht weer is.

Vandaag zijn de houtkunstenaars, vaak met kettingzaag bezig geweest om ons mooie kunstwerken te laten zien, in een picknick plek en ik een stad. De Jacobsschelp met schoen, Jacobus hem zelf en een pelgrim met rugzak. Mooi gedaan.

Ik had al gelezen over de waterval van Barro, daarvoor moet ik iets omlopen en even van de route af, maar dat was de moeite waard. Het verbaast me dat er maar een kleine groep pelgrims hier naar toe gaan, de meesten stiefelen gewoon verder op de route van de Camino.

Deze combinatie van watervallen werd in de oudheid gebruikt om het graan te malen dankzij de kracht van het water. Er zijn tot 10 graanmolens hier geweest. Ook hier hebben de Romeinen invloed uitgeoefend. Nu is het omgetoverd tot een klein natuurpark, waar je ook kan genieten van een drankje, ontspannen of een bad kunt nemen in het water. Het water is vandaag wat te koud.

Ik weet het, mijn baard wordt te lang, aanstaande maandag kan de baardtrimmer er weer over.

Via mooie paden kom ik in de buurt van Caldas de Reis, de bestemming van vandaag. Caldas de Reis ligt ook weer aan een rivier, de Rio Umia. Daar stroomt genoeg water door.

Er loopt aan de bijna andere zijde van de stad nog een andere rivier, de Rio Bermaña. De hoofdwinkelstraat eindigt bij die Romaanse brug, een bewijs dat de Via XIX dwars door deze stad heeft gelopen en eigenlijk de stedenbouwkundige opzet heeft vastgelegd in die tijd.

En dan nog de kerk, de kerk van Sant Thomé van Canterbury. Deze aartsbisschop van Canterbury heet voluit Thomas Becket, geboren in 1118 en vermoord in 1170. Dat zal de reden zijn dat hij heilig is verklaard en de titel Sint heeft. de kerk zat potdicht op slot.

Koning Hendrik de tweede van Engeland had het niet zo op met de gedragingen van Thomas Becket. Hij kleetde zich anders dan gebruikelijk bij een aartsbisschop, gedroeg zich anders en had andere denkbeelden. Hendrik verbande Thomas uit Engeland. Maar door bemiddeling van de paus met Hendrik stond weer toe dat hij weer naar Engeland kwam.

Hij landde 1 december 1170 na een afwezigheid van zes jaar. Hij wilde zijn voormalige pupil en 'pleegzoon' Hendrik de Jongere in Winchester ontmoeten, maar een bode van de jonge koning hield hem tegen en deelde hem mee terug te keren naar Canterbury, hoogstwaarschijnlijk in opdracht van zijn vader. Becket had pauselijke banvloekbrieven meegekregen om prelaten te excommuniceren die een rol hadden gespeeld bij de 'onwettige' kroning van Hendrik de Jongere. Toen Hendrik daarvan hoorde tijdens de kersthofdagen in zijn kasteel te Bures werd hij razend. Vier Normandische ridders vatten een verzuchting van de koning over Becket letterlijk op, reisden af en vermoordden omstreeks Oudejaarsdag Becket in de kathedraal van Canterbury. Een door Hendrik gestuurde ijlbode Nicolas de Camargue arriveerde te laat om het drama te voorkomen. Hendrik raakte in een diepe depressie toen hij het nieuws vernam. Veertig dagen kwam hij niet uit zijn kamer. Hij vreesde in een gevaarlijke situatie te zijn beland.

Ik kende alleen aartsbisschop Sigeric van Canterbury, die voor mij een tocht had beschreven naar Rome, de via Francigena, die ik gelopen heb.

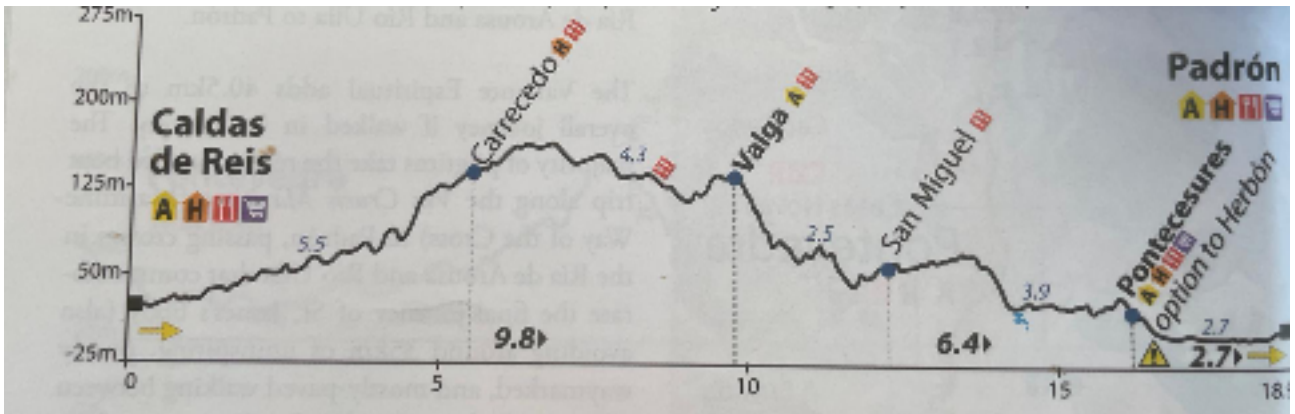
Morgen al weer de één na laatste wandeldag op de camino Portugues. Ik loop dan naar Padrón, een kleine 20 km.

Vandaag weer veel pelgrims ontmoet, veel zie ik de laatste dagen vaker. Ik ben echt in een gebied waar de camino leeft, er rijden zelfs aparte auto's met opschrift onderhoud Camino Santiago. Er staan borden dat er onderhoud gepleegd wordt voor ruim € 500.000,00 mede gefinancierd door de Europese unie.

Op dit moment melden zich per dag ruim 1100 pelgrims in Santiago, vanuit alle verschillende routes. Druk dat getal eens uit in overnachtingen, maaltijden en versnaperingen, dan gaat er een aardige som om in deze branche.

Dag 27, Caldas de Reis naar Padrón

13 april 2023

In het noorden van Spanje boven Portugal is het weer wat minder, vaker bewolkt en in de nacht regen. Vandaag overdag af en toe wat spetters, maar mijn regenkleding niet nodig gehad. Iedereen begint een beetje in feeststemming te komen merk je omdat morgen de laatste dag is.

Een 20 km vandaag naar Padrón, een belangrijke stad in de legende van Sint Jacobus, daar later meer over.

Het is vandaag een route veel door bos, vaak wat omhoog lopend en dan natuurlijk ook weer een stuk omlaag. Mijn ontbijt heb ik weer uitgesteld tot de eerste rustplaats in Carrecedo, net iets meer dan 5 km lopen. Daar heerlijk gebakken ei met spek en worstjes genomen, ik kan er weer tegen.

Ondanks de wolken toch telkens zo'n er tussendoor. Ik heb ook vandaag in mijn polo gelopen zonder jas. En dan zie je die mooie gele velden.

Vandaag weer druk op de camino, veel Spanjaarden, die deze week vakantie hebben en veel Portugezen die ook vakantie hebben. Maar ook veel Duitsers, Ieren, Amerikanen en Canadezen, ook de man uit Australië kom ik iedere dag weer tegen. Zo lopen we samen langs de kerk Santa Mariña in O Campo.

De route ging veel over dit soort mooie paden, en overal hoor je het water van de beken en watervalletjes stromen.

Gisteren en vandaag weer kwam ik telkens een groep gezellige jongeren tegen, ze dragen een Scouting das. Vandaag even met ze in gesprek gegaan, het zijn Scouts uit Portugal, zijn gestart in Valença, net voor de Spaanse grens en maken er met elkaar een gezellige week van. Ze wilden elkaar op de foto zetten, dat lukte niet omdat ik ervoor sprong en ho

ho riep, dat begrepen ze ook nog. Ik heb toen de hele groep met hun en met mijn toestel op de foto gezet. Ze hebben daarna ook nog mijn ho ho foto naar mij gemaaid, dank daarvoor aan Maria Inês. we hebben samen een stukje opgelopen en toen zijn zij achterop geraakt. Ik zie ze ongetwijfeld morgen weer.

Wat tekens zo mooi is zijn de begroeiingen op de muren, hier een volledig paarse wand met rotsplanten.

Rond de klok van half twee was ik al in Padrón. Daar is dit weekend een groot feest, er is een kermis opgebouwd, er zijn allemaal eettentent waar vandaag de barbecues al branden met daarop vlees en grote kookpannen met grote inktvis, Calamaris. Ik kon al gelijk aanschuiven werd me verteld.

Ja, en waarom is Padrón nu zo belangrijk in de legende van Sint Jacobus? Een lang maar wel mooi verhaal.

Er zijn verschillende verhalen over wat er met het lichaam van apostel Jacobus gebeurt nadat Herodes hem heeft laten onthoofden. In de meest vroege verhalen wordt de Olijfberg bij Jeruzalem als begraafplaats gegeven. Dit is dan ook de meest waarschijnlijke plek. De verbeelding maakte echter dat er over de laatste rustplaats van Jacobus steeds uitgebreidere verhalen kwamen. Uiteindelijk eindigen deze verhalen met een graftombe bij Santiago de Compostela in Spanje waar nog steeds jaarlijks duizenden pelgrims naar toe trekken.

Op weg naar Spanje

Volgens de legende komen 's avonds na de terechtstelling van Jacobus twee van zijn leerlingen, Athanasius en Theodorus, het lichaam ophalen. In tegenstelling tot de mannen van Herodes kunnen zij het knielende lichaam dat nog steeds met het hoofd in de handen zat wel aanraken. De leerlingen weten niet wat ze met het lichaam aanmoeten, maar God geeft hen een boot zonder roer waar ze Jacobus in leggen. Ze laten de boot te water en een engel leidt hen in zeven dagen naar de kust van Galicië.

Via de rivier Ulla komt de boot terecht in het plaatsje Padrón waar het vastloopt op een steen. Deze steen zou zich nu onder het altaar van de parochiekerk bevinden. De leerlingen gaan aan wal en leggen het lichaam van Jacobus op een witte steen die meteen transformeert in een prachtige witte sarcofaag. Nu moeten ze nog een geschikte begraafplaats vinden voor Jacobus.

Koningin Lupa

De leerlingen trekken een eindje landinwaarts waar ze bij een kasteel aankomen. Het kasteel is bewoond door koningin Lupa, een valse vrouw, die niet op het lichaam van de apostel zit te wachten. Ze stuurt de leerlingen door naar de koning, die als zeer wreed bekend staat. Als de leerlingen bij de koning aankomen, worden ze door hem zonder pardon in de kerkers gegooid. Als de vorst aan tafel zit, komt een engel de leerlingen uit

de kerkers bevrijden. Dit gaat helaas niet onopgemerkt en de wachters slaan alarm. Al snel worden ze op de hielen gezeten door een groep soldaten van de koning. Met de hulp van God, die een brug laat instorten, weten de leerlingen te ontsnappen aan de soldaten. Zij storten met brug en al het ravijn in. Hoewel de koning onder de indruk is, is hij ook een beetje bang voor de macht van de vreemdelingen. Toch laat hij zich door hen bekeren en geeft hij toestemming om het lichaam van Jacobus te begraven.

Een vuurspuwende draak en wilde stieren getemd

Koningin Lupa is geheel niet onder de indruk van het voorval en wil zich nog niet gewonnen geven. Listig als zij is, stuurt ze de leerlingen naar haar ossen die in de bergen grazen. Ze mogen de ossen gebruiken om de sarcofaag te vervoeren. De plaats waar de ossen hen brengen, zou de begraafplaats worden. Lupa laat het echter na om te zeggen dat de ossen niet tam zijn maar wilde stieren. Ze hoopt dat de mannen omkomen op het moment dat ze de stieren proberen te vangen. De leerlingen trekken nietsvermoedend de bergen in en komen al snel een vuurspuwende draak tegen. Ze maken de draak onschadelijk met een enkel kruisteken. Hierdoor stort de draak neer. Nu hebben de leerlingen de kwade opzet van Lupa door. Bij de wilde stieren aangekomen, maken ze wederom een kruisteken. De stieren worden ogenblikkelijk zo mak als lammetjes. Ze laten zich voor de kar spannen waarop de sarcofaag van Jacobus ligt. Zo lopen ze zonder de stieren te mennen terug naar het kasteel van koningin Lupa.

Jacobus laatste rustplaats

Eindelijk overtuigt staat Lupa haar kasteel af als laatste rustplaats voor Jacobus. Ze bekeert zich en laat het kasteel verbouwen tot kerk. De leerlingen blijven tot hun dood bij het graf waken en worden in twee sarcofagen bijgezet.

En dat is nu de pelgrimsplaats Santiago de Compostella, de kathedraal.

In Padrón ben ik nog even op zoek gegaan naar de Fontein del Carmen.

Het wonder van la fuente del Carmen in Padrón

De fontein

Het water uit de drie kleine fonteinen is gaan stromen nadat Jacobus drie keer met zijn staf op een rots sloeg.

Het altaar

Zwangeren vrouwen brengen de maagd Maria de los Dolores een brandend kaarsje en bloemen, in de hoop op een vlotte bevalling.

De gevel

Op de gevel is de doop van koningin Lupe door Jacobus afgebeeld.

ik heb een overzicht foto gemaakt en detail foto's.

Hieronder het stenen bootje waarmee Jacobus is aangespoeld in Padrón.

Hieronder het altaar met de geneeskrachtige 3 fonteinen.

En hieronder de doop van Lupa.

Op de overzicht foto van de fontein staat daarachter hoog op de berg de kerk van het klooster Carma.

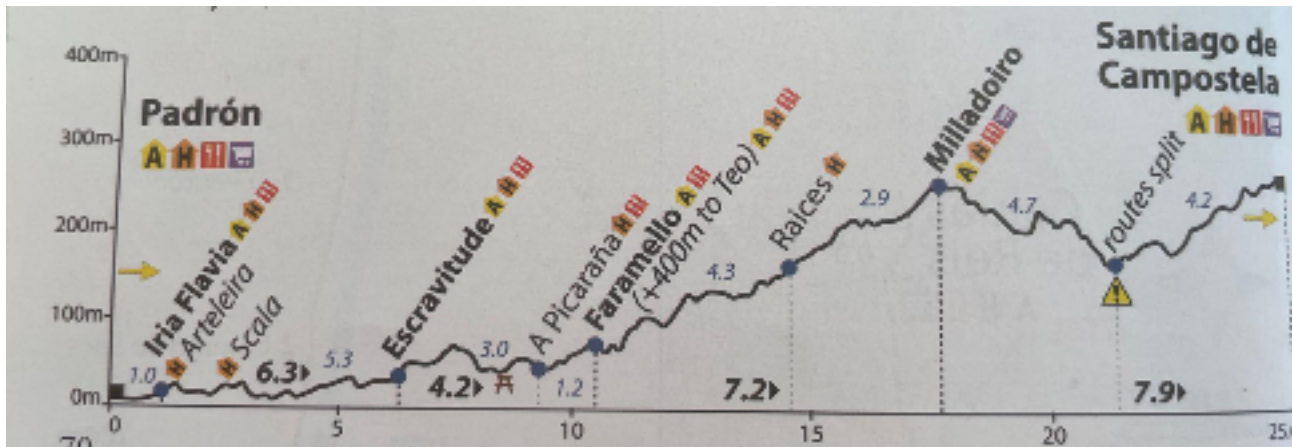

Morgen de slotdag van de camino Português, een 25 km lopen naar Jacobus zijn graf in Santiago de Compostela. En het zou nog best een natte dag kunnen worden, dat zijn natuurlijk na al die zonneschijn en droge dagen nog even wat ontberingen om mijn tweede Compostella af te kunnen halen.

Dag 28, Padrón naar Santiago de Compostela

14 april 2023

Zoals ik gisteren ook al heb aangegeven was er kans op een natte dag vandaag. De ochtend begon om 8 uur al met een temperatuur van 16 graden en het was de dag van motregen, als je niets doet wordt je nat. Ik werd natter van het zweten dan van de regen. Mijn schoenen werden niet eens nat en ik heb ook mijn regenbroek niet nodig gehad. Maar zoals iedere keer met bewolking gaat om een uur of 11 de zon weer schijnen en droog je weer op.

Ik had wel vandaag even van, gewoon doorstappen. Ik heb net voor Santiago mijn rust pas genomen.

Het was vandaag veel omhoog lopen, Santiago ligt hoger en dat merk je. Het gaat geleidelijk aan maar wel heel veel. In Santiago was het tot de kathedraal gewoon omhoog lopen. Ik kom nu vanaf de andere zijde de stad binnen vergeleken met de Camino Frances, daar kom je juist aan de hoge kant van de stad binnen lopen.

De route van vandaag ging vaak door kleine dorpjes en af en toe wat bospaden. Ik ben door meer dan 13 dorpen gelopen. Vaak is de route in die dorpjes heel netjes gemaakt.

De voorraad hokken beveiligd tegen inklaauteren van beesten zijn ook vaak erg mooi.

De feeststemming die er gisteren was op de Camino is vandaag minder, iedereen focust zich op Santiago halen en meer dan elkaar begroeten zit er vandaag niet in. Ik haal vandaag veel pelgrims in omdat ik nagenoeg niet rust. Ook de Scouts heb ik vandaag wel meerdere malen ontmoet. En soms toch een kunstwerk op de route.

Net voorbij Miladoiro, een kilometer of zeven voor Santiago, zie ik Santiago al in de verte liggen, de torens van de kathedraal komen boven de stad uit. Dan is het nog zeker een kleine twee uur lopen. Maar inmiddels was het weer helemaal droog en scheen af en toe de zon al weer. Van die donkere wolken heb ik verder niets meer gemerkt, achter mij was het blauw.

Op 5,733 km voor de kathedraal heb ik dan mijn eerste echte rust gehouden, wat gegeten en gedronken en mijn eerste koffie van vandaag. De eigenaar noemt het de Parador la Roche. Parador letterlijk vertaald is een herberg. Maar de meest luxe hotels in Spanje heten Parador.

Via allerlei slinger weggetjes kom ik aan in Santiago. Dan is het nog ruim 2 km doorstappen naar de kathedraal. En zoals ik al heb aangegeven, constant omhoog lopen. Maar je bent er bijna en dat geeft een boost.

Weer rond half twee, zoals de laatste dagen, kom ik aan op het plein voor de kathedraal. Heel, heel veel pelgrims. Van allerlei verschillende routes is dit de eindbestemming. Ik zie bekenden die ik vaker heb gezien maar de meesten zijn vreemd voor mij. Het is voor

iedereen, ook voor mij, een emotioneel moment om daar aan te komen. Ik heb het weer geflikt.

Met de schelp, die ik ooit van Tonnie de Groot heb gekregen, op mijn borst zet ik me op de foto.

(Die schelp komt nu voor de derde keer in Santiago en is ook in Rome geweest.)

Toen ik in 2018 vanuit de Camino Frances hier was stond de kerk in de steigers. Nu zie ik de kerk in volle glorie.

Er vroegen mensen aan mij of ik wist waar je je Compostella kon halen, jazeker wist ik dat en kon het precies aangeven.

Zelf ben ik ook even naar het pelgrimsbureau gelopen. Ik kon mij van de vorige keer herinneren dat ik in een lange rij moest wachten tot ik aan de beurt was. Was niet verkeerd want je zag en sprak veel bekende.

Nu is de procedure helemaal anders, je schrijf je vooraf in in een computer, alle gegevens van jezelf en van de route. Dan krijg je een QR code met een volgnummer. Je gaat dan in de rij die dan maar 10 pelgrims kent. Je nummer komt in beeld en naar welk loket en de man of vrouw weet alles al van je. Ik maakte bij de uitgang complimenten bij de portier, die

gaf aan dat zij en de pelgrims blij zijn met deze methode. Nu begrijp ik waarom ze tegenwoordig 1200 pelgrims per dag kunnen verwerken.

Bij in dit geval een man moet ik mijn pelgrimspaspoort laten zien, het bewijs dat ik op alle plaatsen van de route ben geweest. Het is akkoord en ik ontvang mijn Compostella en ben weer vrij van alle zonden.

Daarnaast ontvang ik ook nog het bewijs dat ik van Lissabon naar Santiago heb gelopen.

Hieronder, mijn Pelgrimspaspoort, het bewijs, en dan de Compostella en dan het afstandsbevijs.

Op verzoek van herr Heinrich uit Dorn hen ik twee kaarsjes in de kerk aangestoken, de bovenste twee.

To zover deze bijzondere dag, ik heb vandaag al meer geregeld dan ik had verwacht. Morgen blijf ik de hele dag in Santiago, even zien of ik de pelgrimsmis met het slingerende wierookvat kan bijwonen en wie weet wat nog meer. Ik zal morgen daarvan weer een blog maken.

Dag 29, Santiago de Compostella

15 april 2023

Leuk om gisteren heel veel reacties te ontvangen via Whatsapp, op Facebook en op de mail via de reactiepagina van mijn website. Allemaal heel erg bedankt voor de felicitaties bij mijn aankomst in Santiago.

Vandaag ook hier weer leuke ontmoetingen, de 4 vrouwen van eerder, de Filipijnen, en nog vele anderen die je ook nog ontmoet.

Vanmorgen eerst tot bijna 9 uur op bed gelegen, het ritueel alles weer inpakken was vandaag niet nodig. Ontbijten moest ik ook hier buiten de deur. Zo rond de klok van half elf begon mijn leven verder vandaag.

Eerst mij, even zittend de stad laten rondleiden, dat viel wat tegen want echt speciale plekken buiten de universiteit om heb ik niet gezien.

Om 12 uur naar de pelgrimsmis in een afgeladen kathedraal. Dit ter afsluiting van de tocht. Daar ontmoette ik de 4 vrouwen. (Ik noem ze maar zo maar het zijn de vrouwen waarmee ik een nacht in hetzelfde huis heb geslapen daar waar we door de kelner met een busje werden opgehaald)

Helaas ging de Botafumeiro (wierookvat) vandaag niet op en neer. Achteraf stom van me maar ik had gisteren om 19:30 naar de pelgrimsmis moeten gaan, alleen op feestdagen en vrijdag om 19:30 uur zwaait het vat door de kerk. Waarschijnlijk was 2018 een heilig jaar, want toen was het direct wel raak bij de pelgrimsmis. Ik heb het ooit meegemaakt.

Wel een mis met 5 priesters en natuurlijk een groot welkom aan de pelgrims. Er stonden twee gast koren klaar om te zingen, de zingende non van 2018 miste ik ook.

Gisteren zijn er maar liefst 1381 pelgrims aangekomen kan ik op de site van het pelgrims bureau zien.

Boven het pelgrims bureau zit de huiskamer van de Lage Landen. Een initiatief van het Nederlands Genootschap van Santiago uit Utrecht, die daar aan de zijkant in de Janskerk zitten op het Janskerkhof.

Hier hebben ze van 1 april tot ongeveer eind oktober een huiskamer waar je je als pelgrim kan melden. Vandaag zaten daar Joke en Jan om mij te ontvangen, kopje thee met een koekje en even bijpraten over de tocht. Je schrijft je daar ook in in een register. Je kan ook even kijken of je een bekende ziet. Ik zag Stasja staan die twee dagen eerder is aangekomen, dat klopt wel want een dag voor Porto heeft zij een wandeldag overgeslagen om eerder in Porto te zijn. De vrijwilligers die deze huiskamer bemensen doen dat telkens voor twee weken. De week voor Pasen kwamen er volgens Joke en Jan wel 2000 pelgrims per dag aan.

OFICINA DE
ACOGIDA AL
PEREGRINO

The Tomb of the Apostle of the Cathedral of Santiago
Goal of Pilgrimage of St. James

1381 pilgrims arrived
yesterday to Santiago

Inmiddels liep het al tegen twee uur, tijd voor de lunch. Keuze zat in het toeristische Santiago. Na de lunch nog even wat te drinken gekocht (water) voor op mijn kamer. En nog even speciale choco pasta uit Spanje voor Susanne, die je alleen maar in Spanje kan kopen. Ook nog een magneetje met Santiago 2023 erop, ik heb er ook een met 2018 erop.

Toen op pad naar het museum van de kathedraal, in 2018 niet geweest maar 30 jaar geleden wel. Het museum is tegenwoordig over drie verschillende plekken bij en onder de kathedraal. Ik moest een kaartje kopen, de dame vroeg of ik pensionado was of pelgrim, ik gaf aan beide en verwachtte dat ik dan niets hoeft te betalen, maar toch 4 euro entree betaald.

Het museum laat allerlei originele beelden, schilderijen, gobelins en zilveren en gouden objecten te zien, mooi om in een galerij te laten zien.

Een paar zaken springen eruit, bijvoorbeeld het originele wierookvat, in de kerk hangt een kopie, het vat is 1,5 meter hoog, weegt 53 kilo en deze versie is van zilversmid José Losada die het in 1851 maakte.

Dan twee mooie opvallende schilderijen, het bezoek van de maagd Maria aan Sint Elisabeth en de droom van Sint Jozef. Beiden geschilderd door Gregorio Perro in 1809. Ze hebben een diameter van ca. 1,5 meter.

Dan kun je de catacomben bezoeken onder de hoofdentree van de kerk. Met de laatste restauratie is hier veel archeologisch onderzoek verricht. Er is hier heel veel gevonden een waardevolle zaken en belangrijk voor de historie. Men heeft na de restauratie alles eronder in tact gelaten en daar een afneembare stenen vloer opgelegd.

Dan museum entree drie, hier staan stukken die vervangen zijn met de restauratie maar zeker nog waardevol zijn. Verder is hier wat moderne kunst en een verzameling schilderijen uit 1929 van Juan López. Ik had er eerder een gezien dat het lijk van Jacobus uit het bootje bij Padrón wordt gehaald. En hier zag ik een schilderij dat hij op een boerenkar naar Santiago wordt vervoerd. De eerste foto is dus niet van Juan Lopéz, maar van Rainmundo de Madrazo en is in 1841 gemaakt.

De dag vliegt weer voorbij, inmiddels als ik dit schrijf is het al weer zes uur geweest. Vanavond nog even Santiago in.

Morgen weer naar huis, ook wel weer heel lekker. Ik vlieg niet terug vanuit Santiago maar vanuit Porto. Morgen kon ik alleen maar ingewikkelde vluchten vinden met meerdere tussenstops. Ik heb een bus geboekt die mij om 11:30 uur in 3 uur naar Porto brengt, midden in de stad. Dan heb ik nog even wat quality time in Porto, want ik moet uiterlijk 18 uur op de luchthaven zijn. Daar kan ik rechtstreeks met de metro naar toe. Ik vlieg met Transavia en mijn vlucht gaat gewoon. Inmiddels heb ik al online ingecheckt. Ik krijg wel weer even te maken met het uur tijdsverschil in Portugal. Ik hoop dan weer Nederlandse tijd rond middernacht op Schiphol te zijn waar Adie mij staat op te wachten.

Morgen wil ik nog een blog maken met feiten en cijfers over mijn camino Português.

Dag 30, Santiago de Compostella naar Nieuwegein

16 april 2023

Het zit er weer op, ik ga weer naar huis, ook daar heb ik zeker weer zin in. Vandaag is het prachtig weer in Santiago, ik neem dat wel mee naar Nieuwegein en omstreken. Al wandelend door de rustige straatjes in Santiago richting het busstation.

Het busstation is bij het station van Santiago, daar vertrekken de bussen naar alle windstreken. Pelgrims in overvloed met de rugzak op, wachtend op de bus. En dan ook nog een mooi uitzicht.

Feiten en cijfers

Dan nu even de feiten en de cijfers:

Was het een mooie tocht?

Daar zijn de meningen bij alle pelgrims die vanaf Lissabon hebben gelopen niet anders over. Het is een tocht met wel vaak omhoog lopen maar nooit extreem. De eerste vier dagen vanaf Lissabon zijn niet geweldig, veel industrie en één dag de hele dag langs een spoorlijn lopen. Tot Coimbra is het niet de mooiste tocht die ik heb gelopen, ook vaak lang lopen langs een drukke weg, dat was ook twee dagen voor Porto het geval. Na Porto in het noorden van Portugal werd het echt mooi. En ook het gedeelte in Spanje was erg mooi.

De hele route is van Lissabon tot Santiago bijzonder goed aangegeven.

Was het de moeite waard?

Ja dat was het zeker, omdat pelgrimeren altijd een geweldige ervaring is, waar je ook loopt. Dat komt met name ook door de vele ontmoetingen en gesprekjes die je met mensen van over de hele wereld hebt. Je hebt allemaal hetzelfde doel met de mooie dingen, de ontberingen en de pijntjes die erbij horen.

Wat is mijn ervaring met Portugal?

Met de Portugezen is niets mis mee, ze zijn allemaal vriendelijk en behulpzaam. Ik kreeg het gevoel dat het gebied tussen Lissabon en Coimbra geen rijk gebied is, dat schreef ik al vaker, de erg kleine huisjes, de dorpjes waar de helft van de woningen vervallen en niet bewoond zijn en de zelfs compleet onbewoonde dorpjes. Voorbij Coimbra wordt dat beter en vanaf Porto is het gevoel heel anders, een rijkere streek.

Wat mij ook erg verbaasde dat ik vanaf Lissabon tot Coimbra toiletpapier niet mocht doorspoelen maar in een afvalbak moest gooien, dat kende ik van Thailand en de Filipijnen maar niet zozeer in Europa.

Water uit de kraan heb ik nergens gedronken dat ruikt fiks naar chloor.

Ontbijten buiten de deur, maar toch anders dan in Italië, hier zijn minder bars en soms zijn ze niet eens vroeg open.

Het eten, over het algemeen is het eten wat eentonig, ik ben niet iemand die snel vis neemt, meestal vlees, en dan is het altijd een klomp brood, wat sla, vlees en bijna altijd frites. Ik zal niet in de beste keukens gegeten hebben, behalve de Francesinha die mij speciaal werd uitgelegd en geadviseerd, en ik heb ook wel eens een heerlijk mals biefstukje gegeten, maar toch.

Gisteren heb ik een vader en moeder met drie zonen zien eten, de visgerechten kwamen maar op tafel en de hele familie zat te smullen, het is wat je gewend bent. Papa bleef maar bijbestellen.

Cijfers

Ik heb met de extra wandelingetjes erbij totaal 678 km gelopen.

Het klimmer totaal komt overeen met 550 trappen beklimmen, ongeveer 1750 meter.

Ik heb 1.046.869, zegge één miljoen, zesenzeventig duizend en achthonderd negenenzestig stappen gemaakt.

Elke wandeldag kocht ik twee flessen water van 1,5 liter, dat is totaal 78 liter water, en ik weet zeker dat ik onderweg af en toe nog bij heb gekocht.

Het weer

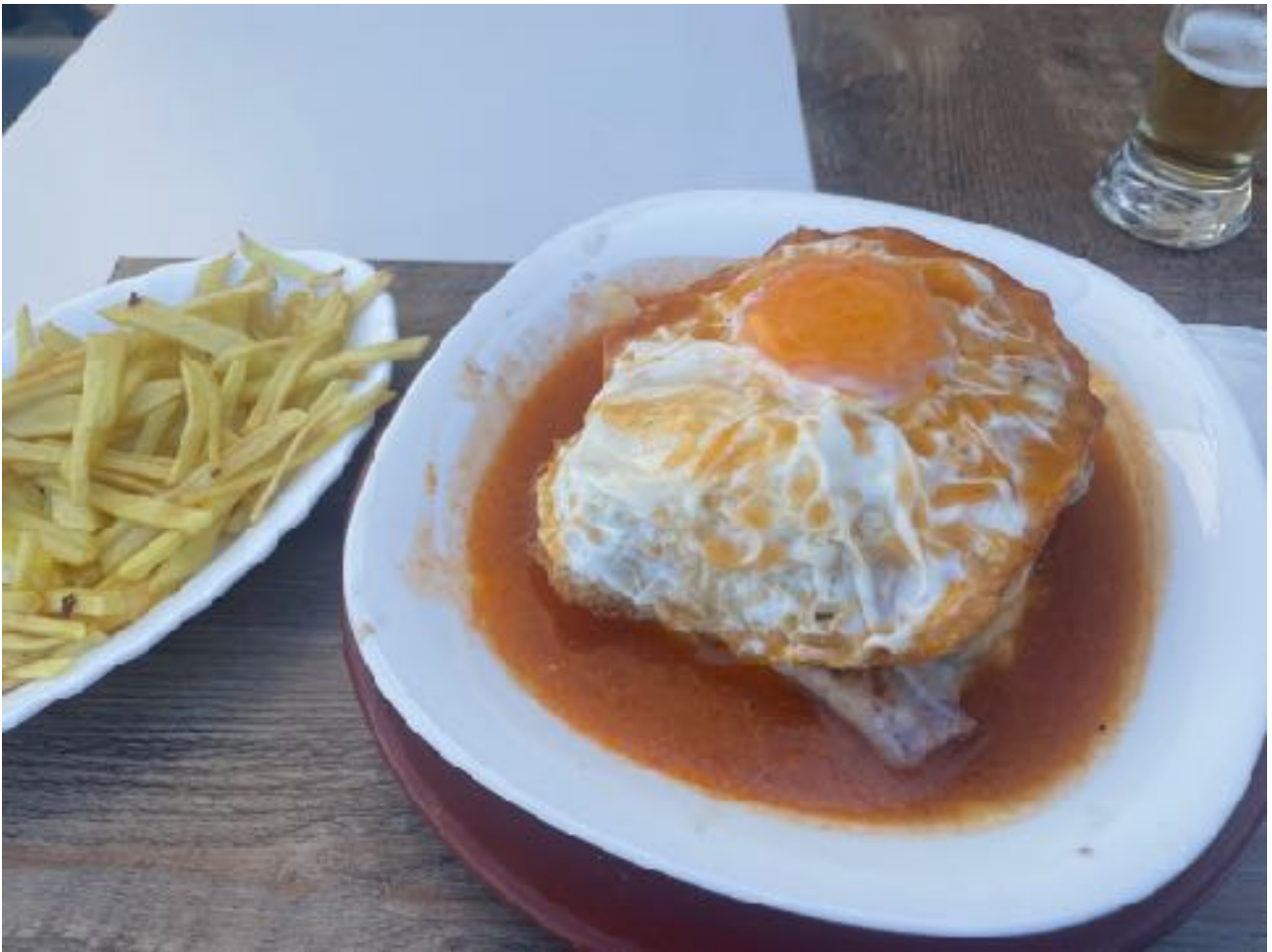
Wat een mazzel met het weer heb ik gehad, dat had ik zelf niet verwacht. In Portugal één keer een dag met motregen, verder hoge temperaturen en veel zon. Noordelijker in Spanje was het weer iets minder, wat minder zon in de ochtend en twee keer het begin van de dag motregen. Ik ben op mijn armen en hoofd dan ook best wat gekleurd.

En dan zit het er nu weer echt op. De bus naar Porto staat klaar in Santiago, in 3 uur was ik weer in Porto, de bus stopte om half twee Portugese tijd ook bij de luchthaven, dat wist ik niet. Ik ben mooi mee doorgereden naar het centrum van Porto, daar even rond gebanjerd met weer 24 graden en zon en lekker geluncht. Later ben ik met de metro naar de luchthaven gegaan. Nagenoeg allemaal pelgrims, de rugzakken in het onderruim van de bus.

En wat heb ik met de lunch genomen, gelijk mijn diner van vandaag, Francesinha. Wel minder lekker dan de vorige.

Uiteindelijk ben ik veel te vroeg naar mijn zin op het vliegveld van Porto, ik kon gelijk mijn bagage afgeven en door de security, dat ging allemaal heel snel. Het is een behoorlijk groot vliegveld. Gisteren had ik al online mijn boardingpas geregeld. Kat in het bakkie. Vandaag kreeg ik wel bericht dat door operationele problemen bij Transavia zij de vlucht niet zelf uitvoeren maar een andere maatschappij. Voor de thuisblijvers, het vluchtnummer en de tijd blijven hetzelfde.

Nogmaals allemaal heel erg bedankt voor het meeleven en de vele reacties. Mijn volgende lange tocht komt er echt weer aan maar waar en wanneer, ik weet het nog niet. Waarschijnlijk loop ik het Marskramerpad af en loop ik zeker de Nijmeegse Vierdaagse en zeker de Heuvelland Vierdaagse. En daar zal nog wel wat bijkomen.

Ver todo (Spaans)
Ver tudo (Portugees)
Tot ziens

Chris

Tekst en foto's: Chris Kreijns

Site: <https://caminosantiagochris.nl/>